

081-Veen- en Binkorstpolder

INVENTARIS

ARCHIEVEN

VEEN- EN BINKHORSTPOLDER (1879) 1880-1976 (-1979)

EN RECHTSVOORGANGERS

**VEENPOLDER
1601-1879**

**BINKHORSTPOLDER
1620-1879**

door

J.D. van Tuyl

**HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
DELFT, 2007**

Op de omslag:
detail van de overzichtskaart van Delfland, in 1712 vervaardigd door Nicolaes en Jacob Kruikius.

INHOUD

BLZ.

INLEIDING

I

I	ALGEMEEN	I
II	HISTORISCH KADER	II
2.1.	Geologische gesteldheid	II
2.2	Veenwinning	II
2.3.	Naamgeving en begrenzing; ambachtelijke en gemeentelijke indeling	II
2.4.	Bestuur	III
2.5.	Bestuursinrichting	IV
2.6.	Personeel	V
2.7.	Waterkeringen	V
2.7.1.	Vlietkade	VI
2.7.2.	Schenkkade	VI
2.7.3.	Broekkade of Bovenkade of Veenkade	VI
2.7.4.	Broekslootkade	VI
2.8.	Regeling van de waterstand	VI
2.8.1.	watergangen	VI
2.8.1.1.	Schenk(watering)	VI
2.8.1.2.	Molensloot	VII
2.8.1.3.	Aalsloot	VII
2.8.1.4.	Veenwatering of Bovenwatering	VII
2.8.1.5.	Middelwatering of Binnenwatering	VII
2.8.1.6.	Broeksloot	VII
2.8.2.	spuisluisjes en duikers	VII
2.8.3.	bemaling	VIII
2.8.3.1.	molens	VIII
2.8.3.1.1.	Oude Veenmolen of Boontjesmolen	IX
2.8.3.1.2.	Nieuwe Veenmolen of Boschmolen	IX
2.8.3.1.3.	Oude Binkhorstmolen	X
2.8.3.1.4.	Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen	X
2.8.3.2.	gemalen	XI
2.8.3.2.1.	stoomgemaal	XI
2.8.3.2.2.	elektrisch gemaal	XI
2.9.	Waterverversing	XII
2.10.	Wegen	XII
2.10.1.	straatwegen en bruggen	XII
2.10.2.	spoorwegen	XIII
2.10.3.	vaarwegen	XIII
2.10.3.1.	Haagse Vliet	XIII
2.10.3.2.	Schenk(watering)	XIII
2.10.3.3.	schutsluis	XIV
2.11.	Verstedelijking en ontpoldering	XIV
2.12.	Omslagheffing	XV
2.13.	Splitsing in twee polders; samenvoeging; opheffing	XV
III	ARCHIEVEN	XVI
3.1.	Geschiedenis (vorming en bewaring)	XVI

3.2.	Inventarisatie en vernietiging	XVI
	NOTEN	XVII
	GERAADPLEEGDE LITERATUUR	XXVI
	GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN EN COLLECTIES	XXVIII
	VERANTWOORDING VAN FOTO'S POLDERBEMALINGSINSTALLATIES	XXIX

INVENTARISSEN 1

VEENPOLDER, 1601-1879 1

Stukken van algemene aard	1
RESOLUTIES EN NOTULEN	1
MINUTEN VAN UITGAANDE STUKKEN	1
Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	2
BESTUURSINRICHTING	2
BESTUUR	2
Dagelijks bestuur	2
HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK	3
Personeel	3
secretaris-penningmeester	3
molenaar, machinist	3
sluiswachter	4
Financiën	4
belastingen en heffingen	4
ten behoeve van de polder (omslag of molengeld)	4
- vaststelling, inning en invordering	4
- leggers	4
- kohieren	5
ten behoeve van andere instellingen (hoefslaggeld, morgengeld, sluisgeld)	5
verplichtingen jegens overheden en particulieren	5
onroerend eigendom	6
tenaamstelling	6
verhuur	6
verkoop	6

begroting en rekening	7
algemeen	7
begroting	7
rekening	7
bijlagen tot de rekening	7
UITVOERING VAN DE TAAK	7
Algemeen	7
Zorg voor waterkeringen	8
toezicht	8
schouwvoering	8
verlening van vergunningen	8
- berijden	8
- ophogen	8
- schoeien, bouwen	8
- varen	8
- vergraven	9
bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheem- raden van Delfland	9
beheer en onderhoud van boezemkaden	9
algemeen	9
Vlietkade	9
Zorg voor water en watergangen	10
toezicht	10
vaststelling van bijzondere keuren	10
schouwvoering	10
verlening van vergunningen	11
- bruggen	11
- dammen, duikers	11
- afdammen, dempen, graven, rioleren	11
- kabels, pijpleidingen	12
- lozen	12
bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheem- raden van Delfland	12
beheer en onderhoud (uitbaggeren/reinigen)	13
regeling van de waterstand	13
algemeen	13
molens	13
- algemeen	13
- Oude Veenmolen (Boontjesmolen)	14
- Nieuwe Veenmolen (Boschmolen)	14
stoomgemaal	14
duikers	16
Zorg voor wegen en bruggen	17
toezicht	17
vaststelling van bijzondere keuren	17
onderhoud van bruggen	17
bouw, beheer en onderhoud van de schutsluis (verlaat) in de Schenkwa- tering en van de sluiswachterswoning	18

BINKHORSTPOLDER, 1620-1879	19
Stukken van algemene aard	19
NOTULEN	19
MINUTEN VAN UITGAANDE STUKKEN	19
Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	19
BESTUURSINRICHTING	19
BESTUUR	20
Dagelijks bestuur	20
HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK	20
Personeel	20
secretaris-penningmeester	20
molenaar	20
Financiën	20
vaststelling en heffing van polderomslag	20
inning en invordering	20
kohieren	20
begroting en rekening	21
algemeen	21
begroting	21
rekening	21
bijlagen tot de rekening	21
UITVOERING VAN DE TAAK	21
Algemeen	21
Zorg voor waterkeringen	21
toezicht	21
schouwvoering en hoefslagplicht	
beheer en onderhoud van polderkaden en boezemkaden	22
Zorg voor water en watergangen	22
toezicht	22
vaststelling van bijzondere keuren	22
verlening van vergunningen	23
- afdammingen en bruggen	23
- dempen	23
- keerschutten (stuwdammen)	23
bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheem-	
raden van Delfland	23
beheer en onderhoud (graven/verbreden; uitbaggeren)	24
regeling van de waterstand	24
Nieuwe Binkhorstmolen (Vliegermolen)	24
stoomgemaal	25

duikers	25
Zorg voor wegen en bruggen	25
toezicht	25
bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheem-	
raden van Delfland	25
onderhoud van bruggen	26

VEEN- EN BINKHORSTPOLDER, (1879) 1880-1976 (-1979) 27

Stukken van algemene aard	27
NOTULEN	27
INGEKOMEN EN UITGAANDE STUKKEN	27
Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	28
BESTUURSINRICHTING	28
BESTUUR	28
Algemeen	28
Dagelijks bestuur	29
Stemgerechtigde ingelanden	29
HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK	29
Personeel	29
algemeen	29
secretaris-penningmeester	30
molenaar, machinist	30
sluiswachter	31
bode	31
Archief	31
Financiën	32
algemeen	32
belastingen en heffingen	32
vaststelling en heffing van polderomslag	32
- inning en invordering	32
- vrijdom en vrijstelling	32
- afkoop	32
- leggers; plankarten	33
- kohieren	36
leges, recognities	36
bemalingsgelden	37
verplichtingen jegens gemeente Voorburg	37
eigendom	37
onroerende goederen	37
- erfafscheiding, toegang	37

- tenaamstelling	38
- aankoop	38
- verkoop	38
- verhuur; verpachting	39
- ingebruikgeving	39
- overdracht om niet/ruiling	39
- beheer en onderhoud woning	39
beleggingen	39
rekening-courant	40
begroting en rekening	40
algemeen	40
begroting	40
rekening	40
bijlagen tot de rekening	40
 UITVOERING VAN DE TAAK	 41
Algemeen	41
Zorg voor waterkeringen	41
toezicht	41
vaststelling van bijzondere keuren	41
schouwvoering	42
verlening van vergunningen	42
- algemeen	42
- afgraven	43
- beplanten, rooien	43
- brughoofden (landhoofden)/bruggen	43
- duikers	43
- gebouwen	44
- graven	44
- hekken	45
- kabels	45
- leggen van kaden	45
- motorvaart	46
- omleggen, verleggen	46
- onderhoud	46
- ophogen	46
- opslag van materialen	46
- pijpleidingen	46
- schoeiingen	47
- steigers	47
- verlengen	47
beheer en onderhoud van boezemkaden en polderkaden	48
algemeen	48
Bovenkade	48
Broekslootkade; voorboezemkade	48
Vlietkade	49
kadebewaking	49
Zorg voor water en watergangen	49
toezicht	49
schouwvoering	49
verlening van vergunningen	51
- afdammen (afsluiten)	51
- betelen	51
- bouwen binnen de verboden kring van de molen	51
- bruggen en brughoofden; overkluizingen	51

- dammen	52
- dempen, rioleren	52
* algemeen	52
* overheden	53
** Staat der Nederlanden	53
** gemeente 's-Gravenhage	53
** gemeente Leidschendam	53
** gemeente Voorburg	54
* stichtingen/verenigingen/particuliere bedrijven	54
* ingelanden	54
- duikers	54
* overheden	55
** Staat der Nederlanden	55
** gemeente 's-Gravenhage	55
** gemeente Voorburg	55
* particuliere bedrijven/personen	55
- gebouwen	56
- graven, verleggen/omleggen	56
- inunderen	56
- kabels	56
- ligplaatsen	56
- lozen	57
- opritten/uitritten	57
- peilverlaging	57
- stuwen (keerschutten)	58
- pijpleidingen	58
- steigers en loswallen	58
- wateronttrekking	58
bemoeienis met vergunningverlening door andere overheden	58
- Hoogheemraadschap van Delfland	58
- provincie Zuid-Holland	59
beheer en onderhoud (graven/verbreden; uitbaggeren/reinigen)	59
regeling van de waterstand	61
seingeving	61
peil	61
molens	62
- algemeen	62
- Nieuwe Binkhorstmolen (Vliegermolen)	62
- Nieuwe Veenmolen (Boschmolen)	63
- Oude Veenmolen (Boontjesmolen)	63
gemalen	63
- stoomgemaal	63
- elektrisch gemaal	64
duikers	64
bemaling voor derden	65
Zorg voor weg, brugdek en schutsluis	65
beheer en onderhoud	65
weg	65
brugdek	65
schutsluis	66
BIJLAGE	67
AANHANGSEL	67

CONCORDANS

69

INDEX

78

INLEIDING

INLEIDING

I

ALGEMEEN

In deze verzamelinventaris zijn drie archieven beschreven van de voormalige Veen- en Binkhorstpolder onder 's-Gravenhage, Leidschendam (voorheen Veur), Voorburg en Wassenaar.

Het zijn achtereenvolgens de archieven van:

1. de Veenpolder of Schenkpolder
2. de Binkhorstpolder of Binnenpolder
3. de Veen- en Binkhorstpolder

Tot ongeveer 1400 was de zorg voor de waterhuishouding verdeeld over het Hoogheemraadschap van Delfland en de ambachtsbesturen. Een ambacht was een lokaal rechtsgebied, vergelijkbaar met een gemeente. Het ambachtsbestuur was verantwoordelijk voor de lokale waterwerken zoals bruggen, kaden, sluisjes, watergangen en wegen, de zogenaamde binnenlandse waterstaat. De ambachtsbewaarders (molenmeesters) dreven dan ook de schouw over deze werken.

Omstreeks 1400 namen de problemen op waterstaatkundig gebied toe, met name als gevolg van inklinking van de bodem. Inklinking is een proces waarbij een lokale bodem compacter wordt, zodat het aardoppervlak daalt. Dit proces werd veroorzaakt door ingrepen in de natuur, met name door ontwatering om landbouwactiviteit en bedijking mogelijk te maken. Als gevolg van inklinking kon het waterpeil binnen de ambachten niet op gelijk niveau worden gehouden. Door wateronttrekking als gevolg van de ingebruikname van watermolens nam de inklinking toe en daarmee de verschillen in hoogten van de waterstand.

De ingelanden stelden molenmeesters aan om zorg te dragen voor de molens en bemaling. Het Hoogheemraadschap van Delfland oefende toezicht uit op de waterstaatszorg binnen de ambachten, alsook op de keuren en reglementen terzake. Ter uitvoering van deze taak kregen de molenmeesters van de hoogheemraden van Delfland de bevoegdheid tot schouwen van binnenlandse waterstaatswerken. De molenmeesters werden hierin bijgestaan door kroosheemraden. Doordat een bemalingsgebied niet altijd overeenkwam met het rechtsgebied van een ambacht, werd de rol van ambachtsbestuurders geminimaliseerd ten gunste van de polderbesturen en dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland. Uit gegevens in het oud-archief van Delfland (OAD) blijkt dat de hierboven geschetste ontwikkeling zich in de loop van de 15de eeuw heeft voltrokken.

Wat de oppervlakte van een poldergebied betreft moet onderscheid worden gemaakt tussen geografische omvang en oppervlakte waarover omslag of molengeld (polderbelasting) werd geheven. De geografische oppervlakte was doorgaans veel groter, terwijl de omslagoppervlakte jaarlijks kon fluctueren omdat bijvoorbeeld over openbare wegen en wateren in een polder geen omslag werd geheven, wegens bepaalde redenen vrijstelling (vrijdom) van omslag van toepassing was, of omdat delen van de polder door verstedelijking aan het polderverband waren onttrokken en overgegaan in gemeentelijk beheer.

Molenmeesters hieven de omslag ter financiering van de waterstaatswerken binnen hun eigen gebied. De ingelanden werden dan aangeslagen over het aantal morgens, dus de omslagoppervlakte die de polder besloeg. De hoogte van het omgeslagen bedrag per morgen was afhankelijk van de waterstaatsprojecten die een polderbestuur voor ogen had. Tevens inden de molenmeesters Delflands sluisgeld.

Sluisgeld is een begrip dat de administratieve grondslag vormde voor Delflands omslagheffing ten behoeve van zijn waterstaatswerken. Het betrof o.a. onderhoud van de zeewering en van de sluizen in de Maasdijk.

De molenmeester beschikte over de polderkas. Jaarlijks moest hij rekening en verantwoording doen ten overstaan van de ingelanden. In die hoedanigheid werd hij wel rendant genoemd. Hij legde enige tijd van tevoren zijn financiële administratie over aan

de schout, die dan met het polderbestuur (zonder de molenmeester) vergaderde ter bestudering van de stukken.

Verloonde de taak- en samenstelling van een polderbestuur per gebied nog wel eens nuances, na 1856 veranderde dat door de invoering dat jaar van het Algemeen Reglement voor de polders in Zuid-Holland. Functies van bestuursleden in alle Delflandse polders droegen sedertdien veelal een uniform karakter.

Als gevolg van de grondwetsherziening van 1848 hief het provinciaal bestuur per 1 juli 1858 de ambachten en hun besturen binnen Delfland op. Het bracht krachtens genoemd Algemeen Reglement gedurende 1856-1858 bijzondere reglementen tot stand waarbij polders/polderbesturen officieel het levenslicht zagen, ter uitvoering van waterstaatkundige taken binnen een afgebakend gebied, voorzover die niet in handen van het Hoogheemraadschap van Delfland of van gemeenten kwamen. Polderkeuren en -reglementen werden voortaan aan de provincie ter goedkeuring voorgelegd.

Omstreeks 1970 startte het provinciaal bestuur de werkzaamheden tot opheffing van de polders binnen Delfland: zij werden te klein geacht om in het bestuurs- en rechtsbestel nog een solide en voldoende brede basis voor hun activiteiten te kunnen bieden. Per 1 januari 1977 hief de provincie de polders als zelfstandige bestuurseenheden op. Hiermee werden de door haar in 1858 toegekende autonome bevoegdheden weer tenietge-daan. Taken, bezittingen en verplichtingen gingen over op het Hoogheemraadschap van Delfland.

II HISTORISCH KADER

2.1. Geologische gesteldheid

Het Veenpolder-/Binkhorstpoldergebied bestond feitelijk uit hoogveenterrein dat lag ingeklemd tussen twee duinwallen, waarbij de noordwestelijke wal (zeewaarts) bestond uit het Bezuidenhoutse Bos en de zuidoostelijke uit het dorp Voorburg. Het gebied vormde een soort veenvallei tussen de Bezuidenhoutseweg¹ en de Broeksloot, van waaruit het water afvloeide naar de Haagse (Trek)Vliet, en tussen de Haagse Trekvliet en de landscheiding met Rijnland.²

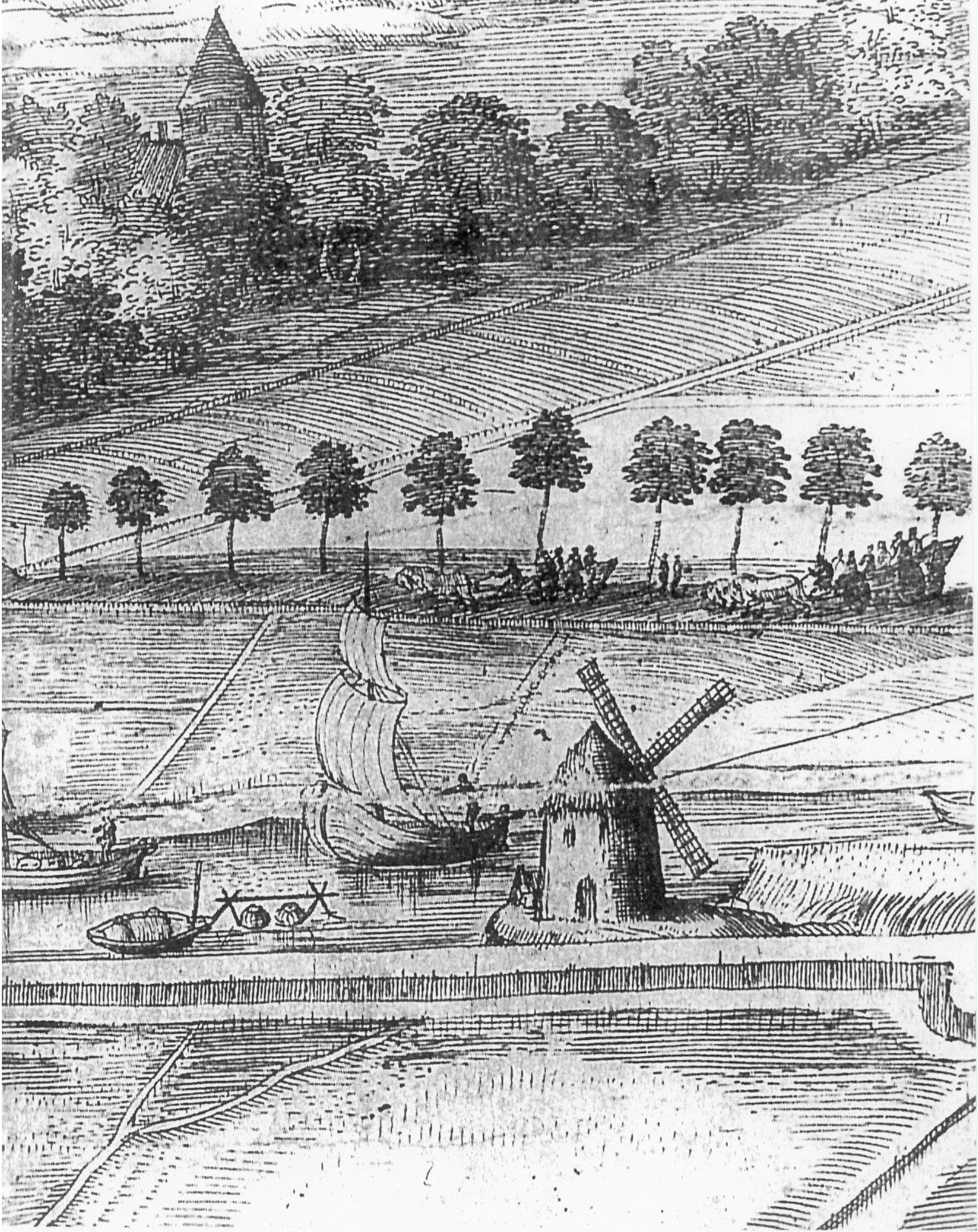
2.2. Veenwinning

De graaf van Holland had in de 14de en begin 15de eeuw genoemd gebied in exploitatie voor de winning van turf.³ Het zal toen, in verhouding tot nu, nog relatief hoog hebben gelegen, omdat een mechanische afwatering door molens nog niet aan de orde was, dus ook nauwelijks bodeminklinking optrad.

De veenkavels ten noorden en ten zuiden van de Schenk(watering) tonen ten opzichte van elkaar een afwijkend liggingsspatroon. Dat maakt aannemelijk dat de afgraving vanaf twee kanten, respectievelijk de dorpen 's-Gravenhage en Voorburg, ter hand genomen is.⁴ Door deze ontginning daalde echter het maaiveld. Hierdoor was begin 15de eeuw een drassige bodem ontstaan.⁵ Grondexploitanten hoogden in de 16de en 17de eeuw het uitgeveende poldergebied op met zand uit de duinen van Tendenhout, een gebied tussen het Haagse Bos en de Zijde (landscheiding tussen Delfland en Rijnland), om weidepercelen in te richten.⁶

2.3. Naamgeving en begrenzing; ambachtelijke en gemeentelijke indeling

Tot 1461 fungeerde het veengebied tussen het Haagse Bos, de landscheiding met Rijnland, de oude duinrug van Voorburg (waarlangs later de Broeksloot werd gegraven) en de Haagse Vliet als één bemalingsblok. In dat jaar echter stichtten de exploitanten een tweede watermolen bij de Vliet ten zuidoosten van de Oude Veenmolen, bekend geworden als de Oude Binkhorstmolen. Zij deelden het veengebied over de lengte in

(1e) Oude Veenmolen of Boontjesmolen
ronde (?) watermolen (met puntkap?) in Veenpolder

tweeën⁷ door het opwerpen van een kade ter hoogte van het kasteel de Binkhorst, de Broekkade, later bekend als Bovenkade. Hiermee brachten zij twee bemalingsgebieden tot stand. Het deel ten noorden van deze kade werd Veenpolder genoemd, het blok ten zuiden ervan Binkhorstpolder.⁸

De Veenpolder, incidenteel genaamd Schenkpolder⁹, besloeg zowel een deel van het ambacht, later gemeente, 's-Gravenhage¹⁰ als van het ambacht Voorburg. In het Haagse deel, het Bezuidenhout, tussen de Bezuidenhoutseweg en de watergang Scheijningwetering of Schenk, werd tot in de 15de eeuw veen (turf) afgegraven waardoor de naam verklaarbaar is. De Schenk vormde de ambachtsscheiding en doorsneed de gehele Veenpolder van zuidwest naar noordoost, vanaf de Haagse Vliet tot de landscheiding tussen Delfland en Rijnland. Ook binnen ambacht (gemeente) Wassenaar en gemeente Veur (later Leidschendam) lag een deel. Het gedeelte Veenpolder ten zuiden van de Schenk behoorde tot ambacht, later gemeente Voorburg.¹¹

Een noordwestelijke strook van de Veenpolder namelijk het gedeelte begrensd door de schutsluis (verlaat) van de Schenk, de Haagse (Delftse) Trekvllet, ook wel Trekvllet of Haagsvllet, de Voorburgsebrug, de Uilenboombrug en het Voorburgstraatje en Zusterkade of Geldelooze Pad vielen tot 1829 onder het ambacht Voorburg. Een Koninklijk Besluit van 7 december 1828 nr. 123 bracht die strook onder competentie van het ambacht 's-Gravenhage.¹²

De Binkhorstpolder, ook wel Binnenpolder, lag in ambacht (gemeente) Voorburg en ambacht Veur, later gemeente Leidschendam. Deze polder is waarschijnlijk genoemd naar het middeleeuwse kasteel De Binkhorst. Dit slot lag nabij de Haagse Vliet in het uiterste zuidwesten van de Veenpolder, tussen de Broekkade of Bovenkade en de Veenwatering en tegen de grens met de Binkhorstpolder.¹³

Zie voor de begrenzingen van de Veenpolder en de Binkhorstpolder de schematische overzichten en situatieschetsen.

2.4. Bestuur

In de 15de/16de eeuw hadden schout en schepenen van Den Haag in de Veenpolder ten noorden van de Schenkwatering bevoegdheid tot het schouwen van de kaden, wegen en watergangen in de polder, waaronder de Schenkwatering zelf.¹⁴ Sinds de 17de eeuw zetten Delfland en de polderbestuurders een steeds nadrukkelijker stempel op eigen rechts- en keurmacht.¹⁵ Delfland behield zich waterstaatkundig keur- en vergunningbevoegdheid inzake kaden, wegen, watergangen en bemaling voor.¹⁶ In genoemd deel van de Veenpolder vormden één of meer molenmeesters en kroosheemraden het dagelijks bestuur. De kroosheemraden werden ook wel schouwers genoemd.¹⁷ De molenmeester was belast met het innen van omslag en boeten, het beheer van de kas en schouwaankondiging. Naar behoefte vergaderde het bestuur, stelde besluiten en keuren op en verleende vergunningen. De kroosheemraden dreven schouw en stelden mede polderkeuren op.¹⁸

In de Veenpolder ten zuiden van de Schenk in het ambacht Voorburg¹⁹ en in de Binkhorstpolder beschikte de schout van Voorburg in de 16de eeuw over schouw- en keurcompetentie.²⁰ Hij werd er bijgestaan door één of meer molenmeesters en door kroosheemraden als medebestuurders.²¹

In de eerste helft van de 19de eeuw was het dagelijks bestuur van de Binkhorstpolder en van het gedeelte Veenpolder binnen het ambacht Voorburg samengesteld uit de volgende functionarissen:

- een schout;
- een molenmeester (ambachtsbewaarder);
- een volger (vervanger van de ambachtsbewaarder bij diens uitval);
- drie kroosheemraden of slijkheemraden;
- twee commissarissen.

Deze bestuurders werden gekozen door het algemeen bestuur, de stemgerechtigde ingelanden van deze polders, voor de tijd van twee jaar en ze waren bij hun aftreding herkiesbaar.

Criterium voor stemgerechtigdheid was het bezit van één hectare land of meer. Een ingeland die minder land bezat mocht een vergadering bijwonen en voorstellen indienen, maar had geen stemrecht.

Het bestuur als geheel besliste over uitvoering van grote polderwerken, besteding van gelden, het voeren van rechtszaken.

De schout had een uitgebreid takenpakket. Hij nam de eed van benoemde bestuursleden af, belegde vergaderingen van het dagelijks bestuur en van die met de stemgerechtigde ingelanden, zat die voor, hield toezicht op de poldersecretarissen en op een juiste uitvoering van besluiten, keuren en verordeningen voorzover niet aan de molenmeester opgedragen. Ook dreef hij met de molenmeester, diens volger en met de kroos- of slijkheemraden schouw over de polderwatergangen en inspecteerde tenminste twee keer per jaar polderwerken zoals molens en sluisjes. Hij was ook gerechtigd na toestemming van het bestuur een rechtszaak te voeren.

De molenmeester dreef schouw over kaden en watergangen, beschikte over de polderkas, had het dagelijks toezicht op de molens en molenaars, sluisjes, bruggen, watergangen enz. en kon bij gevaar de commissarissen oproepen om assistentie te verlenen. Hij mocht dan ook gebruik van eigendommen van derden vorderen. Tevens had hij na toestemming van het bestuur bevoegdheid een rechtszaak aan te spannen. De kroosheemraden dreven schouw over polderwatergangen. Zij moesten worden gekend in bestuursbesluiten tot uitstel van schouw, het houden van extra schouw en tot inlating van water in de polder.

De commissarissen waren afgevaardigden uit de ingelanden, die de molenmeester kon oproepen tot assistentieverlening bij bijvoorbeeld gevaar. De ene commissaris met vervanger diende woonachtig te zijn in de Binkhorstpolder, de andere met vervanger in de Veenpolder tussen Schenk en Broekkade. Hun fiat was bovendien nodig voor uitgaven hoger dan f. 25,- die niet waren begroot. Bij hun afwezigheid moesten twee andere ingelanden optreden.²²

In het kader van de polderreglementering (zie Bestuursinrichting) van de jaren 1857-1858 kreeg het dagelijks bestuur van de Veenpolder een voorzitter en vier bestuursleden (genaamd molenmeesters) toebedeeld²³, dat van de Binkhorstpolder een voorzitter en twee bestuursleden.²⁴

Uitdijende bebouwing in de polder sinds ca. 1880 had steeds intensievere werkzaamheden van de bestuursleden tot gevolg, waaronder toezichtuitoefening. Daarom besloten Provinciale Staten van Zuid-Holland o.a. in 1896 hun jaarwedden te verhogen.²⁵

2.5. Bestuursinrichting

Hoewel dit niet blijkt uit het samenstelling van polderbestuur en archief van de Veenpolder, meenden Provinciale Staten een tweedeling te kunnen onderscheiden tussen een "Bezuidenhoutsche Veenpolder" of "Veenpolder onder Haag-Ambacht" (ten noorden van de Schenkwatering) en een "Boven Veenpolder" (ten zuiden van deze watering). De oorzaak was dat op 30 juni 1854 de besturen van de Veenpolder en de gemeente 's-Gravenhage een overeenkomst hadden gesloten, waarbij enkele Haagse singelgrachten met bebouwing onder beheer en toezicht van de gemeente werden gebracht, evenwel met handhaving van de polderomslagbijdrage en bepaalde afwateringsvoorwaarden voor de gemeente. De provincie was van mening dat hiermee de inrichting van de waterhuishouding in de Veenpolder uiteenviel, één in een noordelijk en één in een zuidelijk blok. Bij besluit van 17 november 1854 stelden Provinciale Staten de grens vast van de "Veenpolder onder Haag-Ambacht". Het werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 december 1854 (Provinciaal Blad 148). Een wijzigingsbesluit ten

(2e) Oude Veenmolen of Boontjesmolen
achtkante watermolen in Veenpolder

aanzien van een "Boven Veenpolder" is nooit tot stand gekomen.²⁶ Toch verklaarden de Staten bij besluit van 10 november 1857, in een bijzonder reglement voor de Veenpolder, die gebieden weer voor verenigd.²⁷

Op 13 juli 1858 stelden zij een bijzonder reglement vast voor de Veenpolder²⁸ en de Binkhorstpolder (of Binnenpolder).²⁹

Na tien jaar volgde echter een wijziging, waarvan de oorzaak buiten deze polders lag. In 1866 was bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een geschil aanhangig gemaakt tussen de Nieuwe of Drooggemaakte Polder (Pijnacker) in Delfland, de Driemanspolder in Rijnland en de beide hoogheemraadschappen over de grensomschrijving tussen die polders. Hun grenzen waren, eveneens bij bijzonder reglement van 1858, zodanig vastgesteld dat de landscheiding ter plaatse door beide poldergebieden heen liep in plaats van langs de poldergrenzen, met als gevolg dat het bestuur van de Nieuwe of Drooggemaakte Polder stukken landscheiding aansloeg in de omslag. Gedeputeerde Staten onderzochten in hoeverre de grenzen tussen Delflands en Rijnlands landscheidingen voldoende synchroon liepen met die van de daarlangs gelegen polders. Dit leidde ertoe dat G.S. in de zomer van 1868 aan Provinciale Staten voorstelden de grens tussen polders langs de landscheiding over het midden van de landscheidingskruin te laten lopen en terzake over te gaan tot grenswijziging van zeven polders in Delfland³⁰, onder andere van de Veenpolder en Binkhorstpolder.

Bij besluit van 4/10 november 1868 stelden Provinciale Staten een wijziging van beide polderreglementen vast (goedgekeurd bij K.B. van 7 januari 1869), waarbij de grensomschrijving inzake de landscheiding met Rijnland werd gepreciseerd, namelijk 'op het midden der kruin genomen'.³¹

Bij besluit van 10 juli 1879 brachten de Staten de Veenpolder en Binkhorstpolder onder één bestuur³², als gevolg van gemeenschappelijke waterbeheersingsbelangen na de stichting in 1871 van een stoombemaling voor beide polders.³³ Per 1 januari 1880 trad het nieuwe polderbestuur aan.³⁴

2.6. Personeel

De personeelsleden, zoals watermolenaars, sluiswachter, secretaris-penningmeester en bode werden benoemd door het polderbestuur. Secretaris-penningmeester en bode waren zijn administratieve assistenten, van wie de eerste aantekening hield van handelingen en gebeurtenissen alsook het archief vormde en de tweede zich voornamelijk bezighield met inning van boeten en het bezorgen van convocaties aan ingelanden voor vergaderingen.³⁵

Soms kwam een gecombineerde functie van molenaar en sluiswachter voor. De molenaar van de Oude Veenmolen bijvoorbeeld werd over 1562 tevens betaald 'vande sluijs waer te nemen'.³⁶

Door toenemende administratieve verplichtingen van de secretaris-penningmeester, als gevolg van bebouwing van terreinen in de polder sinds 1880, besloten Provinciale Staten o.a. in 1896 zijn jaarwedde te verhogen.³⁷

Molenaars stonden onder toezicht van molenmeester en schout.³⁸

2.7. Waterkeringen

Van de waterkeringen in de Veen- en Binkhorstpolder vragen er vier om enige aandacht.

2.7.1. Vlietkade

De in 1344/45 gegraven Haagse Trekvluit (Trekvaart)³⁹ werd voorzien van een kade, de Vlietkade. Lokaal werd de kade ook wel Geldeloze Pad⁴⁰ of Ruige kade⁴¹ genoemd.

Bestuurders van de Veenpolder en Binkhorstpolder waren belast met onderhoud (lokaal echter soms ook ingelanden), inden daartoe gelden en hielden toezicht op het gebruik van de kade door ingelanden.⁴² Motorvaart eiste sinds de 19de eeuw van het polderbestuur veel alertheid om afkalving van de kade als gevolg van grotere golfslag het hoofd te kunnen bieden. Snelheidsbeperking van de scheepvaart bood veelal een oplossing.⁴³

2.7.2. Schenkkade

Op last van dijkgraaf en hoogheemraden liet de graaf van Holland in 1442 het gedeelte van de Veenpolder tussen het Haagse Bos en de Schenkwatering van waterkeringen voorzien, waarvan de Schenkkade tevens de grens met het ambacht Voorburg vormde. Dit gebied werd ook wel het Heeren-veen genoemd omdat de graaf van Holland het voor zich had gereserveerd om turf te steken.⁴⁴

2.7.3. Broekkade of Bovenkade of Veenkade

In 1459/1460 deelden veenwinners het veengebied tussen het Haagse Bos, de landscheiding met Rijnland, de oude duinrug van Voorburg (waarlangs later de Broeksloot werd gegraven) en de Haagse Vliet in de lengte in tweeën door het opwerpen van een kade ter hoogte van het kasteel de Binkhorst, de Broekkade, later bekend als Bovenkade. Hiermee brachten zij twee bemalingseenheden met elk een eigen molen tot stand, ter verbetering van de uitmaling van overtollig water op de Vliet. Het deel ten noorden van deze kade werd Veenpolder genoemd, het blok ten zuiden ervan Binkhorstpolder.⁴⁵

2.7.4. Broekslootkade

Deze kade lag aan de noordzijde van de Broeksloot in de Binkhorstpolder. Sinds de ingebruikneming van deze sloot, in 1621, als afwateringsboezem van de Nieuwe Binkhorstmolen naar de Haagse Trekvluit kwam de kade door de bemaling onder grotere druk te staan, maar met name door de ingebruikneming van het stoomgemaal door de Veenpolder en Binkhorstpolder, 1872, nam het onderhoud eraan toe.⁴⁶ Wegens de realisering van een uitbreidingsplan van de gemeente Voorburg droeg het bestuur van de Veen- en Binkhorstpolder de onderhoudsplicht van de kade en van het daarop gelegen voetpad in 1959 aan die gemeente over.⁴⁷

2.8. Regeling van de waterstand

2.8.1. watergangen

De polder kende diverse hoofdwatergangen waarvan de bekendste genoemd worden.

2.8.1.1. Schenk(watering)

Teneinde water dat vrijgekomen was door turfontginning af te voeren, groeven de turfwinners in 1403 op de grens van de ambachten 's-Gravenhage en Voorburg een sloot die bekend raakte als de Schenk of Schenkwatering. Deze werd in vroeger eeuwen Scheijngwatering of Scheijngwatering genoemd omdat zij de scheiding vormde tussen genoemde ambachten.⁴⁸ Minder bekend is de naam 'het Mitsvene'.⁴⁹

2.8.1.2. Molensloot

In 1620 liet het bestuur van de Binkhorstpolder de Molensloot graven, een watergang tussen de Schenk en de Broeksloot, in het kader van de bouw van de Nieuwe Binkhorstmolen bij de Middelwatering of Binnenwatering. Het stukje voorboezem of voorwaterloop van de Molensloot, gelegen tussen de Middelwatering of Binnenwatering en Broeksloot, raakte in de 20ste eeuw bekend als Vliegersloot.⁵⁰

2.8.1.3. Aalsloot

Deze watergang vormde een verbinding tussen de Schenkwatering en Veenwatering. Het is aannemelijk dat de Oude Veenmolen of Boontjesmolen water aan het zuidwestelijk deel van de Veenpolder heeft onttrokken via perceelslootjes, die haaks op de Aalsloot stonden en met duikertjes onder de Schenkweg door richting Vlietkade liepen.⁵¹

2.8.1.4. Veenwatering of Bovenwatering

Zij vormde de zuidelijkste hoofdwaterring van de Veenpolder. Via o.a. deze waterring onttrok de Oude Veenmolen of Boontjesmolen water aan het zuidwestelijk deel van de Veenpolder.⁵²

2.8.1.5. Middelwatering of Binnenwatering

Deze in het midden en over de lengte van de Binkhorstpolder lopende watergang diende tot 1621 ter ontwatering daarvan. Hij fungeerde als achterwaterloop van de Oude Binkhorstmolen aan de Haagse Trekvllet.⁵³ Die functie kwam te vervallen toen in 1621 de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen werd gebouwd, in het midden van de polder. Hoewel de nieuwe molen vlakbij deze waterring haar plaats kreeg sloeg ze het water er niet op uit.⁵⁴

2.8.1.6. Broeksloot

Deze watergang, gelegen tussen de landscheiding van Delfland met Rijnland en de Haagse Trekvllet, vormde de zuidelijke grenssloot van de Binkhorstpolder. Een 'broec' is een moerassig stuk land. Aannemelijk is dat de sloot oorspronkelijk als een veenstroompje tussen de hoger gelegen Haagse en Voorburgse strandwal liep.⁵⁵ Hij was met ingang van 1621 de tocht voor de uitwatering op de Haagse Trekvllet. De nieuwe molen werd door een molensloot in verbinding met de Broeksloot gebracht.⁵⁶ In de 20ste eeuw raakte die molensloot bekend als Vliegersloot.⁵⁷ Met het westelijk deel van de Broeksloot vormde zij dus de voorboezem of voorwaterloop van de molen.

2.8.2. spuisluisjes en duikers

Om het teveel aan water uit het veengebied af te voeren en zo de verdrassing tegen te gaan, brachten de ontginners twee houten spuisluisjes in de Vlietkade aan waardoor zij overtollig water via watergangen als de Schenk en de Middel- of Binnenwatering op de Vliet konden spuien.⁵⁸ In de loop der eeuwen hebben bestuur en ingelanden van zowel Binkhorstpolder als Veenpolder ook binnen hun gebied gebruik gemaakt van afsluitbare sluisjes en duikers. Deze voorzieningen werden ook benut om in droge tijden slootwater in te laten.⁵⁹

Meer nog dan in een landelijker gebied was een goed peilbeheer bij een stad als

's-Gravenhage van belang, reden waarom haar bestuurders al vroeg bij het waterbeheer in de nabijgelegen polder betrokken raakten (zie verder bij Bestuur).

2.8.3. bemaling

Toch bleken kaden, sloten en spuisluisjes op termijn geen voldoende waterpeilbeheersing te garanderen. Door de perceelontginning en bodeminklinking in het gebied dat als gevolg van de ontwatering steeds lager kwam te liggen, moesten de ontginners hun toevlucht nemen tot mechanische uitstoot van water.

Tot de overgang van de Veenpolder en Binkhorstpolder op stoombemaling, 1871, zijn vier molens in gebruik geweest om het poldergebied te bemalen.

Daarnaast waren er ook buiten de poldergrenzen gelegen terreinen die het bestuur van de Veen- en Binkhorstpolder of rechtsvoorgangers in hun bemaling hadden opgenomen:

1^e) De vijvers van het Huis ten Bosch (Oranjezaal) te 's-Gravenhage.

In 1687 sloten de ingelanden van de Veenpolder een overeenkomst met de Prins van Oranje tot lozing van water uit de vijvers van het Huis op de Veenpolder, via de Boschsloot bij de Bezuidenhoutseweg. Die werd daartoe verbreed, uitgediept en beschoeid en in de Bezuidenhoutseweg werd een afsluitbare verbindingsduiker naar polderwater geplaatst.⁶⁰ Voor deze faciliteit sloeg de Veenpolder het Koninklijk Huis jaarlijks in de polderomslag aan voor 15.38 hectaren.⁶¹

2^e) Het zuidoostelijk deel van het Haagse Bos te 's-Gravenhage.

Het polderbestuur verleende in 1899 vergunning aan de Staat der Nederlanden (ministerie van Binnenlandse Zaken) tot het leggen van een afwateringsduiker tussen de Beekvijver en de buitengracht van het Huis ten Bosch. Via de bestaande afsluitbare duiker van het Huis kon het ministerie water uit het Bos lozen op de polder.

Tevens mocht het ministerie via een bestaande schutsluis tussen de Beekvijver (Grote Vijver) en de Bezuidenhoutsevaart⁶² bij de Bezuidenhoutseweg water in of uit genoemd deel van het Bos laten vloeien, echter steeds na kennisgeving aan het polderbestuur, waar ook de sleutel van de sluisdeur berustte.⁶³ De Veenpolder legde de Staat een jaarlijkse polderaanslag over 50 ha. op.⁶⁴

In het kader van de uitvoering van een ontpolderingsplan door de gemeente 's-Gravenhage in 1956 gingen de verplichtingen en rechten van de polder zoals genoemd in de overeenkomst van 1687 en de vergunning van 1899 van de polder naar die gemeente over.⁶⁵

3^e) De tuinlanden behorende tot de woning Essesteijn te Voorburg.

Zij lagen iets ten zuidoosten van de Broeksloot, groot ca. 0.70 ha.⁶⁶ en spuiden via een duiker water op de Binkhorstpolder. Niet bekend is waarop deze uitwatering werd gebaseerd. In 1910 bijvoorbeeld bleef het polderbestuur het antwoord terzake aan de gemeente 's-Gravenhage schuldig, naar aanleiding van de aan haar opgelegde polderomslag. De polder ondervond het probleem maar door de gemeente 's-Gravenhage alsnog vergunning tot afwatering via een duiker op de polder te verlenen, onder handhaving van de omslag over de tuingronden.⁶⁷

In 1963 verkocht 's-Gravenhage het gebied Essesteijn aan de gemeente Voorburg, waardoor deze met de omslagplichtigheid werd bezwaard.⁶⁸

2.8.3.1. molens

De molens in de Veen- en Binkhorstpolder zijn bekend geworden onder de namen Oude Veenmolen of Boontjesmolen, Nieuwe Veenmolen of Boschmolen en beide gelegen in ambacht en latere gemeente 's-Gravenhage, Oude Binkhorstmolen en Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen en beide gelegen in ambacht en latere gemeente Voorburg.

*Nieuwe Veenmolen of Boschmolen
achtkante watermolen in Veenpolder*

2.8.3.1.1. Oude Veenmolen of Boontjesmolen

Deze molen is in 1446 gesticht aan de Haagse Trekvliet, iets ten zuidoosten van de Schenkmonding⁶⁹ en bemaalde het gehele gebied tussen het Haagse Bos en de latere Broeksloot en tussen de Haagse Vliet en de landscheiding met Rijnland.⁷⁰ Mogelijk was dit een ronde molen met een puntkap.⁷¹

De bemaling van bovengenoemd gebied met deze molen duurde tot 1461 toen door de stichting van de Oude Binkhorstmolen de bemalingsgrens bij de Broekkade of Bovenkade kwam te liggen.⁷²

Waarschijnlijk eind 1625⁷³ verleenden de hoogheemraden van Delfland aan molenmeesters en ingelanden vergunning voor de bouw van een nieuwe, achtkante molen vlakbij de oude omdat die in functie moest blijven zolang zijn vervanger nog niet beschikbaar was. In het voorjaar van 1626 kwam de molen gereed, waarna de oude molen afgebroken en het sloopafval in juni dat jaar verkocht werd.⁷⁴

Ondanks de nieuwbouw bleek de capaciteit toch niet afdoende om de gehele Veenpolder goed te ontwateren. De molen kon voornamelijk het zuidelijk en westelijk deel van de polder redelijk bemalen, maar niet de noordelijke en oostelijke helft.⁷⁵ In 1654 werd een tweede molen in de polder gebouwd om ondersteuning te bieden, bekend als de Nieuwe Veenmolen.

Tevens werd in dat jaar de Oude Veenmolen van een nieuw scheprad voorzien.⁷⁶

De molen trok door drie tochten (achterwaterlopen) water naar zich toe:

via de Molenwatering of Molensloot. Deze liep vanaf de Aalsloot onder de Schenkweg door naar de Vlietkade;

via een tocht vanaf de Schenk;

via een tocht vanaf de Veenwatering.

De twee laatstgenoemde tochten liepen vrijwel parallel aan de Haagse Vlietkade (Trekade). Vervolgens werd het water via de voorboezem (voorwaterloop) van de molen uitgeslagen op de Vliet.⁷⁷

Op 13 april 1872 besloten de stemgerechtigde ingelanden de molen buiten gebruik te stellen; hij werd per 1 mei dat jaar als woning met erf aan particulieren verhuurd.⁷⁸

In hun vergadering van 27 mei 1902 besloten zij tot verkoop van het pand met bijbehoren aan een particulier⁷⁹, waarna de acte terzake op 16 juni werd gepasseerd.⁸⁰

De opbrengst werd belegd.⁸¹

De herkomst van de naam Boontjesmolen is niet geheel duidelijk. Deze is mogelijk genoemd naar ene Boon Maertenszoon, die er molenaar is geweest en in 1648 door Delflands hoogheemraad Diderick van Scaghen, heer van Goudriaan, gesommeerd werd de molen te verlaten.⁸²

2.8.3.1.2. Nieuwe Veenmolen of Boschmolen

De Oude Veenmolen of Boontjesmolen aan de Haagse Vliet bleek onvoldoende capaciteit te hebben om ook het noordelijk en oostelijk deel van de Veenpolder te kunnen bemalen. Daartoe was een tweede molen noodzakelijk.⁸³ Op 9 april 1654 verleenden de hoogheemraden vergunning tot de bouw van een tweede achtkante molen in de Veenpolder.⁸⁴ In juni 1654 besteedden de hoogheemraden van Delfland en ingelanden van de Veenpolder de bouw van de nieuwe achtkante molen aan en in december dat jaar inspecteerde Delflands hoogheemraad Adriaen van der Mijle het bouwsel met tevredenheid.⁸⁵

De molen was middenin de polder geplaatst aan de Schenk en een haaks daarop gelegen molensloot waarlangs thans de Carel Reinierszkade loopt, iets ten oosten van de IJscubweg. Via deze molensloot (voorboezem), gegraven in 1654 tussen Scheijngwatering en Bezuidenhoutseweg⁸⁶, waterde de molen uit op de Bezuidenhoutsevaart die via de Haagse grachten loosde op de Haagse (Trek)Vliet.⁸⁷

In 1687 sloten de ingelanden van de Veenpolder met de Prins van Oranje een overeenkomst tot opnemning van de waterpartijen van het Huis ten Bosch (waaronder die van de in 1645 gebouwde Oranjezaal) in de bemaling door deze molen, via de Boschsloot bij de Bezuidenhoutseweg.⁸⁸

In 1893 wezen dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland de molen aan als seinmolen.⁸⁹ Dit hield in dat via lichtsignalen aan naburige molens moest worden doorgegeven dat het maalpeil op Delflands boezemwater was bereikt en de molenaars/machinisten derhalve het uitmalen dienden te staken.⁹⁰

Voor onderhoud en bediening van de seinmiddelen ontving het polderbestuur van Delfland een jaarlijkse vergoeding.⁹¹

De ligging van de molen nabij het Haagse Bos verklaart zijn alternatieve naam Boschmolen.

In 1952 besloot de polder tot verkoop van de molen met bijbehorend erf en water aan de Sichting De Nieuwe Veenmolen, onder beding van levenslang gratis woonrecht voor de oud-molenaar.⁹²

2.8.3.1.3. Oude Binkhorstmolen

In het midden van de 15de eeuw bleek de Oude Veenmolen bleek niet meer voldoende capaciteit te hebben om het gehele veengebied tussen het Haagse Bos, de landscheiding met Rijnland, de oude duinrug van Voorburg (waarlangs later de Broeksloot werd gegraven) en de Haagse Vliet droog te houden.⁹³

In 1461, nadat ingelanden een jaar daarvoor door het opwerpen van de Broekkade of Bovenkade een scheiding hadden aangebracht tussen de Veenpolder en de Binkhorstpolder⁹⁴, verleenden Delflands hoogheemraden aan landexploitanten in het ambacht Voorburg vergunning om aan de Haagse Trekvllet ten zuiden van de Oude Veenmolen en van kasteel De Binkhorst een tweede watermolen te plaatsen.⁹⁵ Mogelijk was dit een ronde molen met een puntdak.⁹⁶ Hij werd bekend als de Oude Binkhorstmolen. Via de Middelwatering of Binnenwatering maalde de molen water uit de Binkhorstpolder naar de Vliet.⁹⁷

Evenals de Oude Veenmolen lag echter ook de Binkhorstmolen aan de rand van zijn langgerekte bemalingsgebied. De daardoor toch al wat moeizame ontwatering werd begin 17de eeuw wegens voortgaande bodeminklinking nog problematischer. Verbetering viel te bereiken door op een meer centraal, laag punt in de Binkhorstpolder een molen te plaatsen.⁹⁸

De molen werd in 1621 gesloopt.⁹⁹

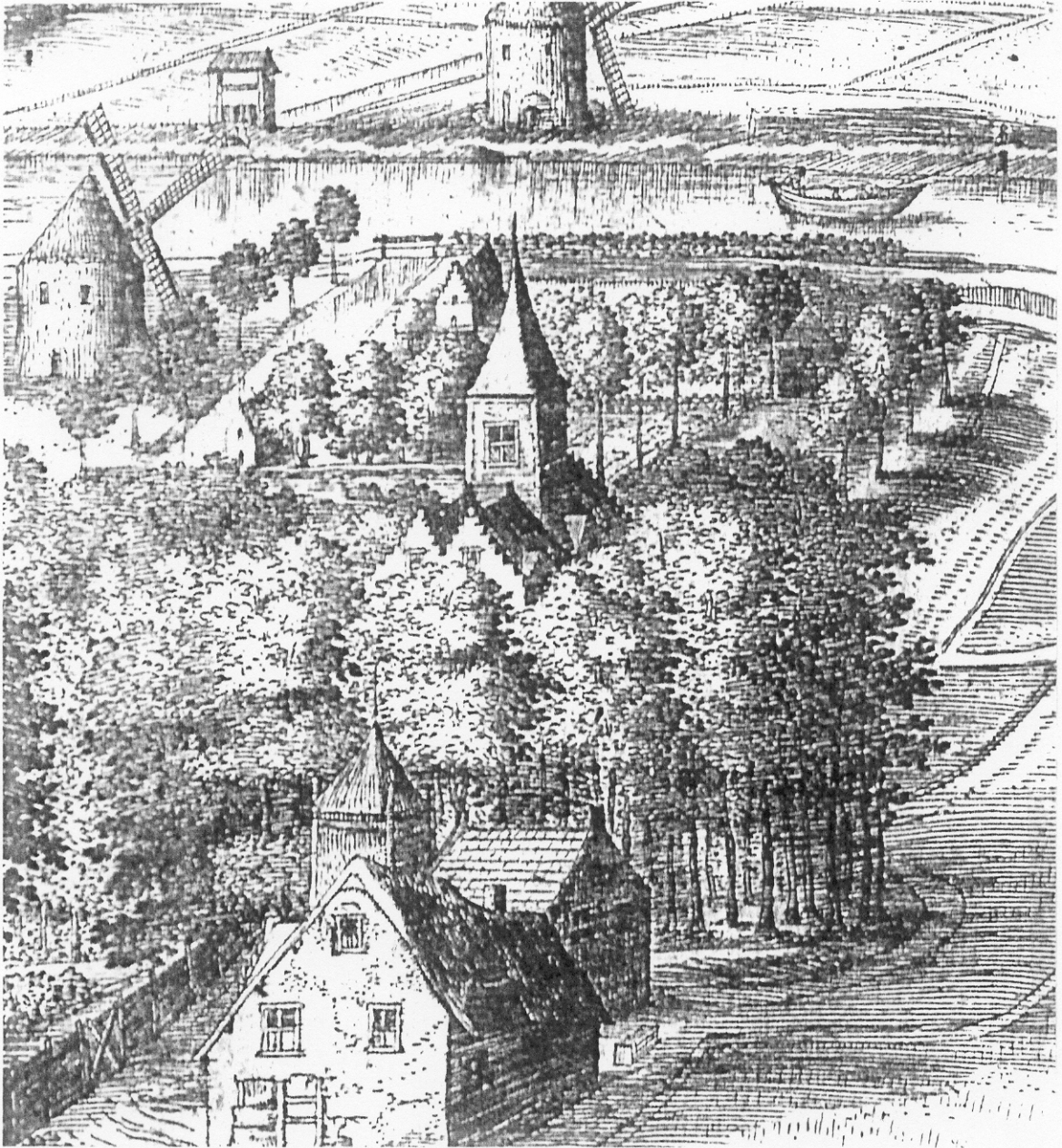
2.8.3.1.4. Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen / molen De Vlieger

Johan van Lodensteijn, ambachtsheer van Voorburg, en dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland verleenden aan schout, ambachtsbewaarders en molenmeesters van de Binkhorstpolder in 1620 vergunning tot het stichten van een nieuwe achtkante watermolen in het midden van de polder.¹⁰⁰ De molen werd in 1621 gebouwd ter vervanging van de Oude Binkhorstmolen aan de Haagse Vliet, om een betere bemaling van het achterland te waarborgen. Hij werd middenin de Binkhorstpolder geplaatst op een steenworp afstand van de Middelwatering, in de 18de, 19de en 20ste eeuw Binnenwatering geheten, die uitwaterde op de Haagse Trekvllet.¹⁰¹

De molen lag even ten noordwesten van de Broeksloot en iets ten noordoosten van het Huis De Werve of Oostwerve¹⁰², aan het snijpunt van de Allard Piersonkade en de Vliegerlaan. Hij waterde echter niet uit op de Binnenwatering (Middelwatering) maar op de verderaf gelegen Broeksloot waarmee hij door een nieuw gegraven watergang, de Molensloot, werd verbonden.

Het stukje voorboezem of voorwaterloop van die sloot, gelegen tussen Middelwatering of Binnenwatering en Broeksloot, was in de 20ste eeuw bekend als Vliegersloot. De Broeksloot waterde eveneens uit op de Haagse Trekvllet.¹⁰³

De molen werd ook wel Binnenmolen genoemd wegens zijn ligging in de Binnenpolder of Binkhorstpolder.¹⁰⁴ In 1646 werd hij verhoogd omdat het tafelment (horizontale houtconstructie waarop het staande werk van de molen rust) door vocht was aangetast.¹⁰⁵ Sinds de eerste helft 20ste eeuw wordt vooral de naam Vliegermolen of molen De Vlieger gebruikt.¹⁰⁶ Het archief geeft geen aanwijzing voor de herkomst van die naam.

Oude Binkhorstmolen

*ronde (?) watermolen (met puntkap?) in Binkhorstpolder of Binnenpolder
(op voorgrond landgoed met kasteel De Binkhorst)*

In 1952 besloot het polderbestuur tot overdracht om niet van de molen aan de gemeente Voorburg, met een toelage voor de gemeente van F. 1000,- als bijdrage in de herstelkosten en onder beding van levenslang gratis woonrecht voor de molenaarsweduwe.¹⁰⁷

2.8.3.2. gemalen

2.8.3.2.1. stoomgemaal

In 1871 besloot het bestuur van de Veenpolder tot stichting van een gemeenschappelijk schepradstoomgemaal voor Veenpolder en Binkhorstpolder, in de kosten waarvan de ingelanden van de Binkhorstpolder dus eveneens bijdroegen. Het bestuur kwam met dat van de Binkhorstpolder overeen om in die laatste polder het gebouw te plaatsen nabij de Broekslootkade, aan de kruising van de Binnenwatering en de Laan van Nieuw Oosteinde, tegenover Huis De Werve (ook wel Oostwerve).¹⁰⁸ Na de Tweede Wereldoorlog werd de lokatie bekend als Van Woudekade.¹⁰⁹

Vanuit de Spoorwegsloot bij de Bovenkade in de Veenpolder werd een toevoersloot (achterwaterloop) gegraven naar het gemaal. Aan de andere zijde van het gebouw werd een voorboezem ("machinesloot") gegraven die aansluiting kreeg op de Broeksloot, de zuidelijke grenssloot van de Binkhorstpolder. Deze waterde uit op de Haagse Trekvluit. Tot financiering van het nieuwe bemalingsproject sloot het bestuur van de Veenpolder leningen en hieven beide polderbesturen een buitengewone omslag. Tevens kwamen zij voor bouw en onderhoud een verdeelsleutel overeen; de Veenpolder droeg 8/11de, de Binkhorstpolder 3/11de deel van de kosten. Het gemaal viel onder beheer van het bestuur van de Veenpolder, het toezicht (de schouw) op de kaden langs toevoersloot en voorboezem onder het bestuur van de Binkhorstpolder.¹¹⁰

De eerste steen van het gemaalgebouw werd gelegd op 23 september 1871¹¹¹, de oplevering van het gehele project vond plaats op 25 mei 1872.¹¹²

Beide polders vormden nu een bemalingsgemeenschap, die de aanzet zou vormen tot een vereniging van de Veenpolder met de Binkhorstpolder in 1879.¹¹³

Het gemaal vroeg echter veel onderhoud en in de zomer van 1915 keurde de dienst Rijkstoezicht op het Stoomwezen de ketel van de installatie af. Desondanks ontried de Hoofdingenieur van het Stoomwezen in 1915 het polderbestuur over te gaan op elektrische bemaling wegens de hoge energiekosten daarvan. Door leverantieproblemen als gevolg van de Eerste Wereldoorlog en technische storingen kon eerst in 1917/1918 het gemaal grondig worden vernieuwd.¹¹⁴ Bovenop het gemaalgebouw verrees een machinistenwoning.¹¹⁵

2.8.3.2.2. elektrisch gemaal

Problemen met brandstofleverantie, met onderhoud van de stoomketel en behoefte aan een hogere bemalingscapaciteit leidde op 26 januari 1942 tot het besluit van de stemgerechtigde ingelanden over te gaan op elektrische bemaling.¹¹⁶ Bovendien was per 1 januari dat jaar door energieschaarste de in Rijnland gelegen Duivenvoordsche-Veenzijdsche polder aangesloten op het gemaal van de Veen- en Binkhorstpolder.¹¹⁷ In november 1942 trad de nieuwe installatie, voorzien van centrifugaalpomp, in werking.¹¹⁸ Met onder andere de opbrengst van de in 1946 aan een particulier verkochte stoommachine financierde het polderbestuur het onderhoud van het elektrisch gemaal.¹¹⁹ Over de jaren 1958-1976 werden diverse onderhoudswerken aan gemaal en bovengelegen machinistenwoning uitgevoerd.¹²⁰

2.9. Waterverversing

De stad 's-Gravenhage had reeds in de 18de eeuw met een ernstige watervervuiling in haar grachten te kampen. Het inmalen van vers buitenwater door watermolens, o.a. de Beekmolen, was dan ook een beproefde methode om de overlast te beperken.¹²¹

Sinds ca. 1770 kreeg de Veenpolder merkbaar te kampen met watervervuiling.¹²²

In 1774 vaardigden dijkgraaf en hoogheemraden voor de Veenpolder een keur uit die het gebied moest beschermen tegen vervuild zeepwater van Haagse blekerijen en buitenplaatsen. Toen dit weinig effect bleek te hebben stelden zij in 1797 een nieuwe keur op. Er was nu vergunning nodig van de molenmeester voor een tijdgebonden in- en uitlating van water. Verder moesten sloten van blekerijen worden uitgediept en sanitaire lozing op polderwater was niet meer toegestaan.¹²³

In de 19de eeuw echter zette de waterverontreiniging in de Veenpolder door. In 1866 brak in 's-Gravenhage zelfs cholera uit.¹²⁴ De gemeente en het kantongerecht

's-Gravenhage dienden bij het bestuur van de Veenpolder verzoekschriften in tot aanschrijving van ingelanden om hun sloten te reinigen.¹²⁵

Door de voortgaande verstedelijking raakten de polderwatergangen vanuit de lage, met woningen bebouwde percelen vervuild en de molen kon het water niet effectief naar de hoger gelegen Delflandse boezem, de Haagse (Delftse Trek)Vliet, uitmalen. Het maaiveld van de polder lag 0,70 m. –DP (=Delflands Peil; omgerekend thans 1,10 m –NAP). De gemeente 's-Gravenhage probeerde na 1875 door ophoging van nieuwe bouwrijpe gronden de bodemklink en stagnatie in de waterafvoer te beteugelen.¹²⁶ Vers water liet het polderbestuur in via het schutsluisje in de Vlietkade, aan het einde van de Schenk.¹²⁷

Eind jaren '80 van de 19de eeuw liet de gemeente Den Haag in o.a. het oostelijk deel van de stad een spoelrioolstelsel aanleggen, onder leiding van de architect-directeur van Gemeentewerken, ir. B. Reinders. In dat kader bouwde Gemeentewerken een stoomgemaaltje in de Timorstraat. Riolen van o.a. de Veenpolder werden aangesloten op een watergang nabij de Alexanderkazerne in Den Haag, van waaruit genoemd gemaal het rioolwater naar het zogenoemde Afvoerkanaal richting Noordzee pompte. Dit kanaal had de gemeente, na vergunning van het Hoogheemraadschap van Delfland in 1886, aangelegd tot afvoer van vervuild Haags water naar zee. Delfland op zijn beurt voerde vers water aan naar o.a. zijn boezemwater de Haagse Vliet via de Vijfsluizen te Schiedam. Stad en omstreken, waaronder de Veenpolder, onttrokken zo hun water aan de Vliet.¹²⁸

Door aanleg en aansluiting van riolen in de nieuwbouwwijken van de polder op het rioleringsnet van de gemeente 's-Gravenhage verminderde de vuilozing op het polderwater.¹²⁹ Vanaf de jaren '50 van de 20ste eeuw kwam door de introductie van biologische waterzuivering en rioolpersleidingen een nog betere waterkwaliteit tot stand.¹³⁰

2.10. Wegen

2.10.1. straatwegen en bruggen

In de Veen- en Binkhorstpolder zijn tussen de Bezuidenhoutseweg en de Broeksloot vier bekende wegen eeuwenlang in gebruik geweest.

- het Geldelooze Pad.

Het werd ook wel Voorburgstraatje of Zusterkade genoemd, een pad tussen Voorburg en 's-Gravenhage dat op de Schiekade liep, van waaraf paarden schuiten door de Haagse Vliet (Trekvaart) trokken en waarvan ook veel voetgangers gebruik maakten. Verkeer over dit pad tussen was mogelijk zonder tolbetaling, vandaar zijn naam¹³¹;

- de Schenkweg, vóór 1879 in de Binkhorstpolder genaamd Binkhorstlaan¹³²;

- de Wervelaan, genoemd naar het Huis Werve (ook wel Oostwerve) in de Binkhorstpolder.¹³³ In de 19de eeuw kreeg zij voorzover gelegen binnen gemeente 's-Gravenhage de naam Laan van Nieuw Oost-Indië¹³⁴ en binnen gemeente Voorburg de naam Laan van Nieuw Oosteinde¹³⁵;

*Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen / molen De Vlieger
achtkante watermolen in Binkhorstpolder of Binnenpolder*

- de Loolaan, genoemd naar landgoed De Loo op de grens van Veenpolder en Binkhorstpolder.¹³⁶

De N.V. Bouwgrondmaatschappij 's-Gravenhage-Voorburg startte begin 20ste eeuw met de aanleg van een grote verbindingsweg tussen deze twee steden. In 1907 kreeg die de naam Koningin Wilhelminalaan.¹³⁷ In het kader van de uitvoering van een stratenplan financierde en bouwde de gemeente 's-Gravenhage via deze Maatschappij zelf een nieuwe schutsluis met sluiswachterswoning ten behoeve van de polder.¹³⁸

In de 19de eeuw deden zich enkele malen meningsverschillen voor tussen de polderbesturen enerzijds en de provincie of de gemeenten 's-Gravenhage en Voorburg anderzijds, met betrekking tot uitvoering en financiering van onderhoud aan bruggen in de polders of van bruggen die toegang verschaften tot de dorpen Voorburg en Rijswijk. Met wisselend succes werden de bezwaren van de polders toegewezen.¹³⁹

2.10.2. spoorwegen

De aanleg van diverse spoorlijnen hebben reeds in de eerste helft van de 19de eeuw bijgedragen aan een verstedelijkend karakter van het poldergebied. In 1843 legde de Hollandse IJzeren Spoorweg Maatschappij een treinspoor door de polder, in het kader van de aanleg van het traject Amsterdam-Leiden-'s-Gravenhage.¹⁴⁰ In 1868-1869 voerde de Nederlandsche Rijn Spoorweg Maatschappij werkzaamheden in de polder uit wegens aanleg van de spoorlijn Gouda - 's-Gravenhage die in 1870 in gebruik werd genomen.¹⁴¹ Het polderbestuur verleende de Zuid-Hollandsche Electriche Spoorweg Maatschappij in 1904 vergunning tot het leggen van een lijn tussen Scheveningen-'s-Gravenhage en Rotterdam (ook wel bekend als de Hofpleinlijn) die in 1908 gereedkwam.¹⁴²

2.10.3 vaarwegen

2.10.3.1. Haagse Vliet

Bekend is de Haagse (Delftse) Vliet, ook wel Trekvaart of Haagvliet¹⁴³, gelegen langs de zuidwestkant van de Veen- en Binkhorstpolder die dit gebied scheidde van de Noordpolder. Deze watergang werd in 1344/45 gegraven om een verbinding te vormen tussen de Delftse Vliet bij de Tolbrug te Voorburg en, via de Haagse watergang het Spui, de Haagse grachten. De financiën daartoe kwamen uit tolgelden die de graaf van Holland inde over wegen en met steun van grondhuurders van Haagambacht en Scheveningen.¹⁴⁴ In 1550 werd het Spui, een omstreeks 1340 gegraven watergang in het dorpje 's-Gravenhage¹⁴⁵, verlengd tot aan de Trekvaart¹⁴⁶ zodat ook scheepjes vanuit de Schenk via de in de Schiekade gelegen schutsluis van de polder 's-Gravenhage konden invaren. Deze verlengde Spui werd wel het Zieken genoemd, naar het Haagse leprozenhuis dat ook bij die watergang was gevestigd.¹⁴⁷ Door de demping van het laatste gedeelte Spui in 1903 werd de verbinding van de Trekvaart met de grachten opgeheven, zodat die scheepvaartverbinding vanuit de Veenpolder naar de Haagse grachten verbroken raakte.¹⁴⁸

2.10.3.2. Schenk(watering)

Deze eveneens veel bevaren watergang, reeds in 1403 gegraven, diende voor de ontwatering van de Veenpolder en verscheping van turf naar de Haagse Vliet. Daartoe lag in de Vlietkade een schutsluis.¹⁴⁹

2.10.3.3. schutsluis

Deze sluis, in de Veenpolder, bevond zich in de Vlietkade aan het einde van de Schenk(watering) en verbond deze watergang met de Haagse Trekvluit/Trekvaart, of eigenlijk met het verlengde deel van de Haagse gracht het Spui, lokaal genaamd het Zieken, naar het Haagse leprozenhuis (melaatsenhuis) dat er schuin tegenover lag.¹⁵⁰

Ten tijde van de veenontginning bouwden exploitanten aan het einde van de Schenkwatering in de kade langs de Haagse Trekvaart (Vlietkade) een houten schutsluisje (schutverlaat).¹⁵¹ Wanneer dit precies gebeurde is niet bekend, maar waarschijnlijk al gelijk met of zeer kort na de aanleg in 1403 van de Schenkwatering, omdat die de mogelijkheid bood om turfschuitjes vanuit het ontginningsgebied op de Trekvaart te brengen. In eerste instantie diende het sluisje voor turfvervoer; op Delflands kaart van 1611 en 1712 wordt het nog aangegeven als veenverlaat.¹⁵²

De staat van onderhoud van de sluis liet in 1506 inmiddels te wensen over. Delflands dingtalenboek van dat jaar meldt in een aantekening dat voor Delfland een rechtsgeding aanhangig is, waarbij gezegd wordt dat "Voerburch"¹⁵³ schuldig wordt geacht aan het verval van de sluis.¹⁵⁴

De sluis was voorzien van een schotdeur die omhoog getrokken en naar beneden gelaten kon worden. In 1618 werd deze vervangen door een zwaai deur, die naar opzij open en dicht kon worden gedraaid.¹⁵⁵ Dit systeem voldeed goed, maar de molenmeesters van de Veenpolder verlangden een wat robuustere dragende constructie ter vermindering van een te intensief onderhoud. Delfland verleende hun in 1655 vergunning tot vervanging van een houten sluis door een stenen.¹⁵⁶

Door de toename van goederenvervoer per schip van en naar de Trekvaart en de stad, uiteraard tegen betaling, nam de betekenis van de sluis toe voor de zowel de plaatselijke economie als voor de financiën van de polder. Door de sluiswachter van de polder werd tol (schutgeld) geheven.¹⁵⁷

In 1845 voorzag het polderbestuur in de bouw van een sluiswachterswoning, waartoe een ingeland een lening verstrekke.¹⁵⁸

Een keur regelde de doorschutting.¹⁵⁹ Bij Koninklijk Besluit werd in 1860 aan de Veenpolder concessie tot de schutgeldheffing verleend, die periodiek werd verlengd.¹⁶⁰

Door toenemend onderhoud eind 19de begin 20ste eeuw¹⁶¹ achtte het polderbestuur de tijd rijp voor de bouw van een nieuwe schutsluis in de Schenkwatering en een bijbehorende woning nabij de lokatie van de te slopen sluis en woning. Deze vond plaats in 1910 door en op kosten van de gemeente 's-Gravenhage (namens deze de N.V.

Bouwgrondmaatschappij "Wijk VII"), wegens overdracht om niet door de polder aan/ruiling met de gemeente van percelen, tot uitvoering van een gemeentelijk stratenplan.¹⁶² In de jaren daarop overstegen echter de exploitatiekosten van sluis en woning steeds sterker de ontvangsten.¹⁶³ Het gebruik van de sluis door binnenschepen liep terug door de toename van het straatwegverkeer. Het polderbestuur greep in 1937 de pensionering van de sluiswachter aan om de provincie Zuid-Holland toestemming te vragen tot buitengebruikstelling van de sluis. In juni 1938 bewilligde de provincie hierin en met ingang van 1 mei 1939 werd de sluis opgeheven.¹⁶⁴ In 1956 verkocht het polderbestuur sluis met woning aan de gemeente 's-Gravenhage.¹⁶⁵

2.11. Verstedelijking en ontpoldering

Als gevolg van een sterke bevolkingsgroei binnen 's-Gravenhage in de tweede helft van de 19de eeuw¹⁶⁶ verloor eerst de Veenpolder snel zijn landelijke karakter. Vóór 1910 raakte het grootste, noordwestelijke gedeelte volgebouwd, daarna de rest en de Binkhorstpolder.¹⁶⁷ Reeds in 1854 was het bestuur van de Veenpolder met de gemeente 's-Gravenhage overeengekomen de Haagse watergangen binnen de bebouwde kom onder gemeentelijk beheer en toezicht te brengen.¹⁶⁸ Het ontpolderingsproces dat hiermee inzette ontwikkelde zich in de eerste helft 20ste eeuw zodanig, dat bij de opheffing van de polder in 1976 van herkenbaar poldergebied nog nauwelijks sprake was. Door ontpolderingsovereenkomsten met de gemeente 's-Gravenhage werden in 1960 o.a. de woonwijken Marlot, Bezuidenhout en Binkhorst aan het polderverband

Elektrisch gemaal met dienstwoning in de Veen- en Binkhorstpolder

onttrokken en de waterstaatkundige zorg voor die gebieden overgedragen aan de gemeente.¹⁶⁹ In 1956 en 1975 volgde het gebied Mariahoeve¹⁷⁰, in 1975 Reigersberg.¹⁷¹

2.12. Omslagheffing

De oppervlakte waarover het polderbestuur omslag hief kon jaarlijks wijzigen omdat bijvoorbeeld over openbare wegen en wateren in een polder geen omslag werd geheven, delen van de polder door verstedelijking aan het polderverband waren onttrokken en overgegaan in gemeentelijk beheer of omdat vrijstelling (vrijdom) van omslag van toepassing was.¹⁷² Dat laatste kreeg voor de Veenpolder kracht van wet ten aanzien van gronden met een oppervlakte van minder dan 5 aren en toebehorend aan dezelfde eigenaar of eigenaren, in verband met de vele zeer kleine percelen in de polder. Provinciale Staten besloten tot deze vrijdom op 11 november 1874, waarna 4 december dat jaar goedkeuring bij Koninklijk Besluit volgde.¹⁷³

Volgens een opgave uit 1848 besloeg de omslagoppervlakte van de Veenpolder 742.50 ha., waarvan 367.84 ha. onder ambacht Voorburg en 374.66 ha. onder Haagambacht ressorteerde.¹⁷⁴ Het laatste kohier van de polderomslag van de Veenpolder (1879) noemt echter 787.05.86 ha.¹⁷⁵ Volgens de opgave van 1848 besloeg de Binkhorstpolder 223.11 ha.¹⁷⁶, terwijl het laatste kohier van de polderomslag van de Binkhorstpolder (1879) 234.31.24 ha. meldt.¹⁷⁷ Een opgave uit 1907 geeft als geografische oppervlakte van de Veen- en Binkhorstpolder 1030.23.69 ha.¹⁷⁸ De omslagoppervlakte over dat jaar bedraagt 819.50.16 ha.¹⁷⁹

Het laatste kohier van de Veen- en Binkhorstpolder (1976) geeft als omslagoppervlakte 722.21.91 ha.¹⁸⁰, dus aanzienlijk minder dan in de 19de eeuw omdat grote delen van de polder door verstedelijking aan het polderverband waren onttrokken en overgegaan in gemeentelijk beheer, in casu van 's-Gravenhage en Voorburg.¹⁸¹

Door de stadsuitbreidingen van deze gemeenten in de tweede helft van de 19de en in de 20ste eeuw raakten steeds meer percelen ontpolderd waardoor de eigenaren ervan niet meer konden worden aangeslagen in de polderlasten. In hun vergadering van 29 april 1893 besloten daarom de stemgerechtigde ingelanden het dagelijks bestuur toe te staan een afkoop van deze lasten door ingelanden over de bouwrijp te maken gebieden in te voeren. Met de betaling van een eenmalige ontpolderingsomslag kochten de perceeleigenaren dan de toekomstige polderlasten af. Vervolgens belegde het dagelijks bestuur deze gelden, om met de renteopbrengst daarvan een spaarkas (afkoopkas) te creëren tot financiering van uitvoering van de benodigde toekomstige polderwerken.¹⁸²

2.13. Splitsing in twee polders; samenvoeging; opheffing

In 1461 deelden veenwinners het veengebied tussen het Haagse Bos (Bezuidenhoutseweg), de landscheiding met Rijnland, de oude duinrug van Voorburg (waarlangs later de Broeksloot werd gegraven) en de Haagse Vliet in de lengte in tweeën door het opwerpen van een kade ter hoogte van kasteel de Binkhorst, de Broekkade, later bekend als Bovenkade. Hiermee brachten zij twee bemalingseenheden met elk een eigen molen tot stand aan de Haagse Trekvluit tot stand, ter verbetering van de afvoer van overtollig water op de Vliet. Het deel ten noorden van deze kade werd Veenpolder genoemd, het deel ten zuiden ervan Binkhorstpolder.¹⁸³

In 1871 stichtte het bestuur van Veenpolder een stoomgemaal, in de kosten waarvan ook de ingelanden van de Binkhorstpolder bijdroegen. Beide polders vormden hiermee een bemalingsgemeenschap, waarmee ook de toon was gezet voor een samenvoeging van beide polders. Bij besluit van 10 juli 1879 verklaarden Provinciale Staten van Zuid-Holland de Veenpolder en Binkhorstpolder voor verenigd, onder de naam Veen- en Binkhorstpolder.¹⁸⁴

Per 1 januari 1977 werd de polder als zelfstandige bestuursseenheid opgeheven.¹⁸⁵

III ARCHIEVEN

3.1. Geschiedenis

De secretaris van de Binkhorstpolder, die tevens secretaris was van de Veenpolder voorzover die binnen het ambacht Voorburg lag, bewaarde het polderarchief ter secretarie van het ambacht/dorp Voorburg, op een plaats die het polderbestuur, de schout van Voorburg gehoord, daartoe aanwees.¹⁸⁶ Ingelanden mochten een polderrekening inzien. Ook konden zij extracten of kopieën van stukken ter beschikking krijgen.¹⁸⁷

Niet duidelijk is waar het archief van de Veenpolder gelegen binnen het gebied van 's-Gravenhage werd bewaard. De instructie van de secretaris-penningmeester van 1859 meldt geen daartoe speciaal beschikbaar gestelde ruimte.¹⁸⁸ Dit maakt aannemelijk dat het archief bij hem thuis berustte.

In 1951 trad het poldersecretariaat toe tot het Registratueurbureau van de Unie van waterschapsbonden ten behoeve van een verantwoorde administratievoering.¹⁸⁹ Het archief van de Veen- en Binkhorstpolder werd opgeslagen in het kantoorgebouw van de Unie van Waterschapsbonden/Unie van Waterschappen te 's-Gravenhage.¹⁹⁰

Na de opheffing van de polder per 1 januari 1977 droeg de poldersecretaris in dat jaar en in 1979 de bescheiden over aan de archiefdienst van Delfland. In laatstgenoemd jaar stond tevens het Haags gemeentearchief het door Geselschap tot en met 1959 bewerkte polderarchief aan Delfland af. In 1995 verwierf Delfland, door koop, eveneens nog enkele tot het archief behorende stukken.

3.2. Inventarisatie en vernietiging

In 1948 en 1956 vervaardigden respectievelijk F.C. van der Meer van Kuffeler en J.E.J. Geselschap een inventaris van de archieven van de Veen- en Binkhorstpolder en hun rechtsvoorgangers.

Van de archieven van beide polders werd een gedeelte, over de periode 1601-1927, overgebracht naar het gemeentearchief van 's-Gravenhage en in 1948 geïnventariseerd door F.C. van der Meer van Kuffeler.¹⁹¹ Nieuwe overdrachten aan die dienst volgden, eerst archief tot 1946, begin jaren '60 archief tot 1960. J.E.J. Geselschap voerde in 1956 een herinventarisatie uit, die hij ca. 1964 voorzag van een klein supplement tot 1960.¹⁹²

Genoemde personen maken in hun inventarissen van de archieven van de Veenpolder melding van een Bezuidenhoutsche Veenpolder en van een Boven Veenpolder, maar deze kwalificatie werd door de poldersecretarissen in hun administratie niet gebezigd!

Met de eerste bedoelden de inventaristatoren waarschijnlijk het gebied tussen Bezuidenhoutseweg en de Scheiingwetering of Schenk, met de tweede het gebied tussen de Schenk en de Bovenkade (Broekkade).

Eerst Provinciale Staten van Zuid-Holland reppen in hun besluit van 10 november 1857 over dit tweetal polders dat zij verenigd verklaren per 10 november 1857. Waarschijnlijk naar aanleiding daarvan hebben ook Van der Meer van Kuffeler en Geselschap de Veenpolder administratief in tweeën gedeeld. De poldersecretarissen hebben echter doorgaans gewoon de term Veenpolder gebruikt.¹⁹³ Bij de beschrijving van de archiefstukken is daar dan ook op voortgebouwd en is voor de Veenpolder geen tweedeling toegepast.

In 1981 werd bij Delfland een voorlopige inventarisatie ter hand genomen. Vernietigbare stukken over de periode 1850-1976 zijn verwijderd.

Op de voorlopige inventaris uit 1981 en het supplementje van 1995 is een concordans vervaardigd. Tevens is een index op de geografische, persoons- en eigennamen opgenomen.

NOTEN

1. In voorgaande eeuwen werd de Bezuidenhoutseweg ook wel Heere Wegh genoemd, zie: Oud-Archief Delfland (OAD), inv.nr. 4211/2, of Bosweg, zie: S.E. Veldhuijzen, 'Huis ter Noot'. *Die Haghe – jaarboek (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe)* 49-75, aldaar 49, 51.
2. Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling, *Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 1/2 ; historische ontwikkeling, natuurlijke gesteldheid* (Z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)) 41-42 en kaart 7;
Fockema Andreae, S.J., 'Ruzie in de Veenpolder'. *Die Haghe – jaarboek (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe)* (1948/1949) 35-46, aldaar 35.
3. N.J. Pabon, 'Die Haghe als ambacht, parochie en waterschap tot het einde der 16^e eeuw', *Die Haghe – jaarboek* (1924) 70-244, aldaar 83 en 86.
4. W. de Jonge, Archeologische Werkgroep Voorburg, *Op weg naar Sijtwende. De geschiedenis en archeologie van een veranderend landschap en zijn bewoners* (Voorburg 2001) 16;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
5. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 36
6. J.E.J. Geselschap, 'Marlot', *Zuid-Holland* 10 (1964) 85-90, aldaar 86.
7. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37.
8. Pabon, 'Die Haghe', 218-220;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
9. Kohier van ca. 1780, archief Veenpolder (AVP), inv.nr. 35; naar de in de polder gelegen hoofdwaterring de Schenk.
10. Dit ambacht strekte zich globaal uit van Wassenaar tot Loosduinen, van de Noordzee tot aan de Schenkwatering in de Veenpolder, de Hoefkade in de Zusterpolder en de Molensloot in de Eskampolder, zie: Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling, *Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 1/2 ; historische ontwikkeling, natuurlijke gesteldheid* (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)) 19
11. G. Gorris e.a., *Dorp aan de Vliet. Geschiedenis van Voorburg* (Scheveningen, 1953) 36-37;
AVP, inv.nrs. 33-34;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk;
kaart bij bijzonder reglement Veen- en Binkhorstpolder 1879, OAD, inv.nr. 7223;
L.F. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland II Het vasteland* ('s-Gravenhage, 1908) 170.
12. Gorris, *Dorp*, 229;
kadastrale plankkaart Delfland 1855, 's-Gravenhage sectie B, inv.nr. K 1413.
13. Gorris, *Dorp*, 70;
archief Binkhorstpolder (ABP), inv.nr. 181;
kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad II en V;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk.

-
14. OAD, inv.nr. 343/43, jaar 1555.
 15. Th.F.J.A. Dolk, *Geschiedenis van het Hoogheemraadschap Delfland* ('s-Gravenhage, 1939) 320;
OAD, inv.nr. 1868/82-83;
AVP, inv.nrs. 69-74;
ABP, inv.nr. 161.
 16. Aanvaringen met de Haagse magistraat terzake in de 17de eeuw werden door gerechtelijke uitspraken in Delflands voordeel beslecht, zie: Dolk, *Geschiedenis*, 117, 323-326.
 17. OAD, inv.nr. 4216/1;
AVP, inv.nr. 14.
 18. AVP, inv.nrs. 14, 22, 28, 72, 92, 130, 138, 140.
 19. Dat gedeelte, plaatselijk ook wel Bovenpolder genaamd, was gelegen tussen de Schenk en de Broekkade of Bovenkade, zie: kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
 20. OAD, inv.nr. 343/26.
 21. AVP, inv.nrs. 23, 28, 70, 92, 130, 138, 140;
OAD, inv.nr. 3607.
 22. AVP, inv.nr. 9.
 23. AVP, inv.nr. 11.
 24. ABP, inv.nr. 145.
 25. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 176.
 26. Ibidem, 173;
AVP, inv.nr. 10;
Archief Veen- en Binkhorstpolder (AVBP), inv.nrs. 196, 239.
 27. AVP, inv.nr. 11.
 28. Ibidem.
 29. ABP, inv.nr. 145.
 30. L.F. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland I Het vasteland* ('s-Gravenhage, 1906) 640.
 31. AVP, inv.nr. 11;
ABP, inv.nr. 145.
 32. AVBP, inv.nr. 195.
 33. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 176.
 34. Notulen 27-4-1880 en 27-1-1880, AVP, inv.nrs. 4 en 5.
 35. AVP, inv.nr. 9.

-
36. OAD, inv.nr. 1272 fol. 14.
 37. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 176.
 38. AVP, inv.nr. 9.
 39. Gorris, *Dorp*, 94;
J.R.W. Sinninghe, *De oude glorie der Haagse binnenstad*. Rond de Hofvijver 14 ('s-Gravenhage, 1970) 3;
Pabon, 'Die Haghe', 98 en 104.
 40. AVBP, inv.nrs. 369, 398, 562.
 41. AVP, inv.nrs. 37, 38, 55, 62, 80, 86;
AVBP, inv.nrs. 365, 398, 427, 443, 446, 562.
 42. AVP, inv.nrs. 36, 37, 55, 56, 57, 61, 64-68;
ABP, inv.nrs. 157, 179;
AVBP, inv.nrs. 365, 397, 408, 427, 441-443.
 43. AVP, inv.nrs. 64-65;
ABP, inv.nr. 160;
AVBP, inv.nrs. 437, 442, 559.
 44. Pabon, 'Die Haghe', 74-75, 219-220.
 45. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37;
De Jonge, *Sijtwende*, 21;
OAD, inv.nr. 21 fol. 29a;
kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad IV en V;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk;
kaarten bij bijzonder reglement Binkhorstpolder 1858 en 1868, OAD, inv.nrs. 7166-7167.
 46. AVP, inv.nr. 118;
ABP, inv.nrs. 158-159;
AVBP, inv.nrs. 436-439.
 47. AVBP, inv.nr. 440.
 48. Gorris, *Dorp*, 36;
Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 36;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk;
ABP, inv.nr. 36.
 49. De Jonge, *Sijtwende*, 16, 21. Onduidelijk is de etymologie; benaming wegens de centrale ligging in een veenblok?
 50. ABP, inv.nrs. 168-170;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk;
kadastrale plankaart Delfland 1947, Voorburg sectie E inv.nr. K 2691.
 51. Op Delflands overzichtskaart van 1611 wordt de sloot niet genoemd, wel op die van 1712, zie: kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk. Wanneer de sloot werd gegraven is niet duidelijk geworden.
 52. Kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.

-
53. Kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad II, IV en V.
 54. Kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
 55. Comité Open Monumentendag Voorburg, *Langlevende ruimte. Geschiedenis van de openbare ruimte in Voorburg* (Voorburg 1994) 16.
 56. ABP, inv.nr. 168;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
 57. Kadastrale plank kaart Delfland 1947, Voorburg sectie E inv.nr. K 2691.
 58. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 36;
P.C. Lagas e.a., "*De Nieuwe Veenmolen*" anno 1654. *De geschiedenis van een opmerkelijke stichting* (z.p. (Zoetermeer) z.j. (1993) 11.
 59. OAD, inv.nrs. 3592, 3594-3596, 3602, 3604, 4185, 4188;
AVP, inv.nrs. 83-84;
ABP, inv.nr. 179;
AVBP, inv.nrs. 406-407, 417, 475, 477-480, 484, 502, 511.
 60. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 178-179;
OAD, inv.nr. 4211.
 61. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 179.
 62. Ook wel genoemd Bezuidenhoutsloot, die zich ter hoogte van Huis ten Bosch voortzette als Boschloot, zie: Nieuw-Archief Delfland (NAD), inv.nr. 8765.
 63. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 180;
AVBP, inv.nr. 477;
plattegrond 's-Gravenhage bij bijzonder reglement Veen- en Binkhorstpolder, NAD, inv.nr. 8552;
kaart bij vergunningnr. 415 van 12-10-1956, AVBP, inv.nr. 411.
 64. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 180.
 65. Vergunning aan gemeente 's-Gravenhage nr. 415 van 12-10-1956, AVBP, inv.nr. 411.
 66. De totale oppervlakte van het gebied Essesteijn bedroeg volgens Teixeira de Mattos 1.95 ha., zie: Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 180.
 67. Vergunning 1910, AVBP, inv.nr. 486.
 68. AVBP, inv.nr. 357.
 69. Kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk.
 70. '.....besuijden dat Bosch van den Hage totter halver geest van Voerburgh toe', d.i. de eerste oude duinrug van Voorburg, zie: Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 36.
 71. Volgens kopergravure van N. de Clerck en J. van Londerseel uit 1614, zie: A. Bicker Caarten, *Middeleeuwse watermolens in Hollands polderland 1407/'08 – rondom 1500* (Wormerveer 1990), 114-115, 243.

-
72. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37.
73. OAD, inv.nrs. 4183/1-4, 4187/1. Volgens P.C. Lagas in zijn boek "De Nieuwe Veenmolen..." enz., pag. 16-17, zou Delfland op 31-12-1626 vergunning hebben gegeven tot bouw van de molen. Deze bouw werd echter reeds in het voorjaar van 1626 voltooid blijkens de rekening terzake, zie: OAD, inv.nr. 4187/1. Op 31-12 werd alleen een duplicaat vervaardigd van een rapport van gebeurtenissen rond deze vergunningverlening.
74. OAD, inv.nrs. 4183/4, 4187/1.
75. Lagas, "De Nieuwe Veenmolen", 20.
76. Uitgaven Veenpolder jr. 1654, bijlage v. 8-5-1655, OAD, inv.nr. 5612.
77. Volgens kopergravure van N. de Clerck en J. van Londerseel uit 1614, zie: Bicker Caarten, *Middeleeuwse watermolens*, 114-115; kaarten OAD, inv.nrs. 2539/7 en 4201/6; kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad IV; kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk; kadastrale plankaart Delfland 1856, 's-Gravenhage sectie B inv.nr. K 1413.
78. Notulen 13-4 en 24-8-1872, AVP, inv.nr. 4; 46; AVBP, inv.nr. 369.
79. Notulen 27-5-1902, AVBP, inv.nr. 183.
80. Notulen 16-6-1902, AVBP, inv.nr. 185. In zijn "Inventaris van de polderarchieven in de archiefbewaarplaats van de gemeente 's-Gravenhage", pag. 9, meldt J.E.J. Geselschap ten onrechte dat de gemeente in 1903 de molen kocht. Koper was echter de particulier B.J. Kruijswijk uit Rijswijk, in eerstgenoemd jaar.
81. Notulen 4-4-1903, AVBP, inv.nr. 183.
82. AVP, inv.nr. 22.
83. Lagas, "De Nieuwe Veenmolen", 20.
84. OAD, inv.nr. 41 fol. 381-382.
85. OAD, inv.nr. 41 fol. 550-569.
86. OAD, inv.nr. 4202/38.
87. Lagas, "De Nieuwe Veenmolen", 21; kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk; kaart bij bijzonder reglement Veenpolder 1858/1868, OAD, inv.nr. 7222; kaart bij bijzonder reglement Veen- en Binkhorstpolder 1960, Registratuurarchief Delfland (RAD), inv.nr. 11994.
88. Lagas, "De Nieuwe Veenmolen", 25.
89. AVBP, inv.nr. 517. Een verzoek daartoe van schout en molenmeesters van de Binkhorstpolder in 1742 had Delfland afgewezen. Het schap was toen van mening dat de seinmolen van de Tedingerbroekpolder voldoende mogelijkheid bood, zie: OAD, inv.nr. 2926.

-
90. A.A. Beekman, *Het dijk- en waterschapsrecht in Nederland vóór 1795 II I-Z* ('s-Gravenhage, 1907) 1115.
 91. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen II*, 177.
 92. AVBP, inv.nr. 540.
 93. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37.
 94. De Jonge, *Sijtwende*, 21.
 95. OAD, inv.nrs. 3 fol. 54; 2541/2.
 96. Volgens kopergravure van N. de Clerck en J. van Londerseel uit 1614, zie: Bicker Caarten, *Middeleeuwse watermolens*, 114-115.
 97. Kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad II, IV en V.
 98. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37.
 99. Lagas, P.C., 'Een vlieger gaat op. Een historische ontmoeting met de oude molen van de Binkhorstpolder', *Historisch Voorburg - Tijdschrift van de Historische Vereniging Voorburg* 2, nr. 3 (Voorburg, 1996) 6-17, aldaar 10.
 100. ABP, inv.nrs. 167.
 101. ABP, inv.nr. 167-170;
kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad IV en V;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 tiende stuk;
kaart bij bijzonder reglement Binkhorstpolder 1858 en 1868, OAD, inv.nrs. 7166-7167;
kadastrale plankaart Delfland 1947, Voorburg sectie E, inv.nr. K 2691.
 102. Niet te verwarren met Huis Te Werve in Rijswijk.
 103. Lagas, "De Nieuwe Veenmolen", 15;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk;
ABP, inv.nr. 168;
kadastrale plankaart Delfland 1947, Voorburg sectie E inv.nr. K 2691.
 104. AVBP, inv.nrs. 527, 529-530.
 105. ABP, inv.nr. 172.
 106. ABP, inv.nr. 531.
 107. AVBP, inv.nr. 532.
 108. AVP, inv.nrs. 108-118.
 109. AVBP, inv.nr. 547.
 110. AVP, inv.nrs. 108-124, 126-127.
 111. Notulen 23-9-1871, AVP, inv.nr. 5.

-
112. Bijl. rek./ brief bouwopzichter C.A. Korevaar 25-5-1872, AVP, inv.nr. 122.
113. AVBP, inv.nr. 195.
114. AVBP, inv.nr. 542.
115. Brief Electriciteit Maatschappij "Voorburg" 16-11-1918, AVBP, inv.nr. 542; ibidem, inv.nr. 543.
116. Notulen 26-1-1942, AVBP, inv.nr. 183; ibidem, inv.nr. 542.
117. AVBP, inv.nr. 554.
118. AVBP, inv.nr. 545; brief 16-11-1942, ibidem, inv.nr. 546.
119. Brieven van polderbestuur 20-2 en 16-12-1946, AVBP, inv.nr. 545.
120. AVBP, inv.nrs. 384-385, 545.
121. C. Redelykheid, *Project of ontwerp om de stank of besmettelijke reuk der wateren in de grachten van 's Gravenhage des zomers voor te koomen. Opgedragen aan den Wel Edele en Groot Achtbaren magistraat van 's Gravenhage* ('s Gravenhage, 1773) 2-4, 12-13.
122. OAD, inv.nr. 4220.
123. OAD, inv.nr. 4221.
124. Brief aan polderbestuur 24-5-1866, AVP, inv.nr. 73.
125. AVP, inv.nr. 73.
126. Reinders, B., *Ontwerp voor de riolering van de stad 's Gravenhage* ('s Gravenhage, 1876) 27-28.
127. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 178.
128. R. Vijfvinkel e.a., *'s Haags werken en werkers : 350 jaar gemeentewerken (1636-1986)* ('s-Gravenhage, 1986) 176-177, 179-180, 182.
129. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 171.
130. J. van den Noort, *De hand in eigen boezem. Waterkwaliteit in het Hoogheemraadschap van Delfland 1888-2003* (Hilversum, 2003) 91-100, 105-111.
131. Gorris, *Dorp*, 229; kadastrale plankaart Delfland 1855, 's-Gravenhage sectie B, inv.nr. K 1413.
132. Kaart bij bijzonder reglement Binkhorstpolder 1858, OAD, inv.nr. 7166.
133. Kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende en tiende stuk.
134. Kaart bij bijzonder reglement Veenpolder 1858/1868, OAD, inv.nr. 7222.
135. Kaart bij bijzonder reglement Binkhorstpolder 1858, OAD, inv.nr. 7166.

-
136. Kaart bij bijzonder reglement Binkhorstpolder 1858 en 1868, OAD, inv.nrs. 7166-7167;
kaart bij bijzonder reglement Veenpolder 1858/1868, OAD, inv.nr. 7222;
kaart bij bijzonder reglement Veen- en Binkhorstpolder 1879, OAD, inv.nr. 7223.
137. Gorris, *Dorp*, 262.
138. AVBP, inv.nr. 562.
139. AVP, inv.nrs. 136-137;
ABP, inv.nrs. 181-182;
Gorris, *Dorp*, 237;
AVP, inv.nr. 86.
140. AVP, inv.nr. 89;
ABP, inv.nr. 162;
Gorris, *Dorp*, 255;
Comité Open Monumentendag Voorburg, *Langlevende ruimte. Geschiedenis van de openbare ruimte in Voorburg* (Voorburg, 1994) 8.
141. AVBP, inv.nr. 475;
Comité Open Monumentendag Voorburg, *Langlevende ruimte*, 8.
142. Ibidem.
143. N.L. Söhngen, *Verslag over het onderzoek naar de oorzaken van het ontstaan van den stank der Haagsche grachten en aanwijzingen betreffende middelen ter verbetering* ('s-Gravenhage, 1914) kaart achter 80.
144. Gorris, *Dorp*, 94;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk;
Sinninghe, *De oude glorie*, 3;
Pabon, 'Die Haghe', 98 en 104.
145. J.J. Havelaar e.a., *'Als men met de Trekschuiten van Delf den Hage inkomt...'*. *De oude haven van Den Haag* (Den Haag, 1998) 34.
146. J.J. Havelaar e.a., *Bedrijvigheid aan Haagse grachten. De Noordwal en Veenkade rond 1900* (Den Haag, 1995) 5.
147. OAD, inv.nrs. 4179, 4186.
148. C.D.A.G. Everts e.a., *De openbare werken van 's Gravenhage 1890-1918* ('s Gravenhage, 1918) 42;
A.A. Beekman, *De wateren van Nederland aardrijkskundig en geschiedkundig beschreven* ('s-Gravenhage, 1948) 195.
149. Zie ook bij Watergangen – Schenk(watering).
150. OAD, inv.nr. 4186.
151. OAD, inv.nr. 42, fol. 96 vo. – 97 vo.
152. Kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad IV;
kaartenatlas Delfland 1712, OAD, inv.nr. 726 negende stuk.

-
153. Bedoeld zullen zijn polderbestuurders en/of sluisgebruikers uit het deel van de Veenpolder onder Voorburg.
154. OAD, inv.nr. 1620 fol. 28.
155. OAD, inv.nr. 40 fol. 11 vo.
156. OAD, inv.nrs. 42 fol. 96 vo.-97 vo.; 4186/4-15.
157. AVP, inv.nrs. 28, 140.
158. AVP, inv.nr. 141.
159. AVP, inv.nr. 135;
Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 178.
160. AVP, inv.nr. 140;
AVBP, inv.nr. 557.
161. AVBP, inv.nr. 527.
162. AVBP, inv.nrs. 409, 562.
163. AVBP, inv.nr. 558.
164. AVBP, inv.nr. 564.
165. AVBP, inv.nr. 565.
166. Deze groei vond zijn oorzaak in de relatief lage kosten van woningbouw, een aantrekkelijke leefomgeving en ruime arbeidsmarkt, zie: Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling, *Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 1/2; historische ontwikkeling, natuurlijke gesteldheid* (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)) 14
167. Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling, *Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 3 ; ontwikkeling van bevolking, woningvoorraad en woningbehoefte* (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)) 46.
168. AVP, inv.nr. 10.
169. AVBP, inv.nrs. 196, 239, 411.
170. AVBP, inv.nrs. 196, 411, 413.
171. AVBP, inv.nr. 196.
172. AVP, inv.nr. 35;
ABP, inv.nr. 151;
AVBP, inv.nrs. 338-353.
173. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 175, 181.
174. M.G. Beijerink, *Statistieke opgaven betreffende den waterstaat van het Hoogheemraadschap van Delfland* (Rotterdam, 1848) 15.

-
175. AVP, inv.nr. 35.
176. Beijerink, *Statistieke opgaven*, 15.
177. ABP, inv.nr. 151.
178. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 171.
179. Kohier 1907, AVBP, inv.nr. 338.
180. AVBP, inv.nr. 353.
181. AVBP, inv.nr. 196.
182. Teixeira de Mattos, *De waterkeeringen* II, 180-181; notulen 29-4-1893, AVP, inv.nr. 4; AVBP, inv.nrs. 244-246, 253-258, 337, 354.
183. Fockema Andreae, 'Ruzie Veenpolder', 37; kaartenatlas Delfland 1611, OAD, inv.nr. 711/1 blad IV.
184. AVBP, inv.nr. 195.
185. AVBP, inv.nrs. 199, 211, 393.
186. ABP, inv.nr. 143.
187. AVP, inv.nr. 9.
188. Notulen 4-5-1859, AVP, inv.nr. 5.
189. AVBP, inv.nr. 234.
190. AVBP, inv.nr. 236.
191. AVBP, inv.nr. 232.
192. AVBP, inv.nr. 233.
193. Bezwaarschrift ingelanden Veenpolder 13-6-1857, AVP, inv.nr. 11.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Beekman, A.A.

De wateren van Nederland aardrijkskundig en geschiedkundig beschreven ('s-Gravenhage, 1948).

Beekman, A.A.

Het dijk- en waterschapsrecht in Nederland vóór 1795 II I-Z ('s-Gravenhage, 1907).

Beijerink, M.G.

Statistieke opgaven betreffende den waterstaat van het Hoogheemraadschap van Delfland (Rotterdam, 1848).

Bicker Caarten, A.

Middeleeuwse watermolens in Hollands polderland 1407/'08 – rondom 1500
(Wormerveer, 1990).

Comité Open Monumentendag Voorburg

Langlevende ruimte. Geschiedenis van de openbare ruimte in Voorburg (Voorburg, 1994).

Dolk, Th.F.J.A.

Geschiedenis van het Hoogheemraadschap Delfland ('s-Gravenhage, 1939).

Everts, C.D.A.G. e.a.

De openbare werken van 's Gravenhage 1890-1918 ('s Gravenhage, 1918).

Fockema Andreae, S.J.

'Ruzie in de Veenpolder'. *Die Haghe – jaarboek* (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe) (1948/1949) 35-46.

Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling

Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 1/2 ; historische ontwikkeling, natuurlijke gesteldheid (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)).

Gemeente 's-Gravenhage – Dienst voor de Stadsontwikkeling

Toelichting bij het Structuurplan voor 's-Gravenhage, deel 3 ; ontwikkeling van bevolking, woningvoorraad en woningbehoefte (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1970)).

Geselschap, J.E.J.

Inventaris van de polderachieve in de archiefbewaarplaats van de gemeente 's-Gravenhage (z.p. ('s-Gravenhage), z.j. (1956)).

Geselschap, J.E.J.

'Marlot'. *Zuid-Holland* 10 (1964) 85-90.

Gorris, G. e.a.

Dorp aan de Vliet. Geschiedenis van Voorburg (Scheveningen, 1953).

Havelaar, J.J. e.a.

'Als men met de Trekschuiten van Delft den Hage inkomt...'. *De oude haven van Den Haag* (Den Haag, 1998).

Havelaar, J.J. e.a.

Bedrijvigheid aan Haagse grachten. De Noordwal en Veenkade rond 1900 (Den Haag, 1995).

Jonge, W. de; Archeologische Werkgroep Voorburg

Op weg naar Sijtwende. De geschiedenis en archeologie van een veranderend landschap en zijn bewoners (Voorburg, 2001).

Lagas, P.C. e.a.

"De Nieuwe Veenmolen" anno 1654. *De geschiedenis van een opmerkelijke stichting* (z.p. (Zoetermeer), z.j. (1993)).

Lagas, P.C.

'Een vlieger gaat op, een historische ontmoeting met de oude molen van de Binkhorstpolder'. *Historisch Voorburg – Tijdschrift van de Historische Vereniging Voorburg* 2 nr. 3 (Voorburg, 1996) 6-17.

Noort, J. van den

De hand in eigen boezem. Waterkwaliteit in het Hoogheemraadschap van Delfland 1888-2003 (Hilversum, 2003).

Pabon, N.J.

'Die Haghe als ambacht, parochie en waterschap tot het einde der 16^e eeuw'. *Die Haghe – jaarboek* (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe) (1924) 70-244.

Redelykheid, C.

Project of ontwerp om de stank of besmettelijke reuk der wateren in de gragten van 's Gravenhage des zomers voor te koomen. Opgedragen aan den Wel Edele en Groot Achtbaren magistraat van 's Gravenhage ('s Gravenhage, 1773).

Reinders, B.

Ontwerp voor de riolering van de stad 's Gravenhage ('s Gravenhage, 1876).

Sinninghe, J.R.W.

De oude glorie der Haagse binnenstad. Rond de Hofvijver 14 ('s-Gravenhage, 1970).

Söhngen, N.L.

Verslag over het onderzoek naar de oorzaken van het ontstaan van den stank der Haagsche grachten en aanwijzingen betreffende middelen ter verbetering ('s-Gravenhage, 1914).

Teixeira de Mattos, L.F.

De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland I Het vasteland: het Hoogheemraadschap van Rijnland ('s-Gravenhage, 1906).

Teixeira de Mattos, L.F.

De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland II Het vasteland: het Hoogheemraadschap van Delfland ('s-Gravenhage, 1908).

Veldhuijzen, S.E.

'Huis ter Noot'. *Die Haghe – jaarboek* (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe) (1997) 49-75.

Vijfvinkel, R. e.a.

's Haags werken en werkers – 350 jaar gemeentewerken (1636-1986) ('s-Gravenhage, 1986).

GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN EN COLLECTIES

Vindplaats: Hoogheemraadschap van Delfland

Archieven: oud-archief Delfland 1319-1887 (OAD)

nieuw-archief Delfland 1888-1919 (NAD)

registratuurarchief Delfland 1920-1981 (RAD)

kadastrale plankaarten Delfland 1855-1965

archief Veenpolder (Schenkpolder) 1601-1879 (AVP)

archief Binkhorstpolder (Binnenpolder) 1620-1879 (ABP)

archief Veen- en Binkhorstpolder (1879-) 1880-1976 (-1979) (AVBP)

collectie grens- of schetskaarten behorende bij de bijzondere reglementen van de polders 1856-1970

VERANTWOORDING VAN FOTO'S POLDERBEMALINGSINSTALLATIES

(1^e) Oude Veenmolen of Boontjesmolen
aan de Haagse Trekvaart (Vliet),
jr. 1614

tegenover blad III:
detailvergroting van gravure van Niclaes de
Clerck en Jan van Londerseel.
Uit:
A. Bicker Caarten, *Middeleeuwse watermolens
in Hollands polderland 147/'08 – rondom 1500*
(Wormerveer 1990) 114

(2^e) Oude Veenmolen of Boontjesmolen
aan de Haagse Trekvaart (Vliet),
z.j. (18de eeuw)

tegenover blad V:
detail van tekening van P.C. la Fargue.
Uit:
A.J. Marrenga-Stapff, *Verdwenen windmolens
in Zuid-Holland. Van Delfshaven tot Leiden
langs de Schie en de Vliet* (Eindhoven 1979)
51.

Nieuwe Veenmolen of Boschmolen
aan de Carel Reinierszkade,
1961

tegenover blad IX:
foto.
Uit:
A. Bicker Caarten e.a., *Zuid-Hollands
molenboek* (Alpen aan den Rijn 1961) 143.

Oude Binkhorstmolen
aan de Haagse Trekvaart (Vliet),
jr. 1614

tegenover blad XI:
detailvergroting van gravure van Niclaes de
Clerck en Jan van Londerseel.
Uit:
A. Bicker Caarten, *Middeleeuwse watermolens
in Hollands polderland 147/'08 – rondom 1500*
(Wormerveer 1990) 114

Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen/
molen De Vlieger aan de Vliegerlaan,
jr. 1961

tegenover blad XIII:
Uit:
A. Bicker Caarten e.a., *Zuid-Hollands
molenboek* (Alpen aan den Rijn 1961) 286.

gemaal met dienstwoning aan de
Van Woudekade,
jr. 1983

tegenover blad XV:
Uit:
HTA Delfland -
Nationale Woningraad, *Fotocollectie
dienstgebouwen Delfland* (Almere/Rotterdam
1983/84).

INVENTARISSEN

archief

VEENPOLDER

1601 – 1879

oprichting: 1459/1460

opheffing: 1880

opvolger: Veen- en Binkhorstpolder

grootte: 787.05.86 ha.

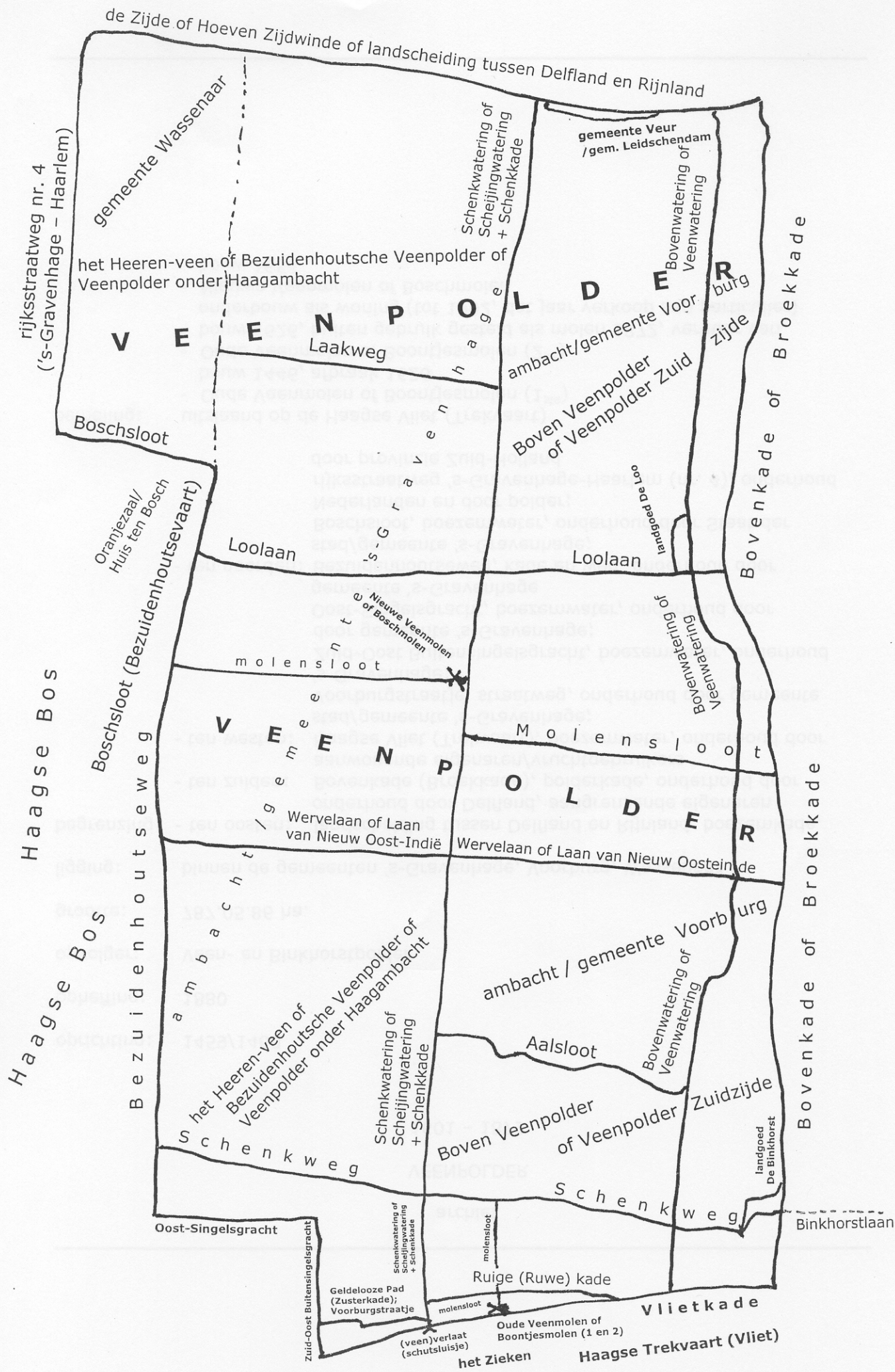
ligging: binnen de gemeenten 's-Gravenhage, Voorburg, Wassenaar

begrenzing:

- ten oosten: landscheiding tussen Delfland en Rijnland, boezemkade, onderhoud door Delfland, aangrenzende eigenaren
- ten zuiden: Bovenkade (Broekkade), polderkade, onderhoud door aanwonende eigenaren/vruchtgebruikers
- ten westen: Haagse Vliet (Trekvaart), boezemwater, onderhoud door stad/gemeente 's-Gravenhage; Voorburgstraatje, straatweg, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage; Zuid-Oost Buitensingelsgracht, boezemwater, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage; Oost-Singelsgracht, boezemwater, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage
- ten noorden: Bezuidenhoutseweg, kade en weg, onderhoud door stad/gemeente 's-Gravenhage; Boschsloot, boezemwater, onderhoud door Staat der Nederlanden en door polder; rijksstraatweg 's-Gravenhage-Haarlem (nr. 4), onderhoud door provincie Zuid-Holland

bemaling:

- uitslaand op de Haagse Vliet (Trekvaart)
- Oude Veenmolen of Boontjesmolen (1ste)
bouw 1446, afbraak 1626
- Oude Veenmolen of Boontjesmolen (2de)
bouw 1626, buiten gebruik gesteld als molen 1872, verhuur van onderbouw als woning (tot 1902, dat jaar verkoop aan particulier)
- Nieuwe Veenmolen of Boschmolen
bouw 1654

Situering van de Veenpolder met de belangrijkste oude wegen, watergangen en andere (meest waterstaatkundige) objecten.

Voornamelijk ontleend aan de detailkaarten van Delflands atlas uit 1611, bladnrs. I, II, IV en V (vervaardigd door Floris Balthasars) en uit 1712, bladnrs. 9 en 10 (vervaardigd door Jacob en Nicolaes Kruikius) en aan de polderkaarten behorende bij de bijzondere reglementen van 1858, 1868, 1879 en 1960.

INVENTARISSEN

VEENPOLDER, 1601-1879

Stukken van algemene aard

RESOLUTIES EN NOTULEN

1. Lijst van resoluties genomen door een commissie uit stemgerechtigde ingelanden betreffende:
 - toezicht op en instructie van de ambachtsbewaarders-molenmeesters bij hun inning van polderomslag, benoeming en terinzagelegging;
 - publieke bekendmaking van besluiten van ingelanden;
 - meldingsplicht van onregelmatigheden aan waterkeringen, watergangen, wegen en verlaten,
 1601. 1 katern
2. Notulen van gecombineerde vergaderingen van de dagelijkse besturen van de Veenpolder en van de Binkhorstpolder, 1841-1858. 1 deel
- 3-4. Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden van de Veenpolder, sedert 1880 van de Veen- en Binkhorstpolder, 1852-1900, maart 1 omslag en 1 deel
 3. 1852-1858 1 omslag
 4. 1859-1900, maart
5. Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur van de Veenpolder, sedert 1880 van de Veen- en Binkhorstpolder, 1859-1900, februari. 1 deel
6. Convocaties voor vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden, 1867, 1872. 2 stukken

MINUTEN VAN UITGAANDE STUKKEN

7. Register houdende afschriften van uitgaande brieven van de besturen van de Veenpolder en van de Binkhorstpolder, 1842-1860. 1 deel
8. Register houdende afschriften van uitgaande brieven van het bestuur van de Veenpolder, sedert 1880 van het bestuur van de Veen- en Binkhorstpolder, 1859-1893. 1 deel

Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

BESTUURSINRICHTING

9. Huishoudelijk reglement op de inrichting en het bestuur van de Veenpolder, de Binkhorstpolder en het ambacht Voorburg, 1842. Gedrukt afschrift. 1 katern
10. Stukken betreffende het onder beheer en toezicht van de gemeente 's-Gravenhage stellen van de Haagse watergangen, gelegen binnen de singelgrachten van de bebouwde kom, onder voorwaarde van:
 - gemeentelijke financiële bijdrage in geval van kadedoorbraak;
 - handhaving van de gemeentelijke omslagbijdrage;
 - handhaving van regels inzake de afwatering van de polder, 1853-1855. 1 omslag

N.B. Zie ook inv. nrs. 196, 239.
11. Stukken betreffende de vaststelling en wijziging van het bijzonder reglement, 1856-1858, 1868-1869. 1 omslag

N.B. Zie voor de kaart behorend bij het bijzonder reglement van 1858 en 1868: supplement Oud-archief Delfland 1853-1887 inv.nr. 7222 (geborgen in ladenkast).
12. Staat houdende opgave van de algemene inrichting en toestand van de polder; met bijbehorende circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1867. 2 stukken
13. Brief van het bestuur van de Binkhorstpolder houdende akkoordverklaring met een plan tot het onder één bestuur brengen van de Veenpolder en de Binkhorstpolder, 1878. 1 stuk

BESTUUR

Dagelijks bestuur

N.B. Zie ook inv.nrs. 1, 9.

14. Reglement voor de molenmeester en schouwers, z.d. [c. 1770]. 1 stuk
15. Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van een voorzitter; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden en met stukken betreffende de (her)benoeming, 1858, 1865, 1871, 1877. 1 omslag
16. Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van bestuursleden; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden en stukken betreffende de (her)benoeming, 1858, 1861, 1863, 1867, 1869, 1873-1875, 1877, 1879. 1 omslag

HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK

Personeel

secretaris-penningmeester

N.B. Zie ook inv.nr. 54.

17. Proces-verbaal van een gehouden stemming ter verkiezing van een secretaris en van de eedsaflegging door de gekozen secretaris J.E. Doornbos, 1859. 2 stukken
18. Proces-verbaal van de verkiezing van een penningmeester en van de eedsaflegging door de gekozen penningmeester C.F. de Boullenger; met uittreksel uit geboortenregister en geloofsbriefen, 1859. 1 omslag
19. Proces-verbaal van de verkiezing van J.E. Doornbos tot penningmeester wegens overlijden van penningmeester De Boullenger; met naamlijst van gestemd hebbende ingelanden, 1859. 2 stukken
- . Instructie voor de secretaris-penningmeester, 1859.

N.B. Zie inv.nr. 5 d.d. 4 mei 1859.

20. Proces-verbaal van eedsaflegging door de gekozen secretaris-penningmeester D.J. Klink, 1873. 1 stuk
21. Akte van borgstelling door C.E. Klink-Schmidt voor het beheer van de polderkas door haar tot penningmeester benoemde zoon D.J. Klink, z.d. [c. 1873]. 1 stuk

molenaar, machinist

22. Verzoekschrift van molenmeesters en ingelanden aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om aanzegging via hun bode aan Boon Maertenszn., oud-molenaar van de Oude Veenmolen of Boontjesmolen, om de molen binnen 24 uur te verlaten op straffe van uitzetting; met positieve kantbeschikking van Delfland en relaas van de aanzegging door Delflands bode, 1648. 1 stuk
23. Akte van benoeming van Claas Corneliszn. van Schagen tot molenaar van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen, tevens houdende zijn instructie, 1700. 1 stuk
24. Akte van benoeming van C. Korpershoek tot molenaar van de Oude Veenmolen, tevens akte van ontslag van zijn broer A. Korpershoek, 1834. 1 stuk
25. Instructie voor de molenaar van de Oude Veenmolen, 1834. 1 stuk

- Instructie voor de molenaars van de Oude Veenmolen en de Nieuwe Veenmolen, 1859.

N.B. Zie inv.nr. 5 d.d. 5 maart 1859.

- 26. Verzoekschrift van D.J. Korpershoek om aanstelling als molenaar van de Oude Veenmolen; met aanbevelingsbrief, 1865. 2 stukken
- 27. Instructie van de machinist van het stoomgemaal, 1872. 1 stuk

sluiswachter

- 28. Akte van benoeming van Sijbrand Willemssoon van Genits tot sluiswachter of schutwachter, tevens houdende zijn instructie, 1682. 1 stuk

Financiën

belastingen en heffingen

ten behoeve van de polder (omslag of molengeld)

- vaststelling, inning en invordering

N.B. Zie ook inv.nrs. 1, 10.

- 29. Bezwaarschriften van de gemeente 's-Gravenhage en van particulieren tegen de polderomslag, 1859-1860, 1869-1870. 1 omslag
- 30. Staat van kadastrale percelen in eigendom bij de Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij, met namen van eerdere eigenaren, opgemaakt in verband met de heffing van polderlasten; met geleidebrief van de Maatschappij, 1868. 2 stukken
- 31. Staat houdende opgave van het in 1871-1872 per hectare geheven omslagbedrag; met circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland terzake, 1873. 2 stukken

- leggers

- 32. "Gaarderboek". Kadastrale (artikelsgewijze) legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie B, gemeente Voorburg sectie A, B, C, gemeente Wassenaar sectie D, E), met (voarin) naamsindex en met (achterin) staten houdende opgave van de totale grootte van de belaste en onbelaste percelen per artikel (belastingplichtige), z.d. [c. 1860]-[c. 1873]. 1 deel
- 33-34. "Gaarderboeken". Herziene kadastrale (artikelsgewijze) leggers van onroerende goederen, z.d. [c. 1874]-[c. 1879]. 2 delen

- 33. Art. 1 -237; met (voorin) naamsindex en perceelsindices (gemeente 's-Gravenhage sectie B, gemeente Voorburg sectie A, B, C, gemeente Wassenaar sectie D, E)
- 34. Art. 238-328; met (achterin) staten houdende opgave van de totale grootte van de belaste en onbelaste percelen per artikel (gebruiker)

- kohieren

- 35. Kohieren van de omslag,
z.d. [c. 1780], 1858-1879. 1 pak

N.B. Zie ook inv.nr. 48.
Zie voor kohier van de omslag van 1722: Haags Gemeentearchief,
Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815 inv.nr. 6253
(Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

ten behoeve van andere instellingen (hoefslaggeld, morgengeld, sluisgeld)

- 36. Processen-verbaal van Pieter Floris van der Sallem, gezworen landmeter van Delfland, voor de ambachtsbewaarders van verrichte metingen van land en water, o.a. van de Binkhorstlaan en de Veenwatering, van de Schenkweg (Scheijnwecht) en de Schenkwatering (Scheijnwaterinck of Scheijingwatering) en van de Vlietkade (caede aan de Haechse Vaert) te Voorburg, ten behoeve van de inning van hoofslaggeld, gedeeltelijk tevens met namen van hoofslagplichtigen, 1661-1662. 1 stuk
- 37. Naamlijst van hoofslagplichtigen van de Ruige kade te Voorburg met opgave van de grootte van het deel waarvan zij onderhoudsplichtig zijn, z.d. [c. 1690]. 1 stuk

verplichtingen jegens overheden en particulieren

- 38. Stukken betreffende een gerechtelijke procedure, aangespannen door mevr. A.C. Loeff tegen het polderbestuur, tot verwijdering van een illegaal bouwsel (geplaatst door aannemer K. Spruijt) in een haar toebehorende watergang aan de Ruige kade te Voorburg; met voorin lijst (rotulus) van de genummerde processtukken, 1844-1845. 1 omslag
- 39. "Repertoires". Registers van de voor het bestuur gepasseerde en door de poldersecretaris opgemaakte akten, geregistreerd en ondertekend door de Ontvanger (Administrateur) der Registratie, 1852-1860. 2 katernen
- 40. Formulieren ingevuld door de poldersecretaris, de gemeente Voorburg en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ingevolge de Wet op de Grondbelasting (Staatsblad nr. 82 van 1870) houdende o.a. kadastrale gegevens betreffende een gestichte stoombemaalingsinrichting, ter verkrijging van vrijstelling van grondbelasting, 1872. 5 stukken
- 41. Verzoekschrift aan de Ontvanger der Registratie om een verklaring inzake het niet gratis registreren van akten, tevens houdende antwoordbrief, 1873. 1 stuk

42. Kadastrale staat van de belastbare opbrengst van onroerend poldereigendom (watermolens, watergangen, grond) te 's-Gravenhage, 1877. 1 stuk

onroerend eigendom

N.B. Zie ook inv.nr. 42.

tenaamstelling

43. Stukken betreffende een procedure tegen de firma L.J. Enthoven & Co. wegens haar claim op een perceel land in eigendom bij de polder, gelegen ten noordwesten van de schutsluis (verlaat) aan de Scheingwetering of Schenkwatering nabij de Haagse Vliet, naast een door Enthoven gekocht perceel aan het Voorburgstraatje te 's-Gravenhage; met retroactum en 3 tekeningen, 1839, 1845-1847, 1855-1857, 1859. 1 omslag

N.B. De polder werd in het ongelijk gesteld.

44. Brief van de Staat der Nederlanden (ministerie van Financiën, afd. Registratie en Domeinen) betreffende tenaamstelling van de polder van de Bezuidenhoutsesloot aan het Haagse Bos, kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie P nrs. 372, 421, 460, 1872. 1 stuk

N.B. Zie ook inv.nrs. 85, 367, 510.

verhuur

45. Akten van verhuur aan de sluiswachters A. de Jong, A.J. en C. Delia van de sluiswachterswoning te 's-Gravenhage en van de exploitatie van de schutsluisinkomsten, 1859-1862, 1865, 1868-1871, 1873. 1 omslag
46. Akten van verhuur aan C. Tetteroo en P. Kersbergen van de Oude Veenmolen c.a. bij de Haagse Vliet (het Haagrak) te 's-Gravenhage, 1872, 1874-1875, 1879. 4 stukken

verkoop

47. Akte van verkoop ten overstaan van schepenen van 's-Gravenhage door ambachtsbewaarders en molenmeesters aan mr. Joost van Leeuwen van twee kaden gelegen tussen een brug in de Bezuidenhoutseweg en de Nieuwe Veenmolen te 's-Gravenhage, groot 3 morgens en 28 roeden (slechts te gebruiken als grasland), onder vestiging van een recht van uitpad ten behoeve van de polder naar genoemde weg en van handhaving van onderhoudsverplichting ten laste van de polder van de tussen de kaden gelegen watergang, 1663. Authentiek afschrift, 1806, en eenvoudig afschrift, z.d. [c. 1847]. 2 katemen

begroting en rekening**algemeen**

48. Brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende gecontroleerde begrotingen, rekeningen en kohieren van de omslag, 1853, 1859-1861, 1870. 1 omslag

begroting

49. Begrotingen van ontvangsten en uitgaven, tot 1875 met memories van toelichting, goedgekeurd door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1858-1879. 1 omslag

rekening

50. Rekeningen en verantwoordingen van ontvangsten en uitgaven, sedert 1862 met processen-verbaal van de vaststelling door de stemgerechtigde ingelanden, goedgekeurd door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1858-1879. 1 omslag

N.B. Zie voor de jaren 1582-1856 Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nrs. 5591-5608.

bijlagen tot de rekening

N.B. Zie voor de jaren 1602-1856 Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nrs. 5609-5621; voor de jaren 1811-1848 in Haags Gemeentearchief, Archieven stadsbestuur 's-Gravenhage (1811) 1816-1851, inventaris b(eheers)nr. 570, inv.nrs. 19-21, 28 (Inventaris R. Grootveld en R. Spork, blz. 99; 1990).

- 51-52. Bijlagen tot de rekeningen, 1858-1879. 2 pakken
51. 1858-1872
52. 1873-1879

UITVOERING VAN DE TAAK**Algemeen**

53. Staat van de door de Veenpolder, de Binkhorstpolder, het ambacht Voorburg en en door particulieren (ingelanden) te onderhouden waterstaatswerken, 1843. 1 katern
54. Briefwisseling met bestuursleden uit het gedeelte van de polder ressorterend onder de gemeente Voorburg betreffende bijdragen door ingelanden aldaar in het molen- en kadenonderhoud en betreffende het niet uitbetalen van een onrechtmatig aangestelde poldersecretaris, 1853. 4 stukken

Zorg voor waterkeringen

toezicht

schouwvoering

N.B. Zie ook inv. nrs. 10, 62.

55.	Brief van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij betreffende een onjuiste aanschrijving tot onderhoud van de Ruige kade te Voorburg in verband met afkalving,
1860.	1 stuk
56.	Brief van de gemeente 's-Gravenhage houdende toezegging van reparatie van de schoeiing langs de zwemkom in de Delftse Vliet of Delftse Vaart,
1862.	1 stuk

verlening van vergunningen

N.B. De briefnummers waarbij de vergunningen worden verleend zijn op de verzoekschriften vermeld; zie voor deze vergunningen inv.nr. 8.

- berijden

57.	Verzoekschrift van T.J.E. van Ellinkhuizen om vergunning tot het berijden van de Vlietkade nabij hofstede (buitenplaats) de Binkhorst te Voorburg,
1866. | 1 stuk |
|-----|---|--------|

- ophogen

58.	Verzoekschrift van baron mr. D.M.M. d'Ivoy van Mijdrecht om vergunning tot het ophogen van een gedeelte van de Schenkweg te 's-Gravenhage,
1873. | 1 stuk |
|-----|---|--------|

- schoeien, bouwen

59.	Verzoekschrift van H. van Reijerdam om vergunning tot het leggen van een schoeiing langs een slootkade en tot het bouwen van een loodsje op de kade tussen hofstede (buitenplaats) de Binkhorst en huize Pax Intransibus te Voorburg,
1866. | 1 stuk |
|-----|--|--------|

- varen

60.	Verzoekschriften van de gemeente 's-Gravenhage namens G. en J.L. van den Boom (concessionarissen van een stoombootdienst) om vergunning tot het keren met een stoomboot in een gedeelte van de Haagse Vliet (Trekvaart) vlakbij de kade,
1863. | 2 stukken |
|-----|---|-----------|

- vergraven

61. Vergunning verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het leggen van een zweminrichting (zwemkom) in een (door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij) tot water vergraven vlietland bij de Vlietkade, aan de noordoostzijde van de Haagse Vliet; met stukken betreffende de vergunning, 1855-1857. 1 omslag

bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland

62. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan Hendrik Swaan, eigenaar van hofstede (buitenplaats) de Binkhorst tot:
 - het planten van wilgen op de waterkering (Ruige kade) langs de Haagse Vliet;
 - het repareren van een waterstoep (steiger) in de Vliet;
 - het doorgraven van een kade van de hofstede, te Voorburg,
 op voorwaarde van het onder schouw brengen van een andere hoger gelegen kade, 1804. 1 stuk

beheer en onderhoud van boezemkaden**algemeen**

N.B. Zie ook inv.nrs. 54, 101, 113.

63. Inschrijvingsbiljet van P. Schreuder voor het leggen van boezemkaden en het reinigen van een watergang, 1871. 1 stuk

Vlietkade

64. Brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland betreffende het onderhoud van de Vlietkade wegens afkalving daarvan door de scheepvaart, 1864-1866. 1 omslag
65. Besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland tot beperking van de snelheid van stoomboten in de Haagse Vliet, ter voorkoming van afkalving van de Vlietkade, 1865. 1 stuk
66. Rapporten van J.J. de Jager betreffende verbetering van de onderhoudstoestand van de Vlietkade, 1866. 2 stukken
67. Inschrijvingsbiljet van aannemer J.C. de Graaff voor het uitvoeren van onderhoudswerken aan de Vlietkade, 1866. 1 stuk
68. Akte van aanneming door J. van der Lubben van het schoeien van de Vlietkade nabij hofstede (buitenplaats) de Binkhorst te Voorburg, 1873. 1 stuk

Zorg voor water en watergangen

toezicht

N.B. Zie ook inv.nr. 10.

vaststelling van bijzondere keuren

- 69. Keur van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland op de breedte en diepte van watergangen en op de schouw daarover, 1652. Authentiek afschrift, 1771. 1 katern
- 70. Keur van molenmeesters en kroosheemraden van de Veenpolder, voorzover gelegen binnen het ambacht Voorburg, en van de Binkhorstpolder (Binnenpolder), op de breedte en diepte van watergangen en op de schouw daarover, 1815. Gedrukt afschrift. 1 katern
- 71. Stukken betreffende de vaststelling en goedkeuring van de keur op het onderhoud en gebruik van watergangen, dammen, duikers, bruggen en op de schouw daarover, 1860. 1 omslag

schouwvoering

N.B. Zie ook inv.nr. 92.

- 72. Verzoekschrift van Jan Lubbe aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om de molenmeester c.s. te gelasten de sloten bij de landscheiding met Rijnland beter te schouwen en te doen onderhouden, tevens houdende besluit van de hoogheemraden tot het ter hand stellen van het verzoek aan molenmeester en schouwers van de Veenpolder, 1778. Afschrift. 1 stuk
- 73. Verzoekschriften van de gemeente 's-Gravenhage en het kantongerecht tot aanschrijving van ingelanden om vervuilde sloten te reinigen, o.a. wegens het uitbreken van cholera, 1856, 1866-1867. 1 omslag
- 74. Brieven van de gemeente Voorburg naar aanleiding van schouwaanschrijving betreffende de onderhoudstoestand van bruggen in de Schenkweg over de Veenwatering en de Schenkwatering, 1861-1862. 1 omslag
- 75. Akte van verbintenis van ingelanden tot betaling van de onderhoudskosten van de bruggen in de Schenkweg over de Schenkwatering en de Veenwatering te Voorburg wegens gevaar voor de watergangen, 1862. 1 stuk
- 76. Verzoekschriften van W. Hallo tot aanschrijving van mevr. Romani wegens lozing van rioolwater in een sloot langs zijn perceel land, 1865. 3 stukken
- 77. Brief van de gemeente 's-Gravenhage houdende toezegging van reparatie van de Bezuidenhoutseweg nabij Huis ten Bosch wegens gevaar voor de daarin gelegen brug en watergang, 1867. 1 stuk

78. Brieven van de directie der Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij betreffende een klacht van ingelanden over onbevaarbaarheid van een door de Maatschappij gegraven sloot aan de Schenkweg te 's-Gravenhage, 1868. 3 stukken
79. Bekendmakingen van de schouw over watergangen, 1870. 2 stukken

verlening van vergunningen

N.B. De briefnummers waarbij de vergunningen worden verleend zijn op de verzoekschriften vermeld; zie voor deze vergunningen inv.nr. 8.

- bruggen

N.B. Zie ook inv.nr. 86.

80. Vergunning verleend aan de directie van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij tot het leggen van een brug over de vaarsloot (nabij de Oude Veenmolen) naar de Ruige kade, te Voorburg sectie C nr. 197, 1846. 1 stuk
81. Verzoekschriften van ingelanden en de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij om vergunning tot het leggen of verlagen van bruggen over watergangen, 1864-1866, 1873, 1878. 1 omslag
82. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (departement van Algemeen Bestuur, namens dit de gemeente Voorburg) tot het leggen van spoorbruggen over watergangen, in het kader van de aanleg van de spoorlijn 's-Gravenhage - Gouda, 1867. 1 stuk

- dammen, duikers

83. Verzoekschriften van particulieren om vergunning tot het leggen van dammen met duikers, 1859, 1865, 1868, 1872. 1 omslag
84. Stukken betreffende de intrekking van een vergunning verleend aan Th. Sas tot het hebben van duikers wegens achterstallig onderhoud, 1862. 1 omslag

- afdammen, dempen, graven, rioleren

85. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (Dienst Domeinen) tot het in noordelijke richting verleggen van de Bezuidenhoutsloot, gelegen tussen de Princessegracht (of Stadsgracht) en het Huis ter Noot te 's-Gravenhage, 1837. 1 stuk

N.B. Zie ook inv.nrs. 44, 367, 510.

86. Akte van verbintenis van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij (wegens een te leggen spoorlijn in de Veenpolder en de Binkhorstpolder) tot: - het graven van een vaarsloot tussen het schutsluisje aan de Schenkwatering

te 's-Gravenhage en de landscheiding tussen Delfland en Rijnland bij Voorburg en Veur;

- het leggen van bruggen in de Schenkweg en de Loolaan;
- het leggen van overpaden (oversteekplaatsen) over de Schenkweg en de Ruige kade;
- het onderhouden van de aangelegde werken;
- het tegengaan van vuuruitstoot van de treinen bij het passeren van de molens, 1843.

1 katern

87. Vergunningen verleend aan particulieren en de firma L. Enthoven tot het graven, dempen en rioleren van sloten te 's-Gravenhage; met enkele bijlagen en 1 tekening, 1859, 1862, 1874. 1 omslag
88. Verzoekschriften van particulieren, bedrijven en overheden om vergunning tot het graven, dempen en rioleren van sloten; met 4 tekeningen, 1861, 1863-1866, 1869-1873. 1 omslag
89. Brief van de directie der Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij houdende kennisgeving van het omleggen van de Schenkweg en het daartoe graven van watergangen te Voorburg en 's-Gravenhage in het kader van de aanleg van de spoorlijn 's-Gravenhage - Gouda, 1868. 1 stuk

- kabels, pijpleidingen

90. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (Rijkstelegraaf) tot het leggen van een telegraafkabelpijp langs de vleugelmuren en de boog van een brug en in de grindweg nabij de sluiswachterswoning te 's-Gravenhage; met verzoekschrift, 1862. 2 stukken

- lozen

91. Verzoekschriften van particulieren en de gemeente 's-Gravenhage om vergunning tot het lozen van hemel- en afvalwater; met een akte van verbintenis van J. Leenen tot naleving van de vergunning, 1861-1863, 1866, 1870-1871. 1 omslag

bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland

92. Verzoekschrift van Gerrit van Leeuwen aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om vergunning tot het handhaven van twee dammen in de Veenwatering nabij de Loolaan (ter verbinding van zijn percelen) te Voorburg, ondanks bevel van molenmeester en kroosheemraden van de Veenpolder om die te verwijderen; tevens houdende beschikking van Delfland tot het ter hand stellen van het verzoekschrift aan molenmeester en kroosheemraden van de Veenpolder, 1785. Afschrift. 1 stuk

N.B. Zie voor de vergunning (22 april 1786) Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nr. 83 fol. 36 vo.

93. Verzoekschriften van particulieren en bedrijven om vergunning tot het plaatsen van bouwsels of het planten van bomen binnen de verboden kring van de watermolen; met enkele geleidebrieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en 2 tekeningen, 1858, 1860-1861, 1863, 1873. 1 omslag

94. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan P.J. Landrij tot het dempen en graven van water nabij de Bezuidenhoutseweg op het terrein van Huis ter Noot te 's-Gravenhage en tot het lozen van water op Delflands boezem, ter afscheiding van zijn terrein van het poldergebied; met 1 tekening, 1861. 2 stukken
95. Vergunningen verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan M. Vierling en IJzergieterij "de Prins van Oranje" tot het plaatsen van bouwsels binnen de verboden afstand van de watermolen (Oude Veenmolen of Boontjesmolen) te 's-Gravenhage, 1871-1872. 2 stukken

beheer en onderhoud (uitbaggeren/reinigen)

N.B. Zie ook inv.nrs. 10, 47, 63, 113.

96. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het brengen van een sloot nabij Huis ter Noot te 's-Gravenhage op een diepte van 1,40 m., 1859. 1 stuk
97. Brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de onderhoudstoestand van en de door hen te drijven schouw over het krooswerk en baggerwerk van de Boschsluit en de Bezuidenhoutsevaart te 's-Gravenhage, 1864-1865. 3 stukken

regeling van de waterstand

algemeen

98. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende kennisgeving van hun beraad naar aanleiding van een (bijgevoegde) oproep van J.D. Viruly en J.J. de la Bassecour Caan aan besturen en ingelanden van polders, tot het mede indienen van een verzoek aan Delfland om een tweede boezemstoomgemaal bij de Boonersluis te Maassluis te stichten, tot opheffing van de wateroverlast, 1870. 2 stukken

molens

- algemeen

N.B. Zie ook inv.nrs. 54, 86.

99. Akte van aanneming door K. Spruijt van onderhoudswerken aan de molens, de schutsluis en de sluiswachterswoning te 's-Gravenhage; met verzoekschriften om de werken aan hem uit te besteden, 1860-1861, 1866. 3 stukken
100. Akten van aanbesteding van het vijfjarig onderhoud van de molenzeilen, 1860, 1865, 1870. 3 stukken
101. Akte van aanbesteding van het vijfjarig onderhoud van de molens, duikers, schoeiingen en de schutsluis, 1866. 1 katern

- Oude Veenmolen (Boontjesmolen)

N.B. Zie ook inv.nr. 42.

102. Akten van aanneming door de gebroeders B. Pot en L.J. Enthoven van de vervaardiging, leverantie en reparatie van ijzeren waterassen; met een akte van garantstelling, 1865. 3 stukken
103. Stukken betreffende de levering door IJzergieterij "de Prins van Oranje" van een ijzeren scheprad; met 1 tekening, 1866-1867. 1 omslag

- Nieuwe Veenmolen (Boschmolen)

N.B. Zie ook inv.nrs. 42, 139.

104. Brief van J.W. van der Schooren betreffende het niet betalen van een geleverde roede, 1862. 1 stuk
105. Brief van de Brandwaarborg Maatschappij betreffende de getaxeerde brandschade aan de molen, 1866. 1 stuk
106. Brief van de gemeente 's-Gravenhage houdende kennisgeving van de toekenning van een ander huisnummer aan de Nieuwe Veenmolen bij de Bezuidenhoutseweg, 1873. 1 stuk

stoomgemaal

N.B. Zie ook inv.nrs. 40, 541.

107. Brief aan de Brandwaarborg Maatschappij houdende akkoordverklaring met de toevoeging van stoomgemalen aan de verzekeringsclausules; met bijbehorende (dorsaal vermelde) circulaire, 1870. 1 stuk
108. Rapporten van technisch adviseur P.A. Korevaar betreffende de keuze van een geschikte lokatie voor het stichten van een stoomgemaal te Voorburg, 1871. 2 stukken
109. Vergunning verleend door de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland tot het stichten van een stoomgemaal te Voorburg, ter bemaling van de Veenpolder en de Binkhorstpolder, 1871. 1 stuk
110. Brief van het bestuur van de Binkhorstpolder houdende akkoordverklaring met een voorstel tot bemaling van het Binkhorstpoldergebied door het te stichten gemaal van de Veenpolder te Voorburg, 1871. 1 stuk

N.B. Zie voor het voorstel van de Veenpolder terzake inv.nr. 177.

111. Briefwisseling met P.A. Korevaar betreffende zijn bezoldiging als technisch adviseur inzake de bouw van het gemaal, 1871. 2 stukken

112. Inschrijvingsbiljet van C.L. Carels tot levering en installering van het schepradgemaal, z.d. [c. 1871]. 1 stuk
113. Gewijzigde akte van aanbesteding van de bouw van een bemalingsinrichting met schepradstoomgemaal (nabij de Broeksloot te Voorburg), het leggen van kaden (o.a. langs de voorboezem) en het uitbaggeren van watergangen, 1871. 1 stuk
- N.B. De oorspronkelijke akte van aanbesteding ontbreekt.
114. Onderhandse akte van aankoop van M.A.F.H. Hoffman en de erfgenamen van mevrouw C.A. Groen van Prinsterer van een gedeelte land groot 1 hectare en 24 aren, tussen de Spoorwegsloot en de Broeksloot, te Voorburg sectie B nrs. 98, 102, 104, 105, 954 (in Veenpolder), 157, 158, 159, 160, 163, 164 (in Binkhorstpolder), tot het:
 - stichten van een bemalingsinrichting met schepradstoomgemaal aan de Binnenwatering, op de grens van genoemde polders;
 - verbreden van een sloot als bijbehorend toevoerkanaal vanuit de Spoorwegsloot bij de Bovenkade naar het gemaal;
 - graven en bekaden van een afvoerkanaal (boezemkanaal) vanuit het gemaal naar de Broeksloot;
 - afdammen van watergangen;
 - leggen van een nieuwe valbrug over de Broeksloot, onder vestiging van overpad- en gebruiksrechten op enkele percelen;
 met 1 kadastrale tekening, 1871. 1 katern
- N.B. Zie ook inv.nr. 166.
115. Begroting van ontvangsten en uitgaven tot financiering van de bouw van een bemalingsinrichting met stoomgemaal; met besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot vaststelling van de begroting en tot heffing van een buitengewone omslag, 1871. 2 stukken
116. Kohier van de buitengewone omslag ten behoeve van de financiering van de bouw van het gemaal, 1871. 1 katern
117. Kohier van een buitengewone omslag ten laste van de ingelanden van de Binkhorstpolder ten behoeve van de bouw van het gemaal, 1871. 1 stuk
118. Akte van overeenkomst gesloten met het bestuur van de Binkhorstpolder betreffende:
 - stichting van een schepradstoomgemaal in de Binkhorstpolder aan de Binnenwatering te Voorburg tegenover (Huis De) Werve;
 - het graven en bekaden van een toevoerkanaal vanuit de Spoorwegsloot bij de Bovenkade naar het gemaal en van een afvoerkanaal vanuit het gemaal naar de Broeksloot;
 - financiering, beheer en onderhoud van de werken;
 - schouwvoering over de kaden langs genoemde kanalen;
 met notarieel afschrift en 1 kadastrale tekening, 1871-1872. 2 katernen en 1 stuk
119. Journaal van ontvangst van een buitengewone omslag ten behoeve van de bouw van het gemaal, 1871-1872. 1 katern

120. Brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende het sluiten van leningen tot financiering van de bouw van het gemaal, 1871-1872. 5 stukken
- N.B. De bijlagen tot de brieven ontbreken.
121. Rekeningen en verantwoordingen van ontvangsten en uitgaven ten behoeve van de bouw van het gemaal, 1871-1874. 2 katernen
- N.B. De rekeningen van 1873-1874 zijn concepten.
122. Bijlagen tot de rekeningen van ontvangsten en uitgaven ten behoeve van de bouw van het gemaal, 1871-1874. 1 omslag
123. Brief van het bestuur van de Binkhorstpolder houdende toezegging van betaling van omslag, verschuldigd door de ingelanden van die polder tot medefinanciering van de bouw van het gemaal, 1872. 1 stuk
124. Brief van technisch adviseur P.A. Korevaar houdende opgave van de begrote jaarlijkse exploitatiekosten van het gemaal, 1872. 1 stuk
125. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van het gemaalgebouw met installatie en kolenloods, 1872. 1 stuk
126. Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot het sluiten van een lening groot F. 6000,- ter bekostiging van de bouw van een bemalingsinrichting met schepradgemaal, 1872. 1 stuk
127. Akte van schuldbekentenis ten behoeve van W. Jochems wegens een lening groot F. 5000,- ter bekostiging van de bouw van de bemalingsinrichting, tevens houdende aantekening van de aflossing, 1872. 1 stuk
128. Staten van ontvangen rentebedragen van ingelanden wegens achterstallige buitengewone omslagbetaling ten behoeve van de bouw van het gemaal, 1872-1875. 1 omslag
129. Akte van ingebruikgeving door mevrouw J.A. van Wassenauer van Catwijck-Hoffman aan het polderbestuur van een gedeelte kade nabij de voorboezem en het erf van het gemaal, op voorwaarde van het verplaatsen van een afheining en schadeloosstelling van een huurder van Van Wassenauer, 1879. 1 stuk

duikers

N.B. Zie ook inv.nrs. 10, 101.

130. Verzoekschrift van ambachtsbewaarder, molenmeesters en kroosheemraden aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om een duiker in de kade aan de Zuidcingel of Uyleboomen, tot lozing van afvalwater door blekerijen aan de Nieuwe Haven te 's-Gravenhage, op kosten van de blekerijen van een afsluiter te voorzien

wegens te hoge waterstand in de polder,
z.d. [c. 1771].

1 stuk

N.B. Afgewezen door Delfland bij besluit van 13 nov. 1771, zie
Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nr. 73 fol. 132 vo. en
fol. 145 vo.
Zie voor ontwateringsovereenkomst (1736) met de
blekerijen Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente
's-Gravenhage 1313-1815 inv.n.5253 (Inventaris G. t 'Hart,
tweede deel,1957).

131. Vergunning verleend door H.E. Jochems tot het leggen van een duiker door haar land, vanuit de molenboezem tot in de sloot ten noordoosten daarvan, op 44 meter afstand van de Nieuwe Veenmolen (Boschmolen) te 's-Gravenhage, tot waterinlating in de polder,
1847. 1 stuk
132. Vergunning verleend door de Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij tot het leggen van duikers onder overwegen van de spoorlijn 's-Gravenhage - Gouda; met verklaring van geen bezwaar van de Maatschappij tegen uitstel van het werk,
1871-1872. 2 stukken
133. Vergunning verleend door het "Bestuur van de Straatweg van Rijswijk tot de Vink nabij Leiden" tot het leggen van een afvoerduiker door genoemde weg te Voorburg,
1872. 1 stuk
134. Vergunningen verleend door J.A. Rijkens tot het leggen van een stenen uitlaatduiker (spuiduiker) in het Oosteinde bij de buitenplaats Vliet en Burch en door C. van Veen tot het leggen van een duiker door de Loolaan, te Voorburg,
1877, 1879. 2 stukken

Zorg voor wegen en bruggen

toezicht

vaststelling van bijzondere keuren

135. Keur op het gebruik van de schutsluis c.q. het schutten van schepen; met besluiten van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de vaststelling en goedkeuring,
1860. 1 omslag

onderhoud van bruggen

136. Verzoekschrift van de besturen van de Veenpolder, de Binkhorstpolder en het ambacht Voorburg aan de Koning om vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland tot toewijzing van het onderhoud van de [Oude] Tolbrug en Voorburgse brug te Voorburg en de Wijckerbrug te Veur, later gemeente Leidschendam, gelegen over de Haagse Vliet te Voorburg en te Veur, aan deze polders in plaats van aan het Hoogheemraadschap van Delfland, wegens strijdigheid daarvan met artikel 195 van Delflands reglement, concept,
1856. 1 stuk

N.B. Zie ook inv.nr. 181.

137. Briefwisseling met de gemeente Voorburg en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland betreffende bezwaar tegen onderhoudsplicht voor de polder ten aanzien van bruggen in de Schenkweg, de Laan van Nieuw Oosteinde en de Loolaan; met beschikking van Gedeputeerde Staten tot toewijzing van het onderhoud aan de gemeente,
1863. 1 omslag

bouw, beheer en onderhoud van de schutsluis (verlaat) in de Schenkwatering en van de sluiswachterswoning

N.B. Zie ook inv.nrs. 43, 101.

138. Verzoekschrift van de molenmeesters aan de hoogheemraden van Delfland om een voorlopige overeenkomst tussen landeigenaren en landgebruikers in de polder inzake kostenverdeling voor de bouw van een nieuwe stenen schutsluis (verlaat) te 's-Gravenhage ongeldig te verklaren en de molenmeesters en ingelanden in deze opnieuw te raadplegen; met concept,
1662. 2 stukken
139. Proces-verbaal van een geschil tussen mr. Jacob van der Houve en Adriaen Jan Boons, ingekomen bij het bestuur van de polder, inzake hun verschuldigde aandeel in een tweede omslagbijdrage voor de bouw van een nieuwe schutsluis en de Nieuwe Veemolen te 's-Gravenhage en van hun belofte zich in deze aan het oordeel van schout en ambachtsbewaarders van het ambacht Voorburg te zullen onderwerpen,
1665. 1 stuk
140. Verordening van de molenmeesters en het polderbestuur op het heffen van gelden voor het schutten van schepen, afschrift; met Koninklijk Besluit tot concessie terzake en stukken betreffende de verlenging van de concessie,
1788, 1860, 1872-1873, 1876. 1 omslag
141. Akte van schuldbekentenis door ambachtsbewaarders, molenmeesters, ingelanden en de schout van Voorburg ten behoeve van W.J. Terlaak, wegens een lening groot F. 1800,- ter bekostiging van de bouw van een sluiswachterswoning,
1845. 1 stuk
142. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het afdammen van boezemwater wegens reparaties aan de schutsluis; met geleidebrief,
1870. 2 stukken

archief

BINKHORSTPOLDER

1620 - 1879

oprichting: 1459/1460

opheffing: 1880

opvolger: Veen- en Binkhorstpolder

grootte: 234.31.24 ha.

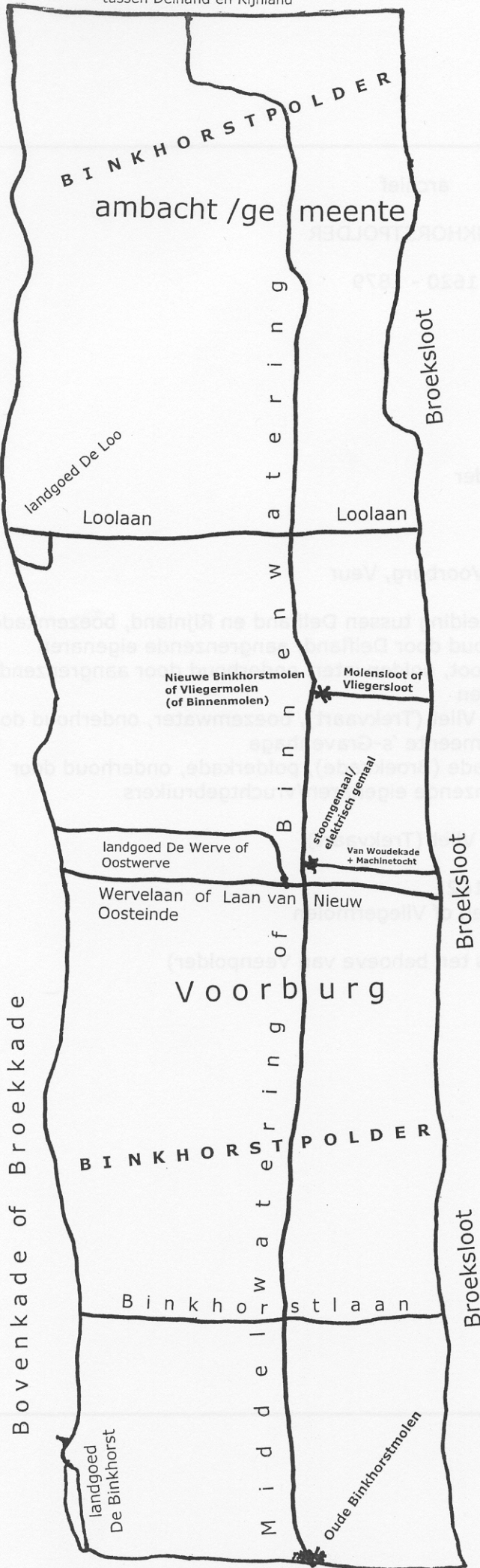
ligging: binnen de gemeenten Voorburg, Veur

begrenzing: - ten oosten: landscheiding tussen Delfland en Rijnland, boezemkade, onderhoud door Delfland, aangrenzende eigenaren
- ten zuiden: Broeksloot, polderwater, onderhoud door aangrenzende eigenaren
- ten westen: Haagse Vliet (Trekvaart), boezemwater, onderhoud door stad/gemeente 's-Gravenhage
- ten noorden: Bovenkade (Broekkade), polderkade, onderhoud door aangrenzende eigenaren/vruchtgebruikers

bemaling: uitslaand op de Haagse Vliet (Trekvaart)
- Oude Binkhorstmolen
 bouw 1461, afbraak 1621
- Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen
 bouw 1621
- stoomgemaal (tevens ten behoeve van Veenpolder)
 bouw 1871/1872

Bovenkade of Broekkade

Bovenkade of Broekkade

Situering van de Binkhorstpolder (Binnenpolder) met de belangrijkste oude wegen, watergangen en andere (meest waterstaatkundige) objecten.
Voornamelijk ontleend aan de detailkaarten van Delflands atlas uit 1611, bladnrs. I, II, IV en V (vervaardigd door Floris Balthasars) en uit 1712, bladnrs.
9 en 10 (vervaardigd door Jacob en Nicolaes Kruikius) en aan de polderkaarten behorende bij de bijzondere reglementen van 1858, 1868, 1879 en 1960.

BINKHORSTPOLDER, 1620-1879

Stukken van algemene aard

NOTULEN

- Notulen van gecombineerde vergaderingen van de dagelijkse besturen van de Veenpolder en van de Binkhorstpolder, 1841-1858.

N.B. Zie inv.nr. 2.

- 143. Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur en van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden, 1859-1878. 1 deel

MINUTEN VAN UITGAANDE STUKKEN

- Register houdende afschriften van uitgaande brieven van de besturen van de Veenpolder en van de Binkhorstpolder, 1842-1860.

N.B. Zie inv.nr. 7.

- 144. Register houdende afschriften van uitgaande brieven van het bestuur van de Binkhorstpolder, sedert 1880 van de Veen- en Binkhorstpolder, 1859, 12 febr. - 1881, 13 okt. 1 deel

Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

BESTUURSINRICHTING

- Huishoudelijk reglement op de inrichting en het bestuur van de Binkhorstpolder, de Veenpolder en het ambacht Voorburg, 1842.

N.B. Zie inv.nr. 9.

- 145. Stukken betreffende de vaststelling en wijziging van het bijzonder reglement, 1856-1859, 1867-1868. 1 omslag

N.B. Zie voor de kaart behorend bij het bijzonder reglement van 1858 en 1868: supplement Oud-Archief Delfland 1853-1887 inv.nrs. 7166-7167 (geborgen in ladenkast).

BESTUUR**Dagelijks bestuur**

N.B. Zie ook inv.nr. 9.

146. Briefwisseling met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de herverkiezing van A. van Santen tot bestuurslid, 1873. 4 stukken

HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK**Personeel****secretaris-penningmeester**

147. Rapport van het bestuur aan de Commissaris des Konings betreffende de schorsing en het ontslag wegens financieel wanbeheer van de secretaris-penningmeester J.E. Doornbos, 1863. 1 stuk

molenaar

148. Akten van benoeming (voor één jaar) door molenmeesters en ingelanden van een molenaar, tevens houdende zijn instructie, 1627, 1632-1633, 1636-1640, 1675, 1695, 1700. 1 omslag

Financiën**vaststelling en heffing van polderomslag****inning en invordering**

149. Brief van de molenmeester aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende opgave van de over de jaren 1800-1809 geheven polderomslag; met circulaire van Delfland terzake, 1810. 2 stukken
150. Staat van kadastrale percelen in eigendom bij de Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij, met namen van eerdere eigenaren, opgemaakt in verband met de heffing van polderlasten; met geleidebrief van de Maatschappij, 1868. 2 stukken

kohieren

151. Kohieren van de omslag, 1858-1879. 1 omslag

begroting en rekening**algemeen**

152. Briefwisseling met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende gecontroleerde begrotingen en rekeningen, 1857, 1861, 1863, 1872, 1874-1875. 1 omslag

begroting

153. Begrotingen van ontvangsten en uitgaven, tot 1863 met memories van toelichting, goedgekeurd door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1858-1879. 1 omslag

rekening

154. Rekeningen en verantwoordingen door het bestuur aan de ingelanden van ontvangsten en uitgaven, over 1860-1862 met processen-verbaal van de vaststelling door de stemgerechtigde ingelanden, goedgekeurd door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1858-1879. 1 omslag

N.B. Zie voor de jaren 1582-1856 Oud-archief Delfland
1319-1853 inv.nrs. 5591-5608.

bijlagen tot de rekening

N.B. De bijlagen over 1857-1879 ontbreken; zie voor de jaren 1602-1856 Oud-archief Delfland 1319-1853, inv.nrs. 5609-5621.

UITVOERING VAN DE TAAK**Algemeen**

- . Staat van de door de Veenpolder, de Binkhorstpolder, het ambacht Voorburg en door particulieren (ingelanden) te onderhouden waterstaatswerken, 1843.

N.B. Zie inv.nr. 53.

Zorg voor waterkeringen**toezicht****schouwvoering en hoefslagplicht**

N.B. Zie ook inv.nr. 118.

155. Naamlijst van hoefslagplichtigen, met opgave van de grootte van de door hen te onderhouden percelen, 1657. 1 stuk

156. Verzoekschrift van Dirck Maertense Kock, huurder van de woning Haesburgh en van landerijen, aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om de heren Half Wassenaer en Claes Joppe (eigenaren van land en water) de kade langs en de scheislotten bij de Broeksloot te Voorburg mede te doen onderhouden en om door schout en kroosheemraden peilpalen en hoefslagpalen in de te onderhouden percelen te doen plaatsen, tevens houdende aantekeningen van de secretaris en bode van Delfland betreffende het ter hand stellen van het verzoekschrift aan genoemde schout en kroosheemraden, 1733. Afschrift. 2 stukken

N.B. In duplo. Zie ook Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nr. 3603.

157. Aanschrijving van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het doen onderhouden door ingelanden van de Vlietkade tussen de Broeksloot en hofstede (buitenplaats) de Binkhorst te Voorburg, 1865. 1 stuk

beheer en onderhoud van polderkaden en boezemkaden

N.B. zie ook inv.nr. 168.

158. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan de molenmeesters en ingelanden tot het plaatsen van een schotdeur (of keersluis) aan de monding van de molensloot te Voorburg, ter voorkoming van doorbraak van de langsgelegen kaden, 1625. 1 stuk
159. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het afdammen van de voorwaterloop van de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen te Voorburg ter reparatie van de langsgelegen schoeiing, 1856. 1 stuk
160. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende kennisgeving van (in afschrift bijgevoegde) verzoekschriften van L. Verkoren c.s. en P. Verbree (aan respectievelijk Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de minister van Binnenlandse Zaken) tot verlening van een stoomvaartvergunning voor de Haagse Vliet en van de daaraan verbonden gevaren voor de Vlietkade, 1865. 2 stukken

Zorg voor water en watergangen

toezicht

vaststelling van bijzondere keuren

- . Keur van molenmeesters en kroosheemraden van de Veenpolder, voorzover gelegen binnen het ambacht Voorburg, en van de Binkhorstpolder (Binnenpolder), op de breedte en diepte van watergangen en op de schouw daarover, 1815.

N.B. Zie inv.nr. 70.

161. Stukken betreffende de vaststelling en goedkeuring van de keur op het onderhoud en gebruik van watergangen, dammen, duikers, bruggen en op de schouw daarover,
1861. 1 omslag

verlening van vergunningen

- afdammingen en bruggen

162. Vergunning verleend aan de directie der Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij tot het afdammen van water en het leggen van bruggen, op voorwaarde van handhaving van de Broekslootkade en het leggen en onderhouden van een publiek voetpad over de spoorweg en op genoemde kade te Voorburg,
1869. Afschrift, z.d. [c. 1955]. 1 stuk

- dempen

163. Verzoekschriften van ingelanden om vergunning tot het dempen van water,
1869. 2 stukken

- keerschutten (stuwdammen)

164. Verzoekschrift van L.C. Hoogendoorn om vergunning tot het plaatsen van een keerschut (stuwdam) in een watergang gelegen tussen de percelen kadastraal gemeente Voorburg sectie C nrs. 247 en 250; met bijlagen en 1 tekening,
1864. 4 stukken

bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland

165. Besluiten van de ingelanden tot afwijzing van een door François Leijdecker bij dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland ingediend verzoek om vergunning tot het lozen van vijverwater van de buitenplaats Vreerijk te Voorburg op de polder (via een afvoerleiding onder de Broeksloot door),
1710. 3 stukken

N.B. Zie ook Oud-archief Delfland 1319-1853 inv.nr. 3602.

166. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan M.A.F.H. Hoffman en de erfgenamen van mevrouw C.A. Groen van Prinsterer tot het bij de buitenplaatsen Oostenburg en Huis te Werve verleggen van bruggen over de Broeksloot, het rooien van bomen en het doorgraven van de Broekslootkade te Voorburg, in verband met een te graven afvoerkanaal van een te stichten stoomgemaal,
1871. 1 stuk

N.B. Zie ook inv.nr. 114.

beheer en onderhoud (graven/verbreden; uitbaggeren)

N.B. Zie inv.nrs. 168, 172.

regeling van de waterstand**(Nieuwe) Binkhorstmolen (Vliegermolen)**

167.	Vergunningen verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en Johan van Lodensteijn, ambachtsheer van Voorburg, aan schout, ambachtsbewaarders/molenmeesters van de polder tot het stichten van een nieuwe achtkante molen in het midden van de polder, ter vervanging van de Oude Binkhorstmolen aan de Haagse Vliet,
1620.	2 stukken
168.	Stukken betreffende de koop van Adriaen Jan Boons van een perceel weiland ten behoeve van de bouw van de molen, het graven van een molensloot en het leggen van bijbehorende kaden te Voorburg,
1620-1621. Afschriften, 1621, 1678.	1 omslag
169.	Akten van aanbesteding van de bouw (timmer-, metsel- en rietdekkerswerk) van de molen te Voorburg; met concept en afschrift van het timmerwerkbestedek,
1620, z.d. [c. 1620].	1 omslag
170.	Rekeningen en verantwoordingen van ontvangsten van leningen en bijzondere omslagen en van uitgaven over de jaren 1620-1626 ten behoeve van de bouw van de molen; met afschrift van de rekening van 1626 en met bijlagen,
1621, 1626.	1 omslag
171.	Rekening en verantwoording van ontvangst van een bijzondere omslag en van uitgaven ten behoeve van reparatie van de molen; met bijlagen,
1640, afgehoord 1641.	1 omslag
172.	Stukken betreffende het verhogen van de molen, het verbreden en uitdiepen van watergangen ter verbetering van de waterafvoer en de financiering terzake,
1646.	1 omslag
173.	Brief van ingelanden houdende voorstel tot het verplaatsen van de molen naar de Haagse Vliet te Voorburg tussen de hofsteden (buitenplaatsen) de Binkhorst en Huis te Werve of naar de Veenkade (of: Broekkade, Bovenkade), ter verbetering van de windvang; met naamlijst van de betrokken ingelanden en met concept van de brief,
z.d. [c. 1652].	3 stukken
N.B. Niet doorgedaan.		
174.	Kwitantie van Nicolaes Mulder wegens in 1658 geleverd touw, garen en naalden tot onderhoud van de molenzeilen,
1660.	1 stuk
175.	Vergunningen verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het vernieuwen van de molen en tot het heffen van een bijzondere omslag ter bekostiging daarvan,
1697.	2 stukken

176. Rekening en verantwoording van ontvangst van een bijzondere omslag en van uitgaven ten behoeve van het vernieuwen van de molen; met borderel en met bijlagen,
1697, afgehoord 1699. 1 omslag
- . Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van de molen, 1820. Authentiek afschrift, 1902; met aantekening en aanhangsel betreffende wijziging van het verzekerde bedrag, 1941, 1949.

N.B. Zie inv.nr. 528.

stoomgemaal

N.B. Zie ook inv.nrs. 107-129.

177. Brief van het bestuur van de Veepolder houdende voorstel tot bemaling van de Binkhorstpolder met een stoomgemaal, te bouwen op de grens van deze polders, op voorwaarde van medefinanciering van de bouw en van het onderhoud,
1871. 1 stuk

N.B. Zie voor de akkoordverklaring van de Binkhorstpolder terzake inv.nr. 110.

178. Staat van verschuldigde bijdragen over 1875 in de onderhouds- en exploitatiekosten van het stoomgemaal van de Veepolder,
z.d. [c. 1876]. 1 stuk

duikers

179. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het tijdelijk afdammen van de Broeksloot te Voorburg ten behoeve van de reparatie van een duiker in de (Vliet)kade,
1869. 1 stuk

Zorg voor wegen en bruggen

toezicht

bemoeienis met vergunningverlening door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland

180. Verzoekschrift van schout, ambachtsbewaarders, kroosheemraden en bewoners van landen bij de Oude Tolbrug aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om intrekking van een aan Jacob van de Kastele verleende vergunning tot het planten van bomen tussen het voetpad bij buitenplaats Reedenburgh te Voorburg en de Heereweg (rijweg), wegens overlast door regenwater op het pad en een te nauwe passage, tevens houdende afwijzende beschikking van Delfland,
1762. Afschrift. 1 stuk

onderhoud van bruggen

181. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het verrichten van reparaties aan de Voorburgse brug en de [Oude] Tolbrug te Voorburg en de Wijckerbrug te Veur, later gemeente Leidschendam, en tot het daartoe uitvoeren van graafwerken en stremmen van de scheepvaart ter plaatse; met latere brief van Delfland betreffende een verzoek om boezempeilverlaging terzake,
1857. 2 stukken
- N.B. Zie ook inv.nr. 136.
182. Stukken betreffende medefinanciering met de Tedingerbroekpolder van het onderhoud van de Oude Tolbrug, de Wijckerbrug en de Voorburgse brug door middel van belegging en extra omslagheffing,
1858-1860. 1 omslag

archief

VEEN- EN BINKHORSTPOLDER

(1879) 1880-1976 (-1979)

oprichting:	1880
opheffing:	1976
rechtsopvolger:	Hoogheemraadschap van Delfland
grootte:	1030.23.69 ha.
ligging:	binnen de gemeenten 's-Gravenhage, Voorburg, Wassenaar, Veur (later Leidschendam)
begrenzing:	- ten oosten: landscheiding tussen Delfland en Rijnland, boezemkade, onderhoud door Delfland, aangrenzende eigenaren (o.a. gemeente 's-Gravenhage) - ten zuiden: Broeksloot, onderhoud door aangrenzende eigenaren - ten westen: Haagse Vliet (Trekvaart), boezemwater, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage en provincie Zuid-Holland; Voorburgstraatje, straatweg, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage; Zuid-Oost-Buitensingelsgracht, boezemwater, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage; Oost-Singelsgracht, boezemwater, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage - ten noorden: Bezuidenhoutseweg, kade en weg, onderhoud door gemeente 's-Gravenhage; Boschsloot, boezemwater, onderhoud door polder; rijksstraatweg 's-Gravenhage-Haarlem (nr. 4) (Bennoordenhoutseweg/Leidsestraatweg), onderhoud door provincie Zuid-Holland en gemeente 's-Gravenhage
bemaling:	uitslaand op de Haagse Vliet (Trekvaart) - Nieuwe Veenmolen of Boschmolen verkoop (aan Stichting Nieuwe Veenmolen) 1952 - Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen overdracht om niet (aan gemeente Voorburg) 1952 - stoomgemaal buitengebruikstelling stoommachine 1942, - elektrische installatie in stoomgemaalgebouw 1942

VEEN- EN BINKHORSTPOLDER, (1879-) 1880-1976 (-1979)

Stukken van algemene aard

NOTULEN

- 183-184. Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden,
1900, mei- 1976. 1 deel en 1 band

N.B. Zie voor notulen 1880-1900, maart inv. nr. 4.

183. 1900, mei- 1965. 1 deel
184. 1966-1976

- 185-189. Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur,
1900, mei- 1976. 2 delen en 3 banden

N.B. Zie voor notulen 1880-1900, febr. inv.nr. 5.

185. 1900, mei- 1930, april. 1 deel
186. 1930, mei- 1960, juli. 1 deel
187. 1960, sept.- 1964
188. 1965-1974
189. 1975-1976

190. Presentielijsten van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden,
1900, 1902-1929, 1934, 1954-1963, 1965, 1969, 1971-1973, 1976. 1 omslag
191. Convocaties voor vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden,
1935, 1954-1976. 1 omslag
192. Convocaties voor vergaderingen van het dagelijks bestuur,
1968, 1971-1976. 1 omslag

INGEKOMEN EN UITGAANDE STUKKEN

N.B. Zie ook inv.nrs. 8, 144.

- 193-194. Agenda's van ingekomen en uitgaande stukken,
1955-1976. 2 delen
193. 1955-1975
194. 1976

Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

BESTUURSINRICHTING

195. Bijzonder reglement,
1879. Afdruk. 1 stuk
- N.B. Zie voor kaart behorend bij het bijzonder reglement
supplement Oud-archief Delfland 1853-1887 inv.nr. 7223
(geborgen in ladenkast).
196. Stukken betreffende de ontpoldering van verstedelijkt gebied in de gemeenten
's-Gravenhage en Voorburg en betreffende de daaraan verbonden wijzigingen
van het bijzonder reglement (o.a. inzake omslagheffing) en overdracht van
eigendom, beheer en onderhoud aan genoemde gemeenten van
waterkeringen, watergangen en bijbehorende werken; met afschriften van
retroacta, 1853-1854, 1905, en 11 tekeningen,
1882, 1923, 1929, 1931-1932, 1934-1941, 1954-1964, 1975-1976 (1977). 1 omslag
- N.B. Zie ook inv.nrs. 10, 337, 354, 555. Zie voor de kaart behorende
bij het bijzonder reglement van 1960 Registratuurarchief Delfland
1920-1981 inv.nr. 11994 (geborgen in ladenkast).
197. Rapport betreffende begrenzing, infrastructuur en regeling van de waterstand,
1907. Afschrift, z.d. [c. 1964]. 1 katern
198. Bezwaarschriften aan de Kroon en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
tegen een provinciaal plan tot opheffing van de polder,
1973-1974. 1 omslag
199. Circulaire aan de stemgerechtigde ingelanden houdende kennisgeving van
opheffing van de polder en van aanwijzing van J.L. Bergen als lid van het
voorlopig districtbestuur voor het poldergebied,
1976. 1 stuk
200. Formulier ingevuld ten behoeve van dijkgraaf en hoogheemraden van
Delfland houdende gegevens inzake personeel, onderhoudsplicht,
eigendommen, financiën en archief (in verband met de
polderconcentratie/opheffing van de polder),
1976. 1 katern

BESTUUR

Algemeen

201. Vergunning verleend door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland tot
gebruik van de grote gelagkamer in koffiehuis de Bontekoe aan de
Bezuidenhoutseweg te 's-Gravenhage voor vergaderingen van het dagelijks
bestuur en van de stemgerechtigde ingelanden,
1905. 1 stuk
202. Besluiten van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland tot vaststelling van
het maximumbedrag dat jaarlijks aan de vergaderingen van het dagelijks
bestuur en van de stemgerechtigde ingelanden mag worden besteed; met
een verzoekschrift aan Gedeputeerde Staten tot verhoging van dat bedrag,
1955, 1970. 3 stukken

Dagelijks bestuur

N.B. Zie ook inv.nr. 199.

203.	Stukken betreffende verkiezing, benoeming en ontslag van een voorzitter, 1879-1974.	1 omslag
204.	Stukken betreffende verkiezing en benoeming van bestuursleden, 1879-1934, 1956-1976.	1 omslag
205.	Stukken betreffende salariëring en pensionering van bestuursleden en van de secretaris-penningmeester, 1914, 1920, 1934, 1939-1940, 1965, 1971-1976 (1977).	1 omslag
206.	Brief aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende kennisgeving van het niet bekleden van een bestuurs- of personeelsfunctie door joden, 1940.	1 stuk
207.	Verzoekschriften aan de telefoondienst van 's-Gravenhage tot aansluiting van de woning van de voorzitter op het telefoonnet; met een antwoordbrief, 1954, 1966.	3 stukken
208.	Staat van data van indiensttreding en aftreding over de periode 1941-1970 van bestuursleden, z.d. [c. 1971].	1 stuk
209.	Uitkerings- en pensioenverordening, met besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden en briefwisseling met Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland terzake, 1974-1975.	1 omslag

Stemgerechtigde ingelanden

210.	Naamlijsten van stemgerechtigde ingelanden, met opgave van de hoeveelheid land waarvoor zij worden aangeslagen en het naar aanleiding hiervan uit te brengen aantal stemmen, 1929-1931, 1933, 1946, 1948, 1954-1976.	1 omslag
211.	Circulaire aan de stemgerechtigde ingelanden, in verband met de opheffing van de polder, houdende dankbetuiging voor hun samenwerking met het bestuur, 1976.	1 stuk

HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK**Personeel****algemeen**

N.B. Zie ook inv.nr. 206.

212.	Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden om pensioenpremie ingevolge de Pensioenwet 1922 niet te verhalen op het personeel; met positieve kantbeschikking van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, 1923.	1 stuk

213. Stukken betreffende de vaststelling en wijziging van het ambtenarenreglement, 1934, 1960-1961, 1973. 1 omslag
214. Stukken betreffende de vaststelling van pensioengrondslagen en loonbelasting van het personeel, 1935-1976 (1977). 1 omslag

secretaris-penningmeester

215. Stukken betreffende aanstelling, salariëring, ontslag en pensionering van de secretaris-penningmeester, 1900-1976 (1977). 1 omslag
- N.B. Zie voor salariëring en pensionering ook inv.nr. 205.
216. Stukken betreffende verzekering tegen de financiële gevolgen van fraude door de penningmeester, 1934, 1939-1941, 1946, 1955. 1 omslag
217. Instructie voor de secretaris, 1945. 1 stuk
218. Instructie voor de penningmeester, 1945. 1 stuk

molenaar, machinist

219. Verzoekschriften van de weduwe van machinist A. Weening om financiële bijstand, 1902, 1904, 1915. 3 stukken
220. Besluit van de Rijksverzekeringsbank tot uitkering aan L. Verbaten van de begrafenis kosten van de verongelukte molenaar L. Tettersoo (van de Binkhorstmolen of Vliegermolen te Voorburg), 1912. 1 stuk
221. Brieven van molenaar Th. Tettersoo en van de erven van machinist A. van der Knaap wegens de aan hen verleende (financiële) steun op hoge leeftijd, 1913, 1918. 2 stukken
222. Stukken betreffende aanstelling, salariëring, woonrecht, ontslag en pensionering van de molenaars en de machinist, 1916-1976 (1977). 1 omslag
- N.B. Zie voor woonrecht ook inv.nrs. 532, 540.
223. Instructie voor de molenaar, 1920. 1 stuk
224. Instructie voor de machinist, 1953. 1 stuk

sluiswachter

225. Stukken betreffende aanstelling, bezoldiging, ontslag en pensionering van de sluiswachter, 1897, 1922, 1936-1937. 1 omslag

N.B. Zie voor bezoldiging ook inv.nr. 558.

bode

226. Proces-verbaal van eedsaflegging door bode H. van Everdingen, 1880. 1 stuk
227. Verzoekschriften van polderboden om hun ontslag te verlenen, 1909, z.d. [c. 1920]. 2 stukken
228. Verzoekschrift van bode J.G. Volkers om hem een toeslag op zijn loon toe te kennen, z.d. [c. 1918]. 1 stuk
229. Akte van aanstelling van J. Catoen als bode, 1921. 1 stuk

Archief

230. Proces-verbaal van de overname van archiefstukken van M.C.P. de Koningh-Aalbertsberg, 1903. 1 stuk
231. Verzoekschrift van genealoog A. Dorsman tot het mogen raadplegen van het polderarchief, 1939. 1 stuk
- 232-233. Inventarissen van de archieven van de Veenpolder, de Binkhorstpolder en de Veen- en Binkhorstpolder over de periode 1601-1959, door F.C. van der Meer van Kuffeler en J.E.J. Geselschap, 1948, 1956, z.d. [c. 1964]. 2 banden
232. inventaris Van der Meer van Kuffeler, periode 1601-1935; 1948
233. inventaris Geselschap, periode 1601-1955, met aanvulling tm. 1959 1956, z.d. [c. 1964]
234. Brief aan het Registratuerbureau der Unie van Waterschapsbonden houdende mededeling van toetreding tot het Bureau, ten behoeve van een verantwoorde administratievoering, 1951. 1 stuk
235. Briefwisseling met de Rijksarchiefdienst en brief van het gemeentearchief van 's-Gravenhage betreffende de overname van archiefstukken, 1955, 1964. 3 stukken
236. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand en andere schade aan het archief en de archiefbewaarplaats, met aanvullingen of wijzigingen, 1957, 1968, 1972-1973, (1977). 1 omslag

Financiën

algemeen

237. Formulieren houdende opgaven omtrent de toestand van de financiële huishouding, opgemaakt ten behoeve van het Centraal Bureau voor de Statistiek, 1940-1976. 1 omslag
238. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van wettelijke aansprakelijkheid, met aanvullingen of wijzigingen, 1957, 1970-1971, 1974. 1 omslag

belastingen en heffingen

vaststelling en heffing van polderomslag

- inning en invordering

239. Briefwisseling met de gemeente 's-Gravenhage betreffende opgelegde omslagen op basis van overeenkomsten van 1854 en 1894 met de gemeente; met 1 tekening, 1890-1891, 1960-1962. 1 omslag
- N.B. Zie ook inv.nrs. 10, 196.
240. Besluit van het dagelijks bestuur tot ongegrondverklaring van een bezwaarschrift van de Staat der Nederlanden (Staatsspoorwegen) tegen een aanslag in de polderomslag; met bezwaarschrift en geleidebriefje, 1927. 3 stukken
241. Uittreksel uit kadastrale plankaart van enkele percelen land en water rond de Bovenveenwatering tussen de Binkhorstlaan en de Haagse Vliet in eigendom bij de gemeente 's-Gravenhage sectie AP, waarschijnlijk gebruikt tot inning van omslag, 1930. 1 stuk
242. Briefwisseling met de gemeente Voorburg betreffende het al dan niet omslagplichtig zijn van de gemeente ten aanzien van percelen; met 1 tekening, 1940-1942. 1 omslag

- vrijdom en vrijstelling

243. Verzoekschrift van de gemeente 's-Gravenhage tot vernietiging van een opgelegde aanslag over percelen openbare weg, waarvoor vrijdom van omslag geldt, z.d. [c. 1899]. 1 stuk

- afkoop

244. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende verplichting tot het vormen van een afkoopkas ter voldoening van omslag (uit de renteopbrengst kas, belegd bij het Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld), 1894. 1 stuk

245. Rekeningen van ontvangsten en uitgaven van rente uit belegde gelden (afkoopkassen), eertijds betaald door grondeigenaren tot afkoop van polderlasten op hun percelen; over 1909-1915 met enkele bijlagen, 1894-1915, 1919-1920. 1 omslag
246. Verzoekschrift van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om toezending van een besluit tot vorming van een afkoopkas; met antwoordbrief, 1919. 2 stukken
247. Vergunning, ter kennisneming ingekomen, verleend door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland aan de gemeente 's-Gravenhage tot het vervenen van percelen land, onder voorwaarde van storting van een afkoopsom in Delflands afkoopkas ter voldoening van de polderlasten; met stukken betreffende de vergunning, 1919-1920. 1 omslag

- leggers; plankaarten

- 248-251. "Gaarderboeken". kadastrale, artikelsgewijze leggers van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, gemeente Wassenaar sectie D, E, gemeente Voorburg sectie D, E, F), z.d. [c. 1880]-[c. 1896]. 3 delen en 1 omslag
248. Art. 1 - 227
249. Art. 228 - 441
250. Art. 442 - 666
251. Art. 667 - 815. 1 omslag
252. Naamsindex en perceelsindices op de kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, gemeente Wassenaar sectie D, E, gemeente Voorburg sectie D, E, F), met achterin staten houdende opgaven van de totale grootte van de belaste en onbelaste percelen per leggerartikel (belastingplichtige), z.d. [c. 1880]-[c. 1896]. 1 deel
- 253-258. Staten houdende opgave van de totale grootte van de belaste en onbelaste percelen per leggerartikel (belastingplichtige), 1894-1907, z.d. [c. 1908]-[c. 1933]. 5 delen en 1 omslag
- N.B. Zie voor de jaren 1880-1893 inv.nr. 252.
253. 1894-1896. 1 omslag
254. 1897-1907
255. 1898-1907
256. 1906-1907
257. z.d. [c. 1908]-[c. 1926]
258. z.d. [c. 1927]-[c. 1933]
- 259-270. "Gaarderboeken". Herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS, gemeente Wassenaar sectie E, gemeente Voorburg sectie D, E, F), z.d. [c. 1897]-[c. 1926]. 12 delen
259. Art. 1 - 146
260. Art. 147 - 286

261. Art. 287 - 430
 262. Art. 431 - 623
 263. Art. 624 - 853
 264. Art. 854 - 1100
 265. Art. 1101 - 1329
 266. Art. 1330 - 1660
 267. Art. 1661 - 1922
 268. Art. 1923 - 2258
 269. Art. 2259 - 2566
 270. Art. 2567 - 3039
271. Perceelsindex op de herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS, gemeente Wassenaar sectie E, gemeente Voorburg sectie D, E, F), z.d. [c. 1897]-[c. 1926]. 1 deel
272. Staten samengesteld uit de kadastrale artikelsgewijze legger van de gemeenten 's-Gravenhage, Wassenaar en Voorburg, afgegeven door de Bewaarder der Hypotheken en het Kadaster te 's-Gravenhage, dienende tot het wijzigen van de legger, 1906. 1 omslag
- 273-282. "Gaarderboeken". Herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS, AU, gemeente Voorburg sectie D, E, F), z.d. [c. 1927]-[c. 1933]. 10 delen
273. Art. 1 - 283
 274. Art. 284 - 665
 275. Art. 666 - 1045
 276. Art. 1046 - 1432
 277. Art. 1433 - 1830
 278. Art. 1831 - 2225
 279. Art. 2226 - 2623
 280. Art. 2624 - 3113
 281. Art. 3114 - 3590
 282. Art. 3591 - 3866
283. Staten van leggerartikelen (belastingplichtigen) houdende opgave van de grootte en belastbaarheid van percelen waarvan de lasten niet zijn afgekocht, z.d. [c. 1927]-[c. 1933]. 1 deel
284. Naamsindex van personen op de herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen, z.d. [c. 1927]-[c. 1933]. 1 deel
285. Naamsindex van overheden, bedrijven, instellingen op de herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen, z.d. [c. 1927]-[c. 1933]. 1 deel
- 286-288. Perceelsindices op de herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS, AU, gemeente Voorburg sectie D, E, F), z.d. [c. 1927]-[c. 1933]. 3 delen
286. 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS
 287. 's-Gravenhage sectie AU
 288. Voorburg sectie D, E, F

- 289-318. Herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie AS, AP, AR, AU, gemeente Voorburg sectie D, E, F, gemeente Veur sectie B, gemeente Wassenaar sectie D), z.d. [c. 1934]-[c. 1976]. 25 pakken en 5 omslagen

N.B. Kaartsysteem.

- 289. 's-Gravenhage AS; art. 15 - 260
- 290. 's-Gravenhage AS; art. 261 - 396
- 291. 's-Gravenhage AS; art. 397 - 560
- 292. 's-Gravenhage AS; art. 561 - 805
- 293. 's-Gravenhage AS; art. 806 - 1010
- 294. 's-Gravenhage AS; art. 1011 - 1232
- 295. 's-Gravenhage AP; art. 3 - 730. 1 omslag
- 296. 's-Gravenhage AR; art. 8 - 10, 263, 871. 1 omslag
- 297. 's-Gravenhage AU; art. 2, 2142. 1 omslag
- 298. Voorburg D, E, F; art. 26 - 3521
- 299. Voorburg D, E, F; art. 3559
- 300. Voorburg D, E, F; art. 3564 - 5936
- 301. Voorburg D, E, F; art. 5941 - 7198
- 302. Voorburg D, E, F; art. 7202 - 8299
- 303. Voorburg D, E, F; art. 8313 - 9270
- 304. Voorburg D, E, F; art 9271 - 10617
- 305. Voorburg D, E, F; art. 10618 - 11596
- 306. Voorburg D, E, F; art. 11612 - 12284
- 307. Voorburg D, E, F; art. 12285 - 12995
- 308. Voorburg D, E, F; art. 12996 - 13542
- 309. Voorburg D, E, F; art. 13543 - 14034
- 310. Voorburg D, E, F; art. 14035 - 14509
- 311. Voorburg D, E, F; art. 14510 - 14896
- 312. Voorburg D, E, F; art. 14897 - 15341
- 313. Voorburg D, E, F; art. 15342 - 15682
- 314. Voorburg D, E, F; art. 15683 - 15999
- 315. Voorburg D, E, F; art. 16000 - 16300
- 316. Voorburg D, E, F; art. 16301 - 16483
- 317. Veur B; art. 173, 730, 2938, 3249. 1 omslag
- 318. Wassenaar D; art. 5414, 6046. 1 omslag

- 319-320. Perceelsindices op de herziene kadastrale, artikelsgewijze legger van onroerende goederen (gemeente 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS, AU, gemeente Voorburg sectie D, E, F, gemeente Veur sectie B, gemeente Wassenaar sectie D, E), z.d. [c. 1934]-[c. 1976]. 2 delen

- 319. 's-Gravenhage sectie R, AP, AR, AS
- 320. 's-Gravenhage sectie AU, Voorburg sectie D, E, F, Veur sectie B, Wassenaar sectie D, E

- 321-328. Plantekeningen van de kadastrale situatie in de polder, gemeente 's-Gravenhage sectie AR, AS, R, AU, AP en gemeente Voorburg sectie E, F, z.d. [c. 1935]-[c. 1944]. 8 bladen

N.B. Afzonderlijk geborgen (in ladenkast).

- 321. sectie AR, [c. 1935]
- 322. sectie AR en sectie AS, [c.1936]
- 323. sectie R, [c. 1936]
- 324. sectie R en sectie AU, [c. 1936]
- 325. sectie AP blad 4; schaal 1:1000, [c. 1943]

- 326. sectie AP blad 5; schaal 1:1000, [c. 1943]
- 327. sectie AP en gemeente Voorburg sectie E, [c. 1944]
- 328. sectie AP en gemeente Voorburg sectie F, [c. 1944]

- 329-336. Plantekeningen van de kadastrale situatie in de polder, gemeente Voorburg sectie D, F, E; schaal 1:2500 en schaal 1:1000, z.d. [c. 1953]-[c. 1960]. 8 bladen

N.B. Afzonderlijk geborgen (in ladenkast).

- 329. sectie D blad 2/3/4; schaal 1:2500, [c. 1953]
- 330. sectie F blad 4, [c. 1954]
- 331. sectie F blad 5, [c. 1958]
- 332. sectie E blad 3, [c. 1960]
- 333. sectie E blad 4, [c. 1960]
- 334. sectie E blad 5, [c. 1960]
- 335. sectie E blad 6, [c. 1960]
- 336. sectie E blad 7, [c. 1960]

- 337. Kadastrale, artikelsgewijze legger van te ontpolderen percelen in de gemeente 's-Gravenhage, z.d. [jaren '50 en '60 der 20ste eeuw]. 1 omslag

- kohieren

- 338-353. Kohieren van de omslag, 1880-1948, 1950-1959, 1962-1976. 3 pakken en 13 delen

338. 1880-1915; over 1881-1900 met staten van omslagplichtige percelen minder dan 5 aren en over 1895-1913 met staten van ontvangst van omslag. 1 pak

- 339. 1916-1948, 1950. 1 pak
- 340. 1951-1959, 1962-1963. 1 pak
- 341. 1964
- 342. 1965
- 343. 1966
- 344. 1967
- 345. 1968
- 346. 1969
- 347. 1970
- 348. 1971
- 349. 1972
- 350. 1973
- 351. 1974
- 352. 1975
- 353. 1976

- 354. Kohieren van de omslag van te ontpolderen percelen, met memorie van toelichting, z.d. [c. 1957], 1975. 3 katernen

leges, recognities

- 355. Legesverordeningen; met stukken betreffende de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de terinzageliggig, 1957, 1973. 1 omslag

356. Verzoekschriften aan het Gemeentelijk Gas- en Elektriciteitsbedrijf van Voorburg tot betaling van recognitie wegens het hebben van elektriciteitskabels door percelen die bij het polderbestuur in eigendom zijn,
1961-1962, 1973. 3 stukken

bemalingsgelden

357. Brief aan de gemeente Voorburg betreffende de door haar verschuldigde kosten wegens bemaling door de polder van de zogenaamde gronden van Essesteijn (in 1963 in eigendom overgegaan van gemeente 's-Gravenhage naar gemeente Voorburg); met aantekeningen van het kadaster en 1 kadastraal kaartje,
1965. 3 stukken

verplichtingen jegens gemeente Voorburg

358. Briefwisseling met de gemeente Voorburg betreffende aan haar verschuldigde recognitie wegens gebruik van land en afvoer van drijfvuil bij het gemaal en bij de Vliegermolen,
1954-1955. 2 stukken

eigendom

onroerende goederen

erfafscheiding, toegang

N.B. Zie ook inv.nr. 366.

359. Exploot van deurwaarder J.B. Mansveld, namens het polderbestuur, voor de firma Pletterij L.J. Enthoven & Co. tot het plaatsen en medefinancieren van een afheining tussen het bedrijfsterrein en polderterrein bij de schutsluis te 's-Gravenhage; met brieven van de advocaat van de polder en met brief van de firma,
1886. 1 omslag

N.B. Zie ook inv.nr. 43.

360. Stukken betreffende beëindiging van een ten behoeve van ingelanden in 1869 gevestigd recht van overpad over de spoorweg en van toegang tot de polderkade langs de Broeksloot, wegens levensgevaar door intensief treinverkeer; met fotokopie van retroactum van 1869,
1942, 1953-1956. 1 omslag

N.B. De originele akte van (26 april) 1869 waarin genoemd recht is vastgelegd ontbreekt, maar is wel als fotokopie van een getypt afschrift in dit inv.nr. aanwezig. Zie voor het getypte afschrift inv.nr. 162.

361. Akte van verklaring voor de gemeente 's-Gravenhage (Dienst voor de Volkshuisvesting) van bekendheid met een gemeentelijk plan tot demping van een gedeelte van de Bezuidenhoutsloot aan de Boslaan nabij de Bezuidenhoutseweg en tot het plaatsen van een erfafscheiding langs poldereigendom ter plaatse, kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie P nrs. 7045 en 9342; met geleidebrief en 1 tekening, 1971. 3 stukken

tenaamstelling

362. Akte van overeenkomst (dading) ten overstaan van notaris S.J. van den Bergh met de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij inzake tenaamstelling van gedeelten van percelen (die niet onteigend zijn door de gemeente 's-Gravenhage tot inrichting van een zwaai- of omkeerlokatie van schepen voor het te graven Laakkanaal) ten behoeve van de polder (kadastraal gemeente Voorburg sectie F nrs. 1440, 1445, oud nrs. 124, 265) en van de Maatschappij (Voorburg sectie F nrs. 1441, 1442, 1444, oud nrs. 124, 265); met besluit van de stemgerechtigde ingelanden tot het aangaan van de overeenkomst en met (gedrukte) concept-akte, 1897-1898. 1 katern en 2 stukken

N.B. Zie ook inv.nrs. 365, 442.

aankoop

363. Akte van verbintenis van N.H. van den Berg tot verkoop aan het polderbestuur van een houten loods op het erf van de vroegere Oude Veenmolen of Boontjesmolen, 1887. 1 stuk

verkoop

N.B. Zie ook inv.nr. 196.

364. Akte van verkoop aan de Zuid-Hollandsche Electriche Spoorweg-Maatschappij van water, kadastraal gemeente Voorburg sectie E nrs. 1956, 1957 (oud nr. 63); met uittreksel uit de kadastrale legger en 1 tekening, 1902. 3 stukken
365. Stukken betreffende de verkoop en overdracht aan de gemeente 's-Gravenhage van onderhoud van de kade langs de Trekvluit of Ruige kade (Vlietkade), kadastraal gemeente Voorburg sectie F nrs. 1440, 1445, in verband met de bouw van een gasfabriek; met 3 tekeningen, 1904-1905, 1907. 1 omslag

N.B. Zie ook inv.nr. 362.

366. Stukken betreffende de verkoop aan de gemeente Voorburg van een perceel land, het doen plaatsen door de gemeente van een erfafscheiding langs het verkochte en de verkrijging van een recht van uitpad over het verkochte naar de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen, 1939. 1 omslag

367. Stukken betreffende de verkoop en overdracht van onderhoud aan de Staat der Nederlanden (Staatsbosbeheer) van een gedeelte van de Bezuidenhoutsloot, kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie P nrs. 460, 732, 7045; met 1 tekening, 1948-1949. 1 omslag

N.B. Zie ook inv.nrs. 44, 85, 510.

368. Stukken betreffende de verkoop aan de NV Maatschappij tot Exploitatie van Onroerend Goed "Domus" van een perceel land, kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie P nr. 8804, 1971. 1 omslag

verhuur; verpachting

369. Akte van verhuur aan B.J. Kruijswijk van de tot woonhuis ingerichte voormalige Oude Veenmolen of Boontjesmolen met erf aan het Geldelooze pad nabij de Haagse Vliet, 1882. 1 stuk
370. Akten van verpachting aan H.J. Holtkamp van viswater, 1938-1939. 2 stukken

ingebruikgeving

371. Vergunning verleend aan de gemeente Voorburg tot het leggen en hebben van elektriciteitskabels in poldereigendom (gemaalterrein) aan de Aart van der Leeuwkade naar een trafohuisje; met verzoekschrift en 1 tekening, 1957. 3 stukken

overdracht om niet/ruiling

N.B. Zie ook inv.nr. 562.

372. Stukken betreffende ruiling met de gemeente Voorburg van percelen land en water wegens wijziging van de Machinesloot aan de Aart van der Leeuwkade; met 3 tekeningen, 1956, 1958. 1 omslag

beheer en onderhoud woning

373. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van een woonhuis (voorheen de Oude Veenmolen of Boontjesmolen), 1880. 1 stuk

beleggingen

374. Stukken betreffende het verstrekken en benutten van hypothecaire leningen aan particulieren, 1928, 1937, 1939, 1942-1943, 1955-1957, 1960-1966, 1968, 1970-1972, 1974-1975. 1 omslag

375. Stukken betreffende het kopen van effecten, het openen en benutten van spaar- en depositorekeningen bij de Nederlandse Waterschapsbank NV en andere bankinstellingen, 1953-1976 (-1979). 1 omslag
376. Staten van belegde kapitalen en van ontvangen rentepercentages daarover, 1954, 1964-1976. 1 omslag

rekening-courant

377. Akten van overeenkomst met de Nederlandse Waterschapsbank NV tot het aangaan van een rekening-courant; met brieven van de bank betreffende de vastgestelde maximum-kredieten en saldi, 1957, 1972-1976. 1 omslag

begroting en rekening

algemeen

378. Briefwisseling met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de door hen gecontroleerde rekeningen en begrotingen, 1905, 1907-1908, 1910, 1917-1920, 1936, 1938-1940, 1942-1943, 1945, 1949, 1952-1976. 1 omslag

begroting

379. Begrotingen van ontvangsten en uitgaven, 1880-1964. 1 pak

N.B. Zie voor begrotingen over 1965-1976 inv.nr. 381.

rekening

- 380-381. Rekeningen en verantwoordingen door het polderbestuur aan de ingelanden van ontvangsten en uitgaven, 1880-1976, met ingang van 1964 tevens houdende begrotingen, 1965-1976. 2 pakken

380. 1880-1956
381. 1957-1976

N.B. De rekening over 1976 is vastgesteld door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland.

bijlagen tot de rekening

- 382-385. Bijlagen tot de rekeningen, 1880-1929, 1931-1959, 1963-1966, 1968-1976. 4 pakken
382. 1880-1909
383. 1910-1929, 1931-1937

	384. 1938-1959, 1963-1966, 1968-1975	
	385. 1976	
386.	Kasboeken van ontvangsten en uitgaven, 1914-1920, 1951-1957.	1 omslag
387.	Brieven van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende opmerkingen naar aanleiding van de opneming van kas en boeken van de penningmeester; met een antwoordbrief, 1953, 1955.	3 stukken
388.	Staat van enkele ontvangsten over de periode 1946-1955, z.d. [c. 1956].	1 stuk
389.	Staat van enkele uitgaven over de periode 1946-1955, z.d. [c. 1956].	1 stuk
390.	Kasboeken van ontvangsten, 1957-1960, 1964-1966, 1972-1976.	1 omslag
391.	Kasboeken van uitgaven, 1957-1960, 1964-1976.	1 omslag
392.	Processen-verbaal van kasopneming door de rekeningscommissie en door het bestuur, 1974-1976.	4 stukken
393.	Stukken betreffende liquidatie van bank- en girorekeningen, de overdracht van financiële bescheiden aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en betreffende het opmaken van de slotrekening, wegens opheffing van de polder, 1976 [-1979].	1 omslag

UITVOERING VAN DE TAAK

Algemeen

394.	Algemene keur; met stukken betreffende de vaststelling, goedkeuring, wijziging en afkondiging en 1 kaart, 1880-1881, 1889-1890, 1895-1897, 1903-1904, 1906-1907, 1912-1914, 1925, 1937, z.d. [c. 1940], 1944, 1953-1954, 1956-1957, 1967-1976.	omslag
------	---	--------

Zorg voor waterkeringen

toezicht

vaststelling van bijzondere keuren

395.	Keur op de boezemkaden; met stukken betreffende de vaststelling, goedkeuring, wijziging en afkondiging, 1906-1907, 1916-1917, 1928, 1944.	1 omslag
------	---	----------

schouwvoering

396. Brieven van de Staat der Nederlanden (ministerie van Financiën, afd. Domeinen) houdende toezegging van het leggen van een schoeiing langs de Boschsloot lopend tussen de Bezuidenhoutseweg en het Haagse Bos te 's-Gravenhage, 1893-1894. 2 stukken
397. Brief van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende toezegging van reparatie van een gedeelte in 1890 nieuw gelegde Vlietkade te Voorburg, 1894. 1 stuk
398. Brieven van de gemeente 's-Gravenhage (o.a. de gasfabriek) wegens aanschrijvingen tot het onderhoud, in 1905 aan de gemeente overgedragen, van een gedeelte kade langs de Trekvliet (of Ruige kade, Geldelooze pad), 1906. 2 stukken
399. Bezwaarschrift aan de gemeente Voorburg tegen het opnemen van de Broekslootkade in de legger van voetpaden en wegen, in verband met mogelijke schade hierdoor van de kade als waterkering; met dito bezwaarschrift van een ingeland aan het polderbestuur, 1939. 2 stukken

N.B. Het bezwaarschrift is niet gehonoreerd, blijkens een brief van de gemeente aan het polderbestuur d.d. 23 augustus 1954, betreffende overdracht van de onderhoudsplicht van de kade (en het daarop gelegen voetpad) aan de gemeente; zie inv.nr. 440.

verlening van vergunningen

N.B. Op de verzoekschriften waarbij geen afzonderlijke vergunning is gevoegd, is het briefnummer vermeld waaronder de vergunning in het register met afschriften van uitgaande brieven is opgenomen, of is de datum vermeld van notulen van het dagelijks bestuur of van stemgerechtigde ingelanden waarin de vergunningverlening wordt meegedeeld. Zie dan voor de vergunningvermelding inv.nrs. 8, 183, 185.

- algemeen

400. Ingekomen brieven van ing. S.A. de Regt, houdende waterstaatkundige adviezen terzake van verlening van vergunningen, 1956-1976. 1 omslag
401. Antwoordformulier voor de Unie van Waterschapsbonden betreffende de invloed van recreatie op de zorg voor waterkeringen en watergangen (naar aanleiding van een dorsaal opgenomen circulaire van de Unie), 1968. 1 stuk

- afgraven

N.B. Zie ook inv.nr. 428.

402. Vergunningen verleend aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, bedrijven, een roei- en turnclub en ingelanden tot het afgraven van gedeelten kade en land langs de Molensloot en de Haagse Vliet (Trekvllet), in het kader van de vaartverbetering (door verbreding) tussen Schie en Rijn, het leggen van steigertjes en het leggen of uitbreiden van kaden en haventjes; met stukken betreffende de vergunningen en 4 tekeningen, 1888, 1890, 1900-1901, 1912-1913, 1916, 1921. 1 omslag

- beplanten, rooien

403. Vergunning verleend aan J.D. de Raadt tot het rooien van bomen uit de Broekslootkade te Voorburg; met verzoekschrift, 1909. 2 stukken
404. Verzoekschrift van de gemeente Voorburg om vergunning tot het beplanten van een gedeelte kade aan de Badhuislaan tegenover de bad- en zweminrichting; met 1 tekening, 1932. 2 stukken

- brughoofden (landhoofden)/bruggen

N.B. Zie ook inv.nrs. 425, 463, 471, 473.

405. Vergunningen verleend aan overheden, bedrijven en particulieren tot het leggen, repareren of vervangen van brughoofden (landhoofden) en bruggen en het daartoe graven in kaden of het dempen en graven van water; met stukken betreffende de vergunningen en 8 tekeningen, 1919, 1926-1927, 1936, 1938-1939, 1942, 1949, 1954-1956, 1959. 1 omslag

- duikers

N.B. Zie ook inv.nr. 417.

406. Vergunning verleend aan A.C. Hogendoorn tot het vervangen van een duiker door de kade aan de Binkhorstlaan te 's-Gravenhage; met verzoekschrift en brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1916. 1 omslag
407. Vergunning verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot:
 - het vernieuwen van een inlaatduiker door de kade langs de Bosmolensloot (bij de Carel Reinierszskade);
 - het vernieuwen van een verbindingsduiker (met de Bosmolensloot) in de kade langs de ringsloot rond sportterrein Het Kleine Loo (bij de Gerstkamp);
 - het herprofilen (verbreden c.q. aanpassen van het waterpeil) van die ringsloot;
 met stukken betreffende de vergunning en 3 tekeningen, 1964-1965. 1 omslag

- gebouwen

N.B. Zie ook inv.nrs. 418, 471, 482.

408. Verzoekschrift van de gemeente 's-Gravenhage om vergunning tot het plaatsen van een directiegebouw van de gasfabriek op de Vlietkade; met afschrift van dito verzoekschrift aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, met brief van de bouwkundig adviseur van de polder en 1 tekening, 1907. 1 omslag
409. Vergunning verleend aan de N.V. Bouwgrondmaatschappij "Wijk VII" tot het bouwen van een nieuwe sluis met sluiswachterswoning in de kade langs de Schenkwatering, kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie AP nr. 601 en sectie R nr. 7305; met stukken betreffende de vergunning, 1909. 1 omslag
- N.B. Zie voor tekeningen inv.nr. 562.
410. Vergunningen verleend aan ingelanden tot het plaatsen van gebouwen en het leggen van rioolleidingen ten behoeve van die gebouwen in kaden langs de Haagse Vliet (Trekvllet) te 's-Gravenhage en in een slootkade langs de Laan van Nieuw Oosteinde te Voorburg; met stukken betreffende de vergunningen en 4 tekeningen, 1917, 1921, 1932. 1 omslag
411. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het bouwen van een gemaal en van een transformatorstation in de kade langs de Bosmolensloot nabij de Bezuidenhoutseweg en de Carel Reinierszkade en tot het daartoe graven en dempen van water, in het kader van de uitvoering van het stratenplan Mariahoeve c.q. het ontpolderingsplan en de bemaling door de gemeente van de gebieden Mariahoeve, Marlot, Reigersbergen, het Haagse Bos en het Huis ten Bosch; met stukken betreffende de vergunningen (o.a. financiering door de gemeente van de bemalingskosten voor de polder) en 4 tekeningen, 1956-1958, 1971-1974, 1976. 1 omslag

N.B. De gemeente nam ingevolge voorwaarde 4 van de poldervergunning van 12 oktober 1956 nr. 415 tevens de verplichtingen en rechten over van de polder zoals genoemd in een overeenkomst van 1687 met de Prins van Oranje (zie O.A.D. inv.nr. 4211) en in een poldervergunning van 1899 aan de Staat der Nederlanden (zie inv.nr. 477).
Zie voor vergunningen aan 's-Gravenhage voor uitbreidingsplannen/stratenplannen ook inv.nrs. 413, 471, 482.

- graven

N.B. Zie ook inv.nrs. 402, 471-473.

412. Vergunning verleend aan Roeivereiniging "De Laak" tot het graven in de kade langs de Haagse Vliet te 's-Gravenhage, ter opsporing van een lekkage aan een inlaatleiding, 1930. 1 stuk

413. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het graven in de kade langs de Bosmolensloot, ter aansluiting op de in die sloot te leggen dammen met duikers, en tot het graven en dempen van water aan de Carel Reinierszkade, in het kader van de uitvoering van het stratenplan en ontpolderingsplan Mariahoeve I en II; met verzoekschriften en 2 tekeningen, 1956. 1 omslag

- hekken

414. Vergunningen verleend aan de gemeente Voorburg en aan de NV Nederlandse Aardolie Maatschappij tot het plaatsen van afrasteringen in de kade langs de Vliegersloot en langs de Loolaan; met verzoekschriften en 1 tekening, 1932, 1963. 1 omslag

- kabels

N.B. Zie ook inv.nrs. 422, 493-494.

415. Vergunningen verleend aan de energiebedrijven van de gemeenten 's-Gravenhage en Voorburg en aan het N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland tot het leggen van elektriciteitskabels door kaden langs de Haagse Vliet (Trekvllet), Bezuidenhoutsevaart, Broeksloot en Machinesloot en door genoemde watergangen; met stukken betreffende de vergunningen en 6 tekeningen, 1917-1918, 1921, 1928, 1934, 1943, 1958, 1963, 1969. 1 omslag
416. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage, het Staatsbedrijf der P.T.T. en aan particuliere bedrijven tot het leggen van telecommunicatiekabels in kaden langs o.a. de Bosmolensloot en de Binkhorsthaven te 's-Gravenhage en de Broeksloot te Voorburg; met stukken betreffende de vergunningen en 6 tekeningen, 1926, 1931, 1957, 1961, 1963. 1 omslag

- leggen van kaden

N.B. Zie ook inv.nrs. 402, 471, 473.

417. Vergunning verleend aan W. Jochems tot het leggen van een bedijking langs zijn percelen, in aansluiting op de kade langs de Molensloot (Molenkade) , en tot het leggen van afsluitbare duikers in die bedijking in de gemeente Wassenaar, kadastraal sectie E nrs. 1045, 1046, 1047, 1048, 1050, 1380, 1381, voor in- en uitlating van water van genoemde sloot, in het kader van de aanleg van een ijsbaan; met verzoekschriften en 1 tekening, 1907-1908. 4 stukken
418. Vergunning verleend aan Vereniging "De Haagsche IJclub" tot het leggen van een bedijking rond een te graven haventje in aansluiting op de Molenkade bij de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen, het bouwen van een beheerderswoning met schaftlokaal aan de Molenkade, het graven van genoemd haventje en in verbinding brengen daarvan met de Schenkwatering en het leggen van een uitlaatduiker door de bedijking, in het kader van de aanleg van een nieuwe ijsbaan te 's-Gravenhage; met verzoekschrift, 1925. 2 stukken

- motorvaart

419. Vergunning verleend aan de NV 's-Gravenhaagsche Stoombootdienst tot vervoer van Passagiers en Goederen tot het keren met een stoomboot in de Haagse Vliet aan het Zieken nabij de schutsluis te 's-Gravenhage, 1896. 1 stuk
420. Vergunning verleend aan G.J. Borsboom tot het varen met een motorboot in de Schenkwatering te 's-Gravenhage tot een maximumsnelheid van vijf km per uur, 1932. 1 stuk

- omleggen, verleggen

N.B. Zie ook inv.nrs. 464, 470, 472.

421. Vergunning verleend aan de gemeenten 's-Gravenhage en Voorburg tot het omleggen van de kade respectievelijk langs de Haagse Vliet (Trekvllet) tussen de Schenkwatering en het Boomsluiterswater bij het Zieken en langs de Broeksloot nabij de Loolaan; met stukken betreffende de vergunningen en 2 tekeningen, 1909, 1934. 1 omslag

- onderhoud

N.B. Zie ook inv.nr. 425.

422. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het uitvoeren van onderhoud aan kaden, met ingang van 1909 tevens tot het leggen van elektriciteitskabels, gasleidingen, waterleidingen en rioolleidingen; met enkele verzoekschriften van de gemeente en enkele geleidebrieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1908-1915, 1917-1929, 1933. 1 omslag

- ophogen

423. Vergunningen verleend aan J.F.W. van Rijswijk en de gemeente Voorburg tot ophoging van kadetaluds langs de waterloop van het stoomgemaal, langs de Broeksloot en de Vliegersloot, in het kader van de aanleg van wegen bij of bruggen over die watergangen; met stukken betreffende de vergunningen en 2 tekeningen, 1926, 1930. 1 omslag

- opslag van materialen

424. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot de opslag van bagger op de kade langs de Haagse Vliet (Trekvllet) en van heipalen nabij de kade aan de Binkhorstlaan; met stukken betreffende de vergunningen, 1916-1917, 1920-1921, 1938. 1 omslag

- pijpleidingen

N.B. Zie ook inv.nrs. 410, 422, 493-494.

425. Vergunningen verleend aan gemeenten, bedrijven en particulieren tot het leggen of vernieuwen van waterleidingen (o.a. inlaatleidingen en drainageleidingen), gasleidingen, rioolleidingen en olieleidingen door kaden en watergangen en tot het leggen van brughoofden (landhoofden) in kaden en bruggen over watergangen; met stukken betreffende de vergunningen en 23 tekeningen, 1891, 1908, 1912-1914, 1920, 1926, 1929-1931, 1934, 1936, 1938-1939, 1941, 1944, 1948, 1957-1958, 1961, 1964, 1969, 1976, 1891-1976.

1 pak

- schoeiingen

N.B. Zie ook inv.nrs. 428, 463, 473, 475, 482, 492.

426. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage en haar aannemer en aan de gemeente Voorburg tot het leggen van schoeiingen langs de Schenkwatering, Bovenveenwatering, Broeksloot en Vliegersloot, incidenteel tot het dempen van water, o.a. in het kader van stedelijke uitbreiding; met stukken betreffende de vergunningen en 5 tekeningen, 1912, 1920-1921, 1924, 1926, 1938-1939, 1957.

1 omslag

- steigers

N.B. Zie ook inv.nr. 402.

427. Vergunningen verleend aan S. Schoonboom en aan de gemeente 's-Gravenhage tot het maken van een aanlegsteiger respectievelijk aan de Vlietkade (plaatselijk Ruige kade) te Voorburg en ter hoogte van de Laakhaven, in de Haagse Vliet of Trekvliet te 's-Gravenhage; met stukken betreffende de vergunning aan de gemeente en 1 tekening, 1901, 1914.

1 omslag

428. Vergunning verleend aan Roeivereiniging "De Laak" tot het leggen van steigers (vlonders) in de kade bij de Haagse Vliet (Trekvaart) vanaf haar clubgebouw naar een haventje, tot het daartoe verlagen van gedeelten schoeiing en daartoe afgraven van gedeelten kade, tot het lozen vanuit het clubgebouw via een septictank op het haventje en tot het leggen van een drinkwaterleiding door de vliet naar genoemd gebouw, te 's-Gravenhage; met stukken betreffende de vergunning en 1 tekening, 1920.

1 omslag

- verlengen

429. Vergunning verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het verlengen van een kademuur met loswal langs de Haagse Vliet (Trekvaart), het daartoe dempen van water en graven van vervangend water; met stukken betreffende de vergunning, 1930.

1 omslag

N.B. De tekeningen ontbreken in het polderarchief; zie daarvoor Registratuurarchief Delfland 1920-1981, vergunningen, nr. 340 van 1930.

beheer en onderhoud van boezemkaden en polderkaden

algemeen

N.B. Zie ook inv.nr. 196.

430.	Staat (legger) opgemaakt vanwege het Hoogheemraadschap van Delfland houdende opgave van de afmetingen en van de toestand van de bij het polderbestuur in onderhoud zijnde boezemwaterkeringen, 1880.	1 stuk
431.	Stukken betreffende de aanbesteding en financiering van het onderhoud van de waterkeringen; met 1 tekening, 1881.	1 omslag
432.	Aanschrijving van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot tijdig onderhoud van de waterkeringen, 1904.	1 stuk
433.	Staten (leggers) opgemaakt vanwege het Hoogheemraadschap van Delfland houdende opgave van de afmetingen en de toestand van de bij het polderbestuur in onderhoud zijnde boezemwaterkerende polderkaden; met brieven terzake van de bouwkundige A.H. Goldberg aan het polderbestuur, 1905, z.d. [c. 1905].	3 stukken en 1 katern
434.	Briefwisseling met Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de Luchtbeschermingsdienst van de gemeente Voorburg, betreffende het nemen van maatregelen ter beveiliging van de kaden tegen luchtaanvallen, 1939.	1 omslag

Bovenkade

435.	Brief aan de Provinciale Waterstaat van Zuid-Holland betreffende de gevolgen van de vordering van percelen land door de Duitse weermacht voor de Bovenkade te Voorburg en het peilbeheer, 1942.	1 stuk

Broekslootkade; voorboezemkade

436.	Akte van aanbesteding van het versterken van de kade langs de voorboezem van het stoomgemaal te Voorburg; met inschrijvingsbiljet van de aannemer, 1881.	2 stukken
437.	Afwijzende beschikking van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland op een verzoekschrift om teruggave van gelden, benut tot financiering van een oevervoorziening langs de Broekslootkade te Voorburg (wegens afkalving door intensievere scheepvaart op de Haagse Vliet), 1897.	1 stuk
438.	Aanschrijving van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het onderhouden van de kade langs de voorboezem van het stoomgemaal en langs de Broeksloot bij Essesteijn te Voorburg, 1903.	1 stuk

439. Aanschrijving van de opzichter van Delfland tot het beëindigen van baggerstortingen op de kade langs de voorboezem van het stoomgemaal, 1904. 1 stuk
440. Stukken betreffende de overdracht aan de gemeente Voorburg van het onderhoud van de Broekslootkade als waterkering (boezemkade) en als weg (voetpad), 1954-1959, 1964. 1 omslag

Vlietkade

N.B. Zie ook inv.nrs. 362, 365, 541.

441. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het verbreden, verzwaren en schoeien van de Vlietkade bij hofstede (buitenplaats) de Binkhorst te Voorburg, 1892. 1 stuk
442. Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot het voeren van een procedure tegen de gemeente 's-Gravenhage wegens onteigening van een gedeelte Vlietkade, kadastraal gemeente Voorburg sectie F nrs. 124 en 265, tot aanleg van een omkeerlokatie voor stoomboten (zwaaiplaats) ten behoeve van het te graven Laakkanaal met als gevolg gevaar voor afkalving van de kade door golfslag; met brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1896. 2 stukken

N.B. Zie ook inv.nrs. 4, d.d. 30 november 1895, 362.

443. Verzoekschriften van de gemeente 's-Gravenhage om een perceel kade bij een spoorwegviaduct langs de Trekvliet, plaatselijk Ruige kade (Vlietkade), lekkagevrij te maken; met brieven van de polderopzichter terzake en 1 tekening, 1913. 1 omslag

kadebewaking

444. Verordening op het dijkleger, 1940. 2 stukken

N.B. In tweevoud.

445. Naamlijsten van de leden van het dijkleger, opgemaakt ten behoeve van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1940-1945. 1 omslag

Zorg voor water en watergangen

toezicht

schouwvoering

N.B. Zie ook inv.nr. 505.

446. Brief van de gemeente 's-Gravenhage houdende kennisgeving van het dempen van een watergang tussen de Ruige kade en de Haagse Vliet na aanschrijving terzake, 1886. 1 stuk
447. Brief van de gemeente 's-Gravenhage houdende toezegging van het reinigen van een sloot en van het verwijderen van een daarop aangesloten rioolwaterleiding, 1888. 1 stuk
448. Brief van de 's-Gravenhaagsche Pension-Maatschappij houdende toezegging van het verwijderen van een rioolwaterleiding naar een sloot aan de Bezuidenhoutseweg te 's-Gravenhage, 1893. 1 stuk
449. Stukken betreffende een procedure tegen de firma Pletterij voorheen L.J. Enthoven & Cie. wegens het illegaal lozen van afvalwater op de Schenkwatering nabij de schutsluis van de polder te 's-Gravenhage, 1895-1896. 1 omslag
- N.B. Het polderbestuur werd in het gelijk gesteld.
450. Brieven van A. den Engelsen houdende beklag over verwaarlozing van de afwatering van een sloot aan de Binkhorstlaan door de gemeente 's-Gravenhage en door de firma Hubeek, 1913, 1917, 1949. 3 stukken
451. Aanschrijvingen voor overheden, bedrijven en particulieren tot het onderhouden van objecten in watergangen, tot het reinigen, op peil houden en schoon houden van watergangen; met 1 tekening, 1921, 1934, 1937-1938, 1941-1942, 1944, 1956-1959, 1960, 1962, 1964, 1975. 1 omslag
452. Briefwisseling met L. Braat en brief van de gemeente Voorburg betreffende het verhelpen van een belemmerde doorstroming van een sloot aan de Laan van Nieuw Oosteinde en van een duiker onder de Van Pabstlaan; met adviesbrief van polderadviseur S.A. de Regt, 1956-1957. 1 omslag
453. Brief aan de NV Nederlandse Spoorwegen en briefwisseling met J.G.M.A. Rolfes betreffende het verhelpen van een belemmerde doorstroming van een duiker onder de Laan van Nieuw Oosteinde te Voorburg, 1957, 1961-1962. 1 omslag
454. Overzichtskaart van een door het Hoogheemraadschap van Delfland te onderhouden gedeelte van de Schenkwatering met zijslotje te 's-Gravenhage; schaal 1:10000, 1972. 1 stuk
455. Briefwisseling met W.P.M. Evers en brief aan de NV Nederlandse Spoorwegen wegens betreffende het verhelpen van een belemmerde doorstroming van een spoorloot langs de spoorlijn 's-Gravenhage - Utrecht aan de Van Zegwaardstraat te Voorburg, 1974. 1 omslag

verlening van vergunningen

N.B. Zie ook inv.nrs. 400-401.

Op de verzoekschriften waarbij geen afzonderlijke vergunning is gevoegd, is het briefnummer vermeld waaronder de vergunning in het register met afschriften van uitgaande brieven is opgenomen, òf is de datum vermeld van notulen van het dagelijks bestuur of van stemgerechtigde ingelanden waarin de vergunningverlening wordt meegedeeld.

Zie dan voor de vergunningvermelding inv.nrs. 8, 183, 185.

- afdammen (afsluiten)

N.B. Zie ook inv.nrs. 405, 475.

456. Vergunningen verleend aan de Stichting Koppeling Electriciteitsfabrieken Zuid-Holland tot het tijdelijk afdammen van spoorsloten bij o.a. de Nicolaas Nicolaas Beetslaan te Voorburg, o.a. wegens de bouw van een opstijgpunt voor een elektriciteitsleiding; met één verzoekschrift, 1941-1942. 3 stukken

- betelen

457. Vergunning verleend aan G.F. Flinterman tot het betelen van land bij een watergang, 1939. 1 stuk

- bouwen binnen de verboden kring van de molen

458. Vergunning verleend aan de gemeente 's-Gravenhage en aan de Vereeniging "De Haagsche IJclub" tot het bouwen binnen de verboden kring (een straal van 375 meter) van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen; met stukken betreffende de vergunningen en 2 tekeningen, 1928-1929, 1938. 1 omslag
459. Vergunning verleend aan de gemeente Voorburg tot het bouwen binnen de verboden kring van de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen, 1930. 1 stuk
460. Briefwisseling met J.J.C. de Knokke van der Meulen, met de Directie van de N.V. Arbeid Adelt en met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de afkoop door respectievelijk de Vereeniging "De Haagsche IJclub" en genoemde directie van het verbod om te bouwen binnen de verboden kring van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen en de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen, 1938-1939, 1941-1942. 1 omslag

- bruggen en brughoofden; overkluizingen

N.B. Zie ook inv.nrs. 405, 423, 425, 471, 473, 475, 496.

461. Verzoekschrift van E. Moll om vergunning tot het leggen van een brug over de Schenkwatering ter verbinding van percelen te 's-Gravenhage en te Voorburg, z.d. [c. 1903]. 1 stuk

462. Verzoekschrift van de Staat der Nederlanden (ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel) om vergunning tot het leggen van een voetbrug over de Boschsloot ter hoogte van de Joan Maetsuijckerstraat te 's-Gravenhage, ter verkrijging van toegang naar het Haagse Bos aan het Bezuidenhout, 1916. 1 stuk
463. Vergunningen verleend aan overheden, bedrijven en particulieren tot het leggen, verleggen of vernieuwen van brughoofden in en/of bruggen over water, incidenteel ook tot het daartoe vernieuwen van schoeiingen, omleggen/verleggen en dempen van water; met stukken betreffende de vergunningen en 17 tekeningen, 1916-1917, 1922, 1929-1934, 1938, 1940, 1942, z.d. [c. 1950], 1955, 1957, 1959, 1961, 1966. 1 omslag
464. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (Rijkswaterstaat) tot het maken van een overkluizing over een spoorloot te Voorburg, aansluiten van de overkluizing op een bestaande duiker, leggen of reconstrueren van verbindingsduikers, dempen en rioleren van water, graven van water en het verleggen van een kade, ten behoeve van de afwateringsvoorziening van Rijksweg-12 (Utrechtse Baan) en van andere gronden (o.a. de begraafplaats Sint Barbara en een spoorwegemplacement), gelegen tussen de Broeksloot en de spoorlijn Den Haag - Leiden, naar genoemde overkluizing; met stukken betreffende de vergunning en 16 tekeningen, 1969, 1975-1976. 1 omslag

- dammen

N.B. Zie ook inv.nrs. 413, 470-472.

465. Verzoekschrift van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij om vergunning tot het leggen van een dam met duiker in een sloot langs een stationsemplacement te Voorburg, ter verbinding daarvan (via een spoorlijn over de dam) met de gasfabriek van de gemeente 's-Gravenhage; met 1 tekening, 1907. 2 stukken
466. Vergunningen verleend aan overheden, bedrijven en particulieren tot het leggen van dammen met duikers in watergangen, voornamelijk bedoeld als oprit/uitrit van percelen; met stukken betreffende de vergunningen en 10 tekeningen, 1917, 1922, 1924, 1932, 1941, 1947, 1958-1964. 1 omslag

- dempen, rioleren

N.B. Zie ook inv.nrs. 405, 429, 463, 484.

*** algemeen**

467. Staten van verleende dempingsvergunningen en van de daarvoor ontvangen dempingsgelden ("afkoopsommen"), 1893-1916. 1 deel

*** overheden**

**** Staat der Nederlanden**

N.B. Zie ook inv.nrs. 464, 481.

468. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (ministerie van Financiën, Rijksgebouwendienst) tot het dempen van water bij de Binckhorsthoek te 's-Gravenhage, in verband met de uitbreiding van het Centraal Magazijn van het Staatsbedrijf der P.T.T.; met stukken betreffende de vergunning en 1 tekening, 1938. 4 stukken
469. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (Staatsbedrijf der P.T.T.) tot het dempen en graven van water nabij de spoorlijn 's- Gravenhage - Gouda te 's-Gravenhage, in verband met aan te brengen voorzieningen op terrein van het Centraal Magazijn en de Centrale Werkplaatsen van de P.T.T.; met 4 tekeningen, 1955. 5 stukken
470. Vergunningen verleend aan de Staat der Nederlanden (Rijkswaterstaat) tot het dempen, rioleren en graven van water, het opruimen van een verbindingsduiker, het leggen van dammen en verbindingsduikers, het leggen van een inlaatduiker, het afsluiten van wateren en het omleggen van een polderkade te 's-Gravenhage, in het kader van wegeaanleg (voormalige spoorlijn Loolaan - Scheveningen, Landscheidingsweg of Rijksweg-14, Utrechtse Baan of Rijksweg-12); met stukken betreffende de vergunningen en 11 tekeningen, 1955, 1968-1969, 1971, 1973. 1 omslag

**** gemeente 's-Gravenhage**

N.B. Zie ook inv.nrs. 411, 413, 426, 482, 493-494.

471. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het dempen en rioleren van water, het stichten van een stoompompgemaal tot afvoer van dat water naar grachten, het graven, verleggen en omleggen van water, het leggen, verleggen en verlengen van inlaat-, uitlaat- of verbindingsduikers of dito kokers, het leggen van bruggen over en brughoofden in water of in kaden, het maken van loswallen (lossteigers), het lozen van water, het graven in kaden, het leggen van een boezemwaterkering en het verbreden van een dam, o.a. in het kader van gemeentelijke bouw- en uitbreidingsplannen of wegeaanleg; met stukken betreffende de vergunningen en 45 tekeningen, 1884, 1921-1923, 1925, 1928-1931, 1933, 1935-1936, 1938-1942, 1949, 1955-1959, 1961, 1963, 1965-1968, 1970-1971, 1975-1976. 1 pak

**** gemeente Leidschendam**

472. Vergunningen verleend aan de gemeente Leidschendam tot het dempen en rioleren van water en tot het graven in en verleggen van de polderkade langs de Zijdepolder, tevens landscheiding met Rijnland, in verband met de uitvoering van recreatieplan Leidschendam-Noord en wegens aanleg van een rijwielpad bij de spoorlijn 's-Gravenhage - Leiden; met 2 tekeningen, 1962-1964. 1 omslag

**** gemeente Voorburg**

N.B. Zie ook inv.nrs. 426, 493-494.

473. Vergunningen verleend aan de gemeente Voorburg tot het dempen en rioleren van water, het leggen, verleggen, verlengen of vervangen van inlaat-, uitlaat- of verbindingsduikers of dito kokers, het graven, verleggen en omleggen van water, het leggen van nooduitlaten, het lozen van water, het leggen van bruggen over en brughoofden in water of in kaden, het stichten van een onderbemaling voor plaatselijke verlaging van de polderwaterstand, het leggen van schoeiingen, het leggen van stuwen (keerschutten), het graven in kaden, het inrichten van een voederplaats bij een kade en het leggen van een kade (keermuur), in het kader van de realisering van uitbreidingsplannen, het plaatsen van gebouwen en de aanleg of reconstructie van kaden, recreatieterreinen en wegen; met stukken betreffende de vergunningen en 44 tekeningen, 1928-1932, 1935, 1938-1941, 1950, 1953-1973, 1975-1976. 1 pak
474. Brief aan de gemeente Voorburg houdende opgave van de door de gemeente verschuldigde gelden over 1935 wegens verleende dempingsvergunningen, 1936. 1 stuk

*** stichtingen/verenigingen/particuliere bedrijven**

N.B. Zie ook inv.nrs. 493-494.

475. Vergunningen verleend aan particuliere bedrijven, stichtingen, verenigingen en de Staat der Nederlanden (Staatsspoorwegen / Nederlandsche Spoorwegen N.V.) tot het dempen en rioleren van water, het graven en afdammen (afsluiten) van water, het leggen van dammen, het leggen, verleggen en verlengen van inlaat-, uitlaat- of verbindingsduikers of dito kokers, het leggen van bruggen en van schoeiingen, o.a. in het kader van aanleg van autowegen, opritten, railwegen met stations en van woningbouw; met stukken betreffende de vergunningen en 76 tekeningen, 1885, 1903-1906, 1914-1915, 1917-1918, 1922-1923, 1926-1931, 1937-1939, 1942-1944, 1955-1962, 1964-1966, 1968-1970, 1974-1976. 1 pak

*** ingelanden**

N.B. Zie ook inv.nr. 493.

476. Vergunningen verleend aan ingelanden tot het dempen en rioleren van water, het leggen of verlengen van verbindingsduikers of dito kokers en tot het lozen van water, o.a. in het kader van woningbouw, van aanleg van opritten en van aanleg van railwegen door derden; met stukken betreffende de vergunningen en 14 tekeningen, 1887, 1904-1905, 1909, 1912-1913, 1918-1919, 1922, 1924-1928, 1934-1935, 1971. 1 omslag

- duikers

N.B. Zie ook inv.nrs. 475, 484.

*** overheden**

**** Staat der Nederlanden**

N.B. Zie ook inv.nrs. 464, 470.

477. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (ministerie van Binnenlandse Zaken) tot het leggen van een afwateringsduiker tussen de Beekvijver en de buitengracht van het Huis ten Bosch te 's-Gravenhage, tot het lozen door die duiker van water van het zuidoostelijk gedeelte van het Haagse Bos op polderwater en tot inlating en uitlating van water in genoemd gedeelte via de schutsluis van de polder; met brieven van de Staat terzake, 1899. 1 omslag

N.B. Bedoeld is de schutsluis tussen de Beekvijver (Grote Vijver) en de Bezuidenhoutsloot (Boschsloot); zie ook inv.nr. 411, kaart stratenplan Mariahoeve (waterpeilen) en Nieuw Archief Delfland, inv.nr. 8552, plattegrond 's-Gravenhage bij bijzonder reglement Veen- en Binkhorstpolder.

**** gemeente 's-Gravenhage**

N.B. Zie ook inv.nrs. 407, 413, 471, 482.

478. Vergunningen verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het leggen, verlengen, vernieuwen, ontstoppen of afsluiten van inlaat-, uitlaat- of verbindingsduikers of dito kokers, tot het graven van water en tot het lozen van hemelwater op polderwater, in het kader van verbetering van waterafvoer van recreatieterreinen en aanleg of reconstructie van autowegen en railwegen; met stukken betreffende de vergunningen en 14 tekeningen, 1931-1932, 1949, 1955, 1958-1959, 1964. 1 omslag

**** gemeente Voorburg**

N.B. Zie ook inv.nrs. 473, 482.

479. Brief aan gemeente Voorburg houdende afwijzing van haar verzoek tot het mogen verwijderen van een duikerschuif in de Veenwatering; met verzoekschrift, 1962. 2 stukken

*** particuliere bedrijven/personen**

N.B. Zie ook inv.nrs. 417-418, 465-466, 476.

480. Vergunningen verleend aan het bestuur van de Roomsche Katholieke Begraafplaats en aan de NV Nederlandse Aardolie Maatschappij tot respectievelijk het leggen van duikers onder een oprit naar de begraafplaats aan de Binkhorstlaan en tot het vernieuwen/verlengen van een duiker in water aan de Hofzichtlaan te 's-Gravenhage; met een verzoekschrift en 1 tekening, 1918, 1956, 1958. 1 omslag

- gebouwen

481. Vergunning verleend aan de Staat der Nederlanden (Staatsbedrijf der P.T.T.) tot het bouwen van een rijwielstalling over een watergang bij de spoorlijn 's-Gravenhage - Leiden ter hoogte van de kruising met de spoorlijn 's-Gravenhage - Utrecht en tot het dempen van water, in het kader van de uitbreiding van het Centraal Magazijn van de P.T.T. aan de Binkhorstlaan te 's-Gravenhage; met stukken betreffende de vergunning en 1 tekening, 1964. 1 omslag

- graven, verleggen/omleggen

N.B. Zie ook inv.nrs. 405, 407, 411, 413, 418, 429, 463-464, 469-471, 473, 475, 478, 493-494.

482. Vergunningen verleend aan een particulier en aan de gemeenten 's-Gravenhage en Voorburg tot het graven, verbreden, verleggen of omleggen van water, het leggen van schoeiingen langs het gegravene, het dempen van water, het leggen van inlaat-, doorlaat- of verbindingsduikers of dito kokers en het leggen van keerschutten (stuwdammen), in het kader van bouw- en uitbreidingsplannen of wegeaanleg door deze gemeenten of door derden; met stukken betreffende de vergunningen en 22 tekeningen, 1919, 1929, 1938, 1940-1941, 1955, 1957-1958, 1960, 1964, 1971, 1974-1976. 1 omslag

- inunderen

N.B. Zie ook inv.nrs. 417-418.

483. Vergunningen verleend aan de Voorburgsche IJclub tot het tijdelijk inunderen van terrein begrensd door de Koningin Wilhelminalaan, de Oude Trambaan en de voormalige Binnenwatering te Voorburg; met stukken betreffende de vergunningen en 1 tekening, 1927, 1929. 1 omslag

- kabels

N.B. Zie ook inv.nrs. 415, 493-494.

484. Vergunningen verleend aan de Staat der Nederlanden (ministerie van Financiën, Staatsbedrijf der P.T.T.), het N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland en de energiebedrijven van de gemeenten 's-Gravenhage, Voorburg en Leiden tot het leggen van telegraaf-, telefoon- en elektriciteitskabels in of over watergangen en tot het daartoe dempen van water, lozen van drainagewater en het leggen van duikers te Voorburg en 's-Gravenhage; met stukken betreffende de vergunningen en 13 tekeningen, 1891, 1937, 1942, 1955-1956, 1960-1961, 1964, 1968-1974. 1 omslag

- ligplaatsen

485. Vergunning verleend aan N.V. Bouwbureau v/h A.J. van Kleef tot het liggen met zandschuiten in de achterwaterloop (uitwatering) tussen het stoomgemaal van de polder en de Broeksloot te Voorburg, tot het lossen van zand ten behoeve van een te leggen straat langs die waterloop; met verzoekschrift, 1927. 2 stukken

- lozen

N.B. Zie ook inv.nrs. 425, 428, 464, 471, 473, 476-478, 484, 493-494.

486. Vergunningen verleend aan de Staat der Nederlanden (N.V. Nederlandsche Spoorwegen, Staatsbedrijf der P.T.T., Rijkswaterstaat), de gemeenten 's-Gravenhage en Voorburg, particuliere personen, bedrijven en verenigingen tot het lozen van afvalwater, hemelwater en van drainagewater uit bouwputten (bronbemalingen) naar polderwater en tot het daartoe leggen van pijpleidingen, bezinkputten met overstorten of septictanks; met stukken betreffende de vergunningen en 29 tekeningen, 1884, 1910, 1927, 1929-1932, 1935-1936, 1938-1941, 1950-1951, 1955-1974, 1976. 1 pak
487. Naamlijsten van houders van vergunningen tot gebruik van bronbemalingsinstallaties (voor afvoer van drainagewater uit bouwputten naar polderwater), 1958-1963. 3 stukken
488. Verzoekschrift van de Staat der Nederlanden (Rijksgebouwendienst) om vergunningverlening tot het lozen van afvalwater vanuit het in aanbouw zijnde tweede Pieter Posthuis (op terrein van het koninklijk paleis Huis ten Bosch) op een waterpartij in het Haagse Bos te 's-Gravenhage; met brief van het polderbestuur die verklaart geen bevoegdheid tot vergunningverlening terzake te hebben, wegens ligging van het water buiten poldergebied; met rapport van polderadviseur S.A. de Regt en 1 tekening, 1960. 4 stukken
489. Staat van verleende ontheffingen van het verbod (opgenomen in artikel 165 c, eerste lid, onder d van het Algemeen Polderreglement) tot het lozen van afvalwater op polderwater, z.d. [c. 1965]. 1 stuk
490. Plattegrond van het gebied van de gemeente 's-Gravenhage gelegen binnen de polder, met inkleuring van objecten waarmee en van watergangen waarop de gemeente afvalwater of hemelwater loost; schaal 1:10000, z.d. [c. 1969]. 1 stuk
491. Plattegrond van het gebied van de gemeente Voorburg gelegen binnen de polder, met inkleuring van objecten waarmee en van watergangen waarop de gemeente afvalwater of hemelwater loost; schaal 1:5000, z.d. [c. 1969]. 1 stuk

- opritten/uitritten

N.B. Zie inv.nrs. 466, 480.

- peilverlaging

N.B. Zie ook inv.nr. 473.

492. Vergunning verleend aan de gemeente 's-Gravenhage tot het tijdelijk verlagen van het peil van de Molensloot bij de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen wegens het leggen van een schoeiing langs dat water, 1930. 1 stuk

- stuwen (keerschutten)

N.B. Zie inv.nrs. 473, 482.

- pijpleidingen

N.B. Zie ook inv.nrs. 425, 428, 471, 473, 475-476, 478, 482, 496.

- 493-494. Vergunningen verleend aan gemeenten, bedrijven en particulieren tot het leggen of vernieuwen van waterleidingen (o.a. inlaatleidingen en drainageleidingen), gasleidingen, rioolleidingen, olieleidingen en kabelbuizen door of over watergangen en kaden, tot het leggen van signaal- en elektriciteitskabels door watergangen en kaden en tot het lozen, dempen, graven/verleggen van water; met stukken betreffende de vergunningen en 146 tekeningen,
1905, 1909, 1915-1916, 1926, 1928-1929, 1931, 1939, 1946, 1955-1969, 1971-1976. 2 pakken

493. 1905-1966

494. 1967-1976

- steigers en loswallen

N.B. Zie ook inv.nrs. 402, 471.

495. Vergunningen verleend aan bedrijven tot het leggen van steigers in de Schenkwatering nabij de Laan van Nieuw Oost-Indië te 's-Gravenhage, ten behoeve van het lossen van zand en hulpmaterialen; met verzoekschriften en 2 tekeningen,
1921, 1923-1924. 1 omslag

- wateronttrekking

N.B. Zie ook inv.nrs. 425, 477.

496. Vergunningen verleend aan de gemeenten Voorburg en 's-Gravenhage, het Staatsbedrijf der P.T.T. en de NV Nederlandse Aardolie Maatschappij tot het onttrekken van water aan de polder door aanleg van waterputten met aanvoerleidingen of pompinstallaties (voor brandbestrijding of industriële ontzoutingsprocessen) en tot het leggen van een voetbrug over water nabij sportterrein; met stukken betreffende de vergunningen en 5 tekeningen,
1941, 1955, 1958, 1961-1963, 1975-1976. 1 omslag

bemoeienis met vergunningverlening door andere overheden

- Hoogheemraadschap van Delfland

497. Akte van overeenkomst gesloten met de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van onroerende goederen Stadsuitbreiding "Noorderkwartier" te 's-Gravenhage, waarbij de polder toezegt het Hoogheemraadschap van Delfland te zullen aanzetten tot vergunningverlening aan de maatschappij voor bebouwing van

percelen binnen de verboden bouwafstand van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen, in ruil voor vergoeding door de maatschappij aan de polder in geval van schade door vergunde bouwsels,
1926.

1 stuk

- provincie Zuid-Holland

498. Formulier houdende technische gegevens betreffende een mechanisch gedreven pompinrichting, vergund door de provincie Zuid-Holland aan Drinkwaterleiding "De Vlietstreek" voor diepgrondwateronttrekking in de polder,
z.d. [c. 1960] 1 stuk
499. Brieven aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verklaring van geen bezwaar tegen vergunningverlening door de provincie Zuid-Holland aan de gemeente Leidschendam tot het ontgronden/graven van waterpartijen in recreatieterrein Noord-II in die gemeente; met afschrift van een brief van de provincie aan Delfland terzake,
1962-1963. 3 stukken
500. Brief aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende verklaring van geen bezwaar tegen vergunningverlening door de provincie aan de Staat der Nederlanden (Rijkswaterstaat) tot opspuiting van terrein tussen de Bezuidenhoutseweg en Rijksweg-4 te 's-Gravenhage, in het kader van de aanleg van Rijksweg-14; met stukken betreffende de uitvoering van dit werk en 1 tekening,
1974-1975. 1 omslag
501. Brief aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende verklaring van geen bezwaar tegen vergunningverlening door de provincie aan de Staat der Nederlanden (Rijkswaterstaat) tot het ontgronden (ingraven of afgraven) van percelen land bij watergangen tussen 's-Gravenhage, Wassenaar en Leidschendam, in het kader van de aanleg van Rijksweg-14 (o.a. gelegen op de lokatie van de Landscheidingsweg met het Hoogheemraadschap van Rijnland); met stukken betreffende de uitvoering van dit werk en 5 tekeningen,
1976. 1 omslag

beheer en onderhoud (graven/verbreden; uitbaggeren/reinigen)

N.B. Zie ook inv.nrs. 196, 358, 367, 372.

502. Vergunning verleend door J. Jochems tot het in verbinding brengen van sloten met de Veenwatering, het verbreden en uitdiepen van die sloten en het leggen van duikers in bestaande dammen aldaar,
1880. 1 stuk
503. Akte van aanbesteding van het verbreden en uitdiepen van water op Het Kleine Loo te Voorburg,
1880. 1 stuk
504. Akten van aanneming door L.F.J. van der Lubbe van het (driejarig) baggerwerk van de Boschsloot en van de losplaats bij de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen,
1883, 1889. 2 stukken

505. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de onderhoudsplicht voor het polderbestuur en voor ingelanden ten aanzien van watergangen; met staat van de betrokken watergangen, 1906. 2 stukken
506. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende afwijzing van een verzoek tot het mogen uitstellen van het baggeren van de Bezuidenhoutsevaart, 1907. 1 stuk
507. Aanschrijving van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het op goede diepte brengen van de Bezuidenhoutsevaart, 1915. 1 stuk
508. Aanschrijving van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland wegens het niet onderhouden van de Boschslot bij het Haagse Bos te 's-Gravenhage, 1920. 1 stuk
509. Akte van aanbesteding van het uitdiepen van de Boschslot tussen de Hoppebrouwersbrug en de Molenbrug bij Huis ten Bosch te 's-Gravenhage, 1920. 1 stuk
510. Briefwisseling met de gemeente 's-Gravenhage, dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en de Rijksdienst voor Landbouwherstel betreffende uitvoering en bekostiging van baggerwerk in de Boschslot of Bezuidenhoutseslote te 's-Gravenhage, 1935, 1943, 1947-1948. 1 omslag
- N.B. Zie ook inv.nrs. 44, 85, 367.
511. Vergunningen verleend door de N.V. Nederlandsche Spoorwegen tot het graven, hebben en onderhouden van water en tot het leggen, hebben en onderhouden van een duiker bij de spoorlijn Scheveningen Kurhaus (met ingang van 1964 Den Haag HS) - Rotterdam Hofplein; met stukken betreffende de vergunningen en 2 tekeningen, 1941, 1956, 1964-1965. 1 omslag
512. Akte van schuldbekentenis ten behoeve van de Coöperatieve Raiffeisenbank "Voorburg" wegens een lening groot F. 2000,- ter bekostiging van baggerwerk in de Boschslot; met brieven van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland terzake, 1948, 1950. 3 stukken
513. Brieven van Delflands opzichter J. van den Berg en briefwisseling met Stichting "De Nieuwe Veenmolen", dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en aannemer J.W. Meeuwisse en Zonen B.V. betreffende uitvoering en bekostiging van baggerwerk in de Schenkwatering te 's-Gravenhage; met 3 tekeningen, 1957, 1973-1974. 1 omslag
514. Uittreksel uit Delflands legger van de boezemwateren (afdeling A), houdende opgave van de watergangen die bij de polder in onderhoud zijn; met geleidebrief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1959. 2 stukken

515. Brief van de Vereniging voor Oppervlaktetechnieken van Metalen houdende vraagstelling omtrent een eventuele zuiveringstaak van de polder, in het kader van de inwerkingtreding van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo); met antwoordbrief, 1970. 2 stukken

regeling van de waterstand

seingeving

516. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het boven maalpeil uitslaan van water op Delflands boezem wegens slechte signaleringsmogelijkheden ten aanzien van het bereikte peil, 1884. 1 stuk
517. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende kennisgeving van het in gebruik nemen van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen als seinmolen, 1893. 1 stuk
518. Brieven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende toezegging van een jaarlijkse vergoeding wegens gebruik van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen als seinmolen, 1906, 1908-1910, 1916, 1919. 1 omslag
519. Brief aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende het tijdelijk buiten bedrijf stellen van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen als seinmolen wegens een defect; met antwoordbrief van Delfland, 1911. 2 stukken
520. Brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende kennisgeving van het op eigen peilschaal moeten malen en seinen van de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen, wegens buitengebruikstelling van de molen van de Noordpolder als seinmolen, 1917. 1 stuk

peil

N.B. Zie ook inv.nrs. 196-197, 435, 549.

521. Circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende een tijdelijk verbod tot uitmaling op Delflands boezem, 1903. 1 stuk
522. Stukken betreffende wijziging van en klachten over het waterpeil; met 4 tekeningen, 1905, 1938-1939, 1955, 1957-1958, 1960, 1963-1965, 1969-1970, 1973-1976. 1 omslag
523. Besluiten van het bestuur tot vaststelling van het zomer- en winterpeil; met een brief van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland terzake en aanplakbiljet, 1957, 1974-1975. 4 stukken

molens**- algemeen**

524. Akte van aanneming van L.M. Groenewegen van onderhoudswerk aan de de molens en het stoomgemaal, 1911. 1 stuk
525. Brieven en offertes van zeilmakerijen betreffende de levering van molenzeilen, 1913-1915, 1917. 1 omslag
526. Stukken betreffende het aanbrengen van veiligheidshelmen rond de molens, 1920. 1 omslag

- Nieuwe Binkhorstmolen (Vliegermolen)

N.B. Zie ook inv.nr. 541.

527. Begrotingen van werkzaamheden aan de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen (Binnenmolen), de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen, de Oude Veenmolen of Boontjesmolen (over 1900), het stoomgemaal en de sluis en sluiswachterswoning, 1900-1901, 1903-1915, 1917, 1921. 1 omslag
528. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van de molen, 1820. Authentiek afschrift; met aantekening en aanhangsel betreffende wijziging van het verzekerde bedrag, 1902, 1941, 1949. 2 stukken

N.B. Zie ook inv.nr. 544.

529. Akte van aanneming van het onderhoud van de Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen (Binnenmolen), de Nieuwe Veenmolen of Boschmolen en het stoomgemaal, 1912. 1 katern
530. Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot het aangaan van een lening van F. 3000,- van W. Jochems ter financiering van reparatie van stormschade aan de molen; met geleidebrief van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland inzake de goedkeuring en met een eerder door hen afgekeurd besluit tot verkoop van obligaties en van een pandbrief, 1936-1937. 3 stukken
531. Briefwisseling met de gemeente Voorburg betreffende het verkrijgen voor de polder van een nieuw uitpad van de molen naar een in aanleg zijnde straatweg, wegens wederrechtelijke ingebruikneming door de gemeente van het uitpad (poldereigendom) van de molen bij de Broeksloot, kadastraal gemeente Voorburg sectie E nr. 243, 1939. 3 stukken
532. Briefwisseling met de gemeente Voorburg betreffende de overdracht om niet van de molen aan de gemeente en betreffende het gratis woonrecht voor de molenaarsweduwe H. Zonderop-Ammerlaan; met besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden en met notariële concept-akte terzake, 1948, 1952, z.d. [c. 1952]. 4 stukken

- Nieuwe Veenmolen (Boschmolen)

N.B. Zie ook inv.nrs. 527, 529, 541.

533. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van de molen, met aanhangsel betreffende wijziging van het verzekerde bedrag en met brief aan de verzekeraar inzake beëindiging van de verzekering, 1880, 1949, 1953. 3 stukken
- N.B. Zie ook inv.nr. 544.
534. Besluit van de gemeente 's-Gravenhage tot ongeschiktverklaring van de Schenk als drinkwaterbron ten behoeve van de molenaarswoning; met afschrift van het keuringsrapport van het Gemeentelaboratorium aan de gemeentelijke dienst Bouw- en Woningtoezicht, 1914. 2 stukken
535. Offerte van W.J. Bleijs tot uitroeiing van ongedierte in de molen, met geleidebriefje, 1914. 2 stukken
536. Offerte van C. van Eyk tot het slaan van een waterwel ten behoeve van de molenaarswoning en brief van de gemeente 's-Gravenhage dienst Bouw- en Woningtoezicht inzake een nieuwe bemonstering wegens ondeugdelijke waterkwaliteit, 1914-1915. 2 stukken
537. Brief van technisch adviseur A.H. Goldberg betreffende vernieuwing van de voor- en achterwaterloop van de molen, 1915. 1 stuk
538. Aanschrijvingen van de gemeente 's-Gravenhage, dienst Bouw- en Woningtoezicht, tot reparatie van de afdekking van de waterloop en van de hekken rond de molenroeden; met een antwoordbrief, 1918, 1941. 3 stukken
539. Brieven aan aannemers en brief van een aannemer betreffende uitvoering of betaling van onderhoudswerk aan de molen, 1937, 1942, 1949. 4 stukken
540. Stukken betreffende de verkoop van de molen met bijbehorende grond aan het Nederlands Instituut van Aannemers Grootbedrijf c.q. Stichting "De Nieuwe Veenmolen" te 's-Gravenhage, onder vestiging van het recht van levenslange gratis bewoning door oud-molenaar W. Akkerman, 1952-1953, z.d. [c. 1952]. 1 omslag

- Oude Veenmolen (Boontjesmolen)

N.B. Zie inv.nr. 527.

gemalen

- stoomgemaal

N.B. Zie ook inv.nrs. 524, 527, 529.

541. Rapport van polderadviseur T.J.M. van Everdingen betreffende de toestand van het stoomgemaal, de Nieuwe Binkhorstmolen (Vliegermolen), de Nieuwe Veenmolen (Boschmolen), de schutsluis (schutverlaat) en de Vlietkade, tevens houdende staat van de jaarlijkse maaluren en van het brandstofverbruik van het gemaal over de periode 1872-1889; 1890. 1 stuk
542. Stukken betreffende inspectie, onderhoud en vernieuwing van het stoomgemaal en betreffende de financiering daarvan; met 5 tekeningen, 1892-1920, 1935-1942. 1 pak
543. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van het stoomgemaal en de machinistenwoning, 1920. 1 stuk
544. Taxatierapport van Ingenieursbureau S. Netto en J. Smit betreffende de herbouwwaarde van het stoomgemaal en de machinistenwoning, de Nieuwe Binkhorstmolen (Vliegermolen) en de Nieuwe Veenmolen (Boschmolen) in verband met de brandverzekering, 1941. 1 stuk

- elektrisch gemaal

545. Stukken betreffende installering, inspectie, onderhoud en vernieuwing van het elektrisch gemaal annex machinistenwoning en betreffende de financiering daarvan; met 6 tekeningen, 1942-1976. 1 pak
546. Stukken betreffende de energievoorziening van het elektrisch gemaal annex machinistenwoning, 1942-1944, 1955-1958, 1960, 1962, 1972, 1976. 1 omslag
547. Polissen van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van het elektrisch gemaal annex machinistenwoning, met aanhangsels betreffende wijziging van het verzekerde bedrag en met brief aan de verzekeraar betreffende beëindiging van de verzekering, 1949, 1956, 1959-1960, 1963, 1966, 1970, (1977). 1 omslag
548. Verzoekschrift aan het Telefoondistrict 's-Gravenhage tot aansluiting van het gemaalgebouw op het telefoonnet, 1959. 1 stuk
549. Staten van de maaluren van het elektrisch gemaal en van het boezempeil, 1962-1976. 1 pak

duikers

N.B. Zie ook inv.nrs. 502, 511.

550. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een inlaatduiker met schuif vanuit de Trekvluit door het perceel kadastraal gemeente 's-Gravenhage sectie AP nr. 649 naar de Bovenveenwatering, 1928. 1 stuk

551. Verzoekschriften van de Provinciale Waterstaat van Zuid-Holland en het bestuur van de Duivenvoordsche-Veenzijsche polder om reparatie van een inlaatduiker van de polder lopend vanuit de Schenkwatering onder de Landscheidingsweg te 's-Gravenhage; met antwoordbrieven, 1955, 1964. 1 omslag
552. Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland tot het inlaten van water via een bestaande duiker met schuif, lopend vanuit de Schenkwatering in de Duivenvoordsche-Veenzijsche polder onder de Landscheidingsweg te 's-Gravenhage naar polderwater; met stukken betreffende de vergunning, 1957-1958. 1 omslag
553. Stukken betreffende reparatie van een inlaatduiker met schuif lopend vanuit de Broeksloot door de kade achter boerderij Haasberg aan de Veurselaan kadastraal gemeente Voorburg sectie D nr. 203 naar polderwater nabij de Oosterbegraafplaats, 1958-1960. 1 omslag

bemaling voor derden

554. Stukken betreffende de afwatering van de Duivenvoordsche-Veenzijsche polder op en bemaling daarvan door de Veen- en Binkhorstpolder wegens energieschaarste en betreffende de betaling van verschuldigde energie- en onderhoudslasten, 1940-1946. 1 omslag
555. Akte van overeenkomst met de gemeente Voorburg betreffende de bemaling door de Veen- en Binkhorstpolder van de Machinetocht, Binnenwatering en Veenwatering in te ontpolderen gemeentelijk gebied, concept, z.d. [c. 1957]. 1 stuk

Zorg voor weg, brugdek en schutsluis

beheer en onderhoud

weg

N.B. Zie inv.nr. 440.

brugdek

556. Verzoekschrift van de Koninklijke Nederlandsche Automobiel Club om verbetering van het brugdek over de Molensloot aan de Bezuidenhoutseweg te 's-Gravenhage, 1912. 1 stuk

schutsluis

N.B. Zie ook inv.nrs. 527, 541.

557. Koninklijke Besluiten ter verlenging van de koninklijke concessie tot het heffen van gelden voor het schutten van schepen; met bijbehorende tariefverordeningen en overige stukken betreffende de concessieverlenging, 1881-1937. 1 omslag
558. Staten over de periode 1881-1902 en 1919-1936 van ontvangsten van gelden voor het schutten van schepen en van uitgaven voor bezoldiging van de sluiswachter en voor onderhoud aan de sluis, 1884, 1887, 1890, 1892, 1896, 1900, z.d. [c. 1903], 1922, 1925, 1928, 1931, 1934, 1937. 1 omslag
559. Beschikking van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland houdende wettiging van het besluit van het polderbestuur, aangevochten door de 's-Gravenhaagsche Stoombootdienst, tot het spannen van een ketting tussen de muren aan de ingang van de schutsluis van de Schenkwatering bij het Zieken, ter beveiliging daarvan tegen golfslag; met brief van dijkgraaf en hoogheemraden terzake, 1897. 2 stukken
560. Keur op het gebruik van de schutsluis c.q. het schutten van schepen, gedeeltelijk afschriften; met stukken betreffende de vaststelling, goedkeuring, wijziging en afkondiging, 1897, 1908-1909. 1 omslag
561. Vergunning verleend door de gemeente 's-Gravenhage tot het leggen in de Haagse Vliet van een houten afdamming vóór de schutsluis (verlaat) van de Schenkwatering bij het Zieken, tot reparatie van de sluis; met vergunning tot verlenging van de liggingstermijn van de afdamming, 1898. 2 stukken
562. Stukken betreffende de bouw door en op kosten van de gemeente 's-Gravenhage (namens deze de N.V. Bouwgrondmaatschappij "Wijk VII") van een nieuwe schutsluis met sluiswachterswoning (nabij de lokatie van de te slopen sluis c.a., in de Schenkwatering, bij de Ruige kade en het Geldeloze pad), wegens overdracht om niet aan/ruiling met de gemeente van percelen in het kader van de uitvoering van een gemeentelijk stratenplan; met 7 tekeningen, 1906-1907, 1909-1910. 1 omslag

N.B. Zie ook inv.nr. 409.

563. Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van de sluiswachterswoning, 1911. 2 stukken
564. Stukken betreffende de opheffing van de schutsluis. Grotendeels afdrucken, 1936-1939. 1 omslag

N.B. De afdrucken zijn gemaakt van stukken in Registratuurarchief Delfland 1920-1981 inv.nr. 11994.

565. Stukken betreffende de verkoop aan de gemeente 's-Gravenhage van de sluis en sluiswachterswoning met bijbehorende grond en water, 1954-1956. 1 omslag

BIJLAGE

566. Inventaris van het archief van de Veen- en Binkhorstpolder over de periode 1822-1976 (-1979), met supplement, 1982, 1995. 1 katern

AANHANGSEL

*CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN DE IN HET GEMEENTEARCHIEF VAN DEN HAAG
BERUSTENDE STUKKEN BETREFFENDE DE VEENPOLDER*
(Inventaris G. 't Hart en inventaris R. Grootveld / R. Spork)

Remonstrantie aan de Magistraat overgeleverd door de ingelanden van de Veenpolder betreffende het weiden van paarden en koeien op de Bezuidenhoutse weg,
Eind 16e eeuw.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 6288 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Stukken betreffende het geschil tussen de Magistraat van Den Haag en de ambachtsbewaarder van Haagambacht en de molenmeesters van de Veen- en Susterpolder; met accoord tussen de Magistraat en de molenmeesters van de Veenpolder en de gecommiteerden tot het stellen van de nieuwe achtkante watermolen, over de betaling van het morgengeld of sluisgeld en andere omslagen,
1656-1662; 1657 Mei 15 en Nov. 7.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 6254 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Rekeningen van de molenmeester van de Veenpolder,
1677-1717.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nrs. 6255-6286 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Copie-register van de morgentalen en van de molenboeken van Haagambacht, de Veenpolder, Susterpolder, Oostkamppolder, Westkamppolder en Zegbroekpolder,
1722.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 6253 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Stukken betreffende de conventie aangaande de schouw over de Schenk- en Veenpolder tussen de opperfabriek en de Gerechte van Voorburg, en tussen de Schout en Croosheemraden van de Veenpolders onder Voorburg en Haagambacht,
1727-1740.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 6287 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Stukken betreffende de conventie tussen de eigenaars van de blekerijen uitwaterende in de Veenpolder en de molenmeesters en croosheemraden van die polder nopens de blekerijen aan de Nieuwe Haven, 1736.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 5253 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Staten van de ommeslagen op de morgentalen van Haagambacht, Veenpolder, Susterpolder, Ooskamppolder, Westkamppolder en Segbroekpolder, 1745.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Oud-archief der gemeente 's-Gravenhage 1313-1815, inv.nr. 6252 (Inventaris G. 't Hart, tweede deel, 1957).

Jaarrekeningen van de molenmeester van de Veenpolder, 1808-1849; met bijlagen, 1811-1848.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Archieven stadsbestuur 's-Gravenhage (1811) 1816-1851, inventaris b(eheers)nr. 570, inv.nrs. 19-21 en 28 (Inventaris R. Grootveld en R. Spork, blz. 99; 1990).

Stukken afkomstig van de molenmeester van de Veenpolder, 1819-1888.

N.B. In Haags Gemeentearchief, Archieven stadsbestuur 's-Gravenhage (1811) 1816-1851, inventaris b(eheers)nr. 570, inv.nrs. 25-26 (Inventaris R. Grootveld en R. Spork, blz. 99; 1990).

CONCORDANS

CONCORDANS

op de inventaris onder inv.nr. 233.

Oud inv.nr.

Nieuw inv.nr.

1	61, 62, 92
2	39
3	36, 37
4	38
5	3
6	10, 11, 48, 54, 72, 73
7	10, 11, 48, 54
8	35
9	14
10	10
11	1
12	69
13	138, 139, 140
14	130
15	47
16	22, 23, 24, 25, 28
17	141
18	131
18a	71
19	6, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 26, 29, 30, 31, 41, 42, 45, 48, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 65, 66, 67, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 135, 137, 140, 142
20	39
21	17, 18, 19, 45, 87, 100
22	10, 44, 45, 46, 85, 87, 100, 129, 134
23	15, 16, 17, 18, 19
24	15, 16
25	115, 135, 140
26	6, 27, 40, 63, 95, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 132, 133
27	49
28	50
29	51, 79, 84
30	51, 100, 101
31	52, 68, 134
32	35
33	32
34	33
35	34
36	2
37	143

38	9, 80, 86, 136, 145, 146, 147, 149, 150, 152, 156, 157, 159, 160, 161, 163, 164, 166, 177, 178, 179, 180, 181
39	7
40	144
41	158, 167, 168, 169, 170
42	171
43	172
44	173
45	174
46	168
47	175, 176
48	148
49	155
50	165
51	53, 182
52	153
53	154
54	151
55	4
55a	532
56	190
57	5
58	185
59	196, 204, 219, 222, 230, 239, 243, 362, 363, 364, 369, 373, 396, 397, 402, 420, 425, 427, 430, 431, 436, 437, 438, 441, 442, 446, 447, 448, 461, 471, 475, 476, 477, 484, 486, 493, 502, 503, 504, 516, 517, 521, 533, 541, 542, 557, 558, 559, 561
60	201, 219, 222, 365, 398, 432, 433, 439, 475, 476, 493, 505, 522, 562
61	227, 365, 394, 395, 408, 417, 422, 465, 493, 506, 518, 557, 558, 562
62	70, 205, 394, 395, 425, 426, 443, 450, 475, 476, 486, 493, 507, 518, 519, 525, 529, 534, 535, 536, 537, 542, 556
63	205, 221, 222, 223, 227, 228, 246, 247, 395, 410, 450, 462, 508, 518, 520, 525, 526, 527, 538, 542
63a	vernietigd
64	8
65	215, 222, 225, 226, 229
66	431, 557, 558, 560
66a	557, 558
67	43, 359, 449
68	394
69	vernietigd
70	203, 204
71	203, 204, 215
71a	210
72	562
73	542

74	402, 403, 405, 406, 409, 410, 415, 417, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 463, 466, 471, 475, 476, 480, 482, 495
74a	475
75-1	240, 405, 415, 416, 418, 422, 423, 425, 426, 483, 485, 486, 493, 495, 497, 550 466, 471, 473, 475, 476
75-2	404, 410, 412, 414, 415, 416, 419, 421, 422, 423, 425, 429, 483, 486, 492, 493 458, 459, 463, 466, 471, 473, 475, 476, 478, 482
75-3	405, 415, 424, 425, 426, 450, 456, 457, 458, 463, 466, 468, 471, 473, 475, 476, 482, 484, 486, 493
75-4	466, 471, 478
76	467
77	379, 509, 524, 527
77a	379
78	380
79	383
79a	380, 381
80	382
81	382
82	382
83	382
84	382
85	383, 563
86	383, 543
87-1	383
87-2	383
87-3	383
87-4	383
87-5	384
87-6	384
87-7	384
87-8	384
87-9	384
88	338
89	338, 339
89a	339, 340
90	vernietigd
91	386
91a	386, 390, 391
92	338
93	245
94	248
95	249
96	250
97	251
98	252
99	253
100	259
101	260
102	261
103	262
104	263
105	264

106	265
107	266
108	267
109	268
110	269
111	270
112	271
113	254
114	255
115	256
116	257
117	273
118	274
119	275
120	276
121	277
122	278
123	279
124	280
125	281
126	282
127	284
128	285
129	286
130	287
131	288
132	258
133	283

=====

Op de inventaris onder inv.nr. 566.

Oud inv.nr.	Nieuw inv.nr.
1t	186
2t	187
3t	188
4t	189
5t	183
6t	184
7t	190
8t	192
9t	191
10t	196, 199, 200, 202, 211, 222, 401, 435, 454, 473, 475, 489, 490, 491, 494, 510
11t	193
12t	194
13t	232
14t	233
15t	231, 234, 235
16t	236
17t	554
18t	554
19t	477
20t	411

21t	473, 482, 494
22t	473, 482, 484
23t	203, 204
24t	205
25t	205, 206, 208
26t	434
27t	486
28t	486
29t	487
30t	405, 463, 466, 471, 472
31t	553
32t	553
33t	452
34t	479
35t	551
36t	451, 453
37t	486, 511
38t	444
39t	445
40t	381
41t	381
42t	384
43t	384
44t	384, 392
45t	379
46t	378
47t	388
48t	389
49t	390
50t	391
51t	355
52t	355
53t	237
54t	385
55t	385
56t	375, 377
57t	375
58t	375, 377
59t	530
60t	374, 378
61t	378, 512, 513, 530
62t	238, 378
63t	216, 236, 238, 378, 393, 533, 544, 547
64t	202
65t	356, 358
66t	374
67t	393
68t	376
69t	375
70t	339, 340
71t	341
72t	342
73t	343
74t	344
75t	345
76t	346
77t	347
78t	348
79t	349

80t	350
81t	351
82t	352
82a t	353
83t	196
84t	354
85t	239
86t	239
87t	242
88t	531
89t	531
90t	532
91t	532, 540
92t	222
93t	538, 539
94t	542, 545
95t	545
96t	546
97t	546, 554
98t	545
99t	545
100t	545
101t	545
102t	545
103t	545
104t	528, 533, 547
105t	546
106t	196
107t	vervallen; naar archief polder Berkel
108t	196
109t	325
110t	326
111t	321
112t	322
113t	323
114t	324
115t	327
116t	328
117t	329
118t	332
119t	333
120t	334
121t	335
122t	336
123t	330
124t	331
125t	411, 415, 484, 496
125a t	371
126t	416, 466, 469, 481, 484, 486, 496, 548
127t	207, 415, 416,, 481, 484
128t	494
129t	494
130t	414, 425, 463, 466, 480, 484, 486, 494, 496
131t	471
132t	493, 494
133t	471
134t	488
135t	471, 493, 494

136t	414, 425, 466, 473, 494, 496
137t	440
138t	440
139t	360
140t	399, 440
141t	394
142t	394, 395
143t	195, 196
144t	196, 241
145t	196
146t	145, 196
147t	197
148t	196
149t	337, 354
150t	196
151t	555
152t	196
153t	196
154t	196
155t	196
156t	196
157t	196, 354
158t	215, 220, 221, 222, 225
159t	212, 214
160t	213
161t	213
162t	213
163t	224
164t	217
165t	218
166t	216
167t	198
168t	372
169t	372
170t	372
171t	564, 565
172t	162, 360
173t	360
174t	511
175t	463, 466, 475, 486
176t	473
177t	473
178t	370, 463, 466, 472, 475, 476, 484, 486, 493, 494, 499
179t	400
180t	210
181t	203, 204
182t	203, 204
183t	203, 204
184t	365
185t	372
186t	498
187t	499
188t	451, 493, 513
189t	358, 451, 452, 453, 455, 473, 486, 514, 515, 522
190t	405, 407, 425, 426, 451, 453, 455, 466, 470, 471, 473, 474, 475, 478, 482, 486, 493, 494, 496, 510, 522

191t	405
192t	405
193t	464, 470, 486, 500, 501
194t	407, 411, 425, 471, 475, 478, 482, 486, 493, 494, 496
195t	371, 405, 415, 425, 426, 466, 473, 482, 486, 493, 494, 496
196t	552
197t	451, 552
198t	522, 523
199t	522
200t	549
201t	473
202t	440
203t	411, 413, 471, 478, 482
204t	357, 411, 413, 471, 478, 482
205t	464, 470, 500, 501
206t	464, 470, 486
207t	366
208t	460
209t	460

307t	381
308t	385
309t	378, 393
310t	393
311t	387, 392
312t	385
313t	385
314t	390
315t	391
316t	236, 547
317t	385
318t	214
319t	546
320t	385
321t	209
322t	375
323t	376
324t	368
325t	361
326t	372
327t	367
328t	366, 530, 545
329t	478
330t	542
331t	382
332t	527
333t	365
334t	272
335t	394, 395
336t	395
337t	560
338t	475

339t
340t
340a t

557
244
289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296,
297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304,
305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312,
313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320

INDEX

INDEX

op de geografische, persoons- en eigennamen

Inventarisnummer

A

Aannemers Grootbedrijf, Nederlands Instituut van	540
Aart van der Leeuwkade	371, 372
Akkerman, W.	540
Arbeid Adelt, N.V.	460
Automobiel Club, Koninklijke Nederlandsche	556

B

Badhuislaan	404
Bassecour Caan, J.J. de la	98
Beekvijver	477
Berg, J. van den	513
Berg, N.H. van den	363
Bergen, J.L.	199
Bergh, S.J. van den	362
Bewaarder der Hypotheken en het Kadaster	272
Bezuidenhout	462
Bezuidenhoutsloot	44, 85, 361, 367, 477, 510
Bezuidenhoutsevaart	97, 415, 506, 507
Bezuidenhoutseweg	47, 77, 94, 106, 201, 361, 396, 411, 448, 500, 556
Binckhorsthoek	468
Binkhorst, hofstede de	57, 59, 62, 68, 157, 173, 441
Binkhorsthaven	416
Binkhorstlaan	36, 241, 406, 424, 450, 480, 481
Binkhorstmolen	220, 459, 460
Binkhorstpolder	2, 7, 9, 13, 53, 70, 86, 109, 110, 114, 117, 118, 123, 136
Binnenmolen: zie Nieuwe Binkhorstmolen of Vliegermolen	
Binnenpolder	70
Binnenwatering	114, 118, 483, 555
Bleijs, W.J.	535
Bontekoe, koffiehuis de	201
Boom, G. van den	60
Boom, J.L. van den	60
Boomsluiterswater	421
Boon Maertenszn.	22
Boonersluis	98
Boons, Adriaen Jan	139, 168
Boontjesmolen	22, 95, 363, 369, 373, 527
Borsboom, G.J.	420
Boschmolen	23, 131, 418, 458, 460, 492, 497, 504, 517, 518, 519, 520, 527, 529, 541, 544
Boschsloot	97, 396, 462, 477, 504, 508, 509, 510, 512
Boslaan	361

Bosmolensloot	407, 411, 413, 416
Boullenger, C.F. de	18, 19
Bouwgrondmaatschappij "Wijk VII", N.V.	409, 562
Bovenkade	114, 118, 173, 435
Bovenveenwatering	241, 426, 550
Braat, L.	452
Brandwaarborg Maatschappij	105, 107
Broekkade	173
Broeksloot	113, 114, 118, 156, 157, 165, 166, 179, 360, 415, 416, 421, 423, 426, 438, 464, 485, 531, 553
Broekslootkade	162, 166, 399, 403, 437, 438, 440

C

Carel Reinierszkade	407, 411, 413
Carels, C.L.	112
Catoen, J.	229
Centraal Bureau voor de Statistiek	237
Commissaris des Konings	147
Coöperatieve Raiffeisenbank "Voorburg"	512

D

Delfland, hoogheemraadschap	12, 22, 31, 36, 48, 49, 50, 62, 64, 66, 69, 72, 86, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 109, 120, 130, 135, 136, 138, 142, 146, 149, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 165, 166, 167, 175, 179, 180, 181, 200, 244, 246, 247, 378, 393, 406, 408, 422, 430, 432, 433, 438, 439, 441, 442, 445, 454, 460, 497, 499, 505, 506, 507, 508, 510, 513, 514, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 550
Delftse Vaart	56
Delftse Vliet	56
Delia, A.J.	45
Delia, C.	45
Den Haag HS, spoorlijn	511
"Domus", NV Maatschappij tot Exploitatie van Onroerend Goed	368
Doornbos, J.E.	17, 19, 147
Dorsman, A.	231
Duitse weermacht	435
Duivenvoordsche-Veenzijsche polder	551, 552, 554

E

Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland, N.V.	415, 484
Ellinkhuizen, T.J.E. van	57
Engelsen, A. den	450
Enthoven & Co., firma L.J.	43
Enthoven & Co., pletterij L.J.	359
Enthoven en Cie., firma Pletterij voorheen L.J.	449
Enthoven, firma L.	87
Enthoven, L.J.	102
Essesteijn	357, 438
Everdingen, H. van	226

Everdingen, T.J.M. van	541
Evers, W.P.M.	455
Eyk, C. van	536

F

Financiën, ministerie van (afd. Domeinen)	396
Financiën, ministerie van (Rijksgebouwendienst)	468
Flinterman, G.F.	457

G

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland	40, 64, 65, 135, 136, 137, 160, 198, 201, 202, 206, 209, 212, 247, 355, 387, 397, 402, 434, 437, 500, 501, 512, 523, 530, 559
Gedeloofde pad	369, 398, 562
Genits, Sijbrand Willemss(oon) van	28
Gerstkamp	407
Geselschap, J.E.J.	233
Goldberg, A.H.	433, 537
Graaff, J.C. de	67
's-Gravenhaagsche Pension-Maatschappij	448
's-Gravenhaagsche Stoombootdienst	559
's-Gravenhaagsche Stoombootdienst tot vervoer van Passagiers en Goederen	419
's-Gravenhage - Gouda, spoorlijn	82, 469
's-Gravenhage - Leiden, spoorlijn	464, 472, 481
's-Gravenhage - Utrecht, spoorlijn	455, 481
's-Gravenhage, ambacht	138, 139
's-Gravenhage, gemeente	29, 32, 33, 42, 43, 44, 45, 46, 56, 58, 60, 61, 73, 77, 78, 85, 87, 89, 91, 94, 95, 96, 97, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 131, 196, 201, 239, 241, 243, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 337, 357, 359, 362, 365, 367, 368, 396, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 415, 416, 418, 419, 420, 421, 422, 424, 426, 427, 428, 429, 442, 443, 446, 447, 449, 450, 454, 458, 461, 462, 465, 468, 469, 470, 471, 477, 478, 480, 481, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 495, 496, 497, 500, 501, 508, 509, 510, 513, 534, 540, 550, 551, 552, 556, 561, 562, 565
's-Gravenhage, gemeente, Bouw- en Woningtoezicht	534, 536, 538
's-Gravenhage, gemeente, Dienst voor de Volkshuisvesting	361
's-Gravenhage, gemeente, gasfabriek	398
's-Gravenhage, gemeente, Gemeentelaboratorium	534
's-Gravenhage, gemeentearchief	235

's-Gravenhage, stad	47, 130
's-Gravenhage, stadsbestuur	47
's-Gravenhage, telefoondienst	10, 207
's-Gravenhage-Gouda, spoorweg	89, 132
Groen van Prinsterer, C.A.	114, 166
Groenewegen, L.M.	524
Grondbelasting, Wet op de	40
Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld	244

H

Haagrak	46
Haagsche IJclub", Vereeniging "De	418, 458, 460
Haagse Bos	44, 396, 411, 462, 477, 488, 508
Haagse Vaart	36
Haagse Vliet	43, 46, 60, 61, 62, 65, 136, 160, 167, 173, 241, 369, 402, 410, 412, 415, 419, 421, 424, 427, 428, 429, 437, 446, 561
Haasberg, boerderij	553
Haesburgh, woning	156
Half Wassenaer	156
Hallo, W.	76
Heereweg	180
Hoffman, M.A.F.H.	114, 166
Hofzichtlaan	480
Hogendoorn, A.C.	406
Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij	55, 61, 80, 81, 86, 362, 465
Holtkamp, H.J.	370
Hoogendoorn, L.C.	164
Hoppebrouwersbrug	509
Houve, Jacob van der	139
Hubeek, firma	450
Huis te Werve	118, 166, 173
Huis ten Bosch	77, 411, 477, 488, 509
Huis ter Noot	85, 96

I

IJzergieterij "de Prins van Oranje"	95, 103
Ivoy van Mijdsrecht, D.M.M. d'	58

J

Jager, J.J. de	66
Joan Maetsuijckerstraat	462
Jochems, H.E.	131
Jochems, J.	502
Jochems, W.	127, 417, 530
Jong, A. de	45
Joppe, Claes	156

K

Kasteele, Jacob van de	180
Kersbergen, P.	46
Kleef, N.V. Bouwbureau v/h A.J. van	485
Kleine Loo, Het	407, 503

Klink, D.J.	20, 21
Klink-Schmidt, C.E.	21
Knaap, A. van der	221
Knokke van der Meulen, J.J.C. de	460
Kock, Dirck Maertense	156
Koningh-Aalbertsberg, M.C.P. de	230
Koningin Wilhelminalaan	483
Korevaar, P.A.	108, 111, 124
Korpershoek, A.	24
Korpershoek, C.	24
Korpershoek, D.J.	26
Kruijswijk, B.J.	369

L

Laakkanaal	362, 442
Laan van Nieuw Oosteinde	137, 410, 452, 453
Laan van Nieuw Oost-Indië	495
Landrij, P.J.	94
Landscheidingsweg	470, 501, 551, 552
Leenen, J.	91
Leeuwen, G. van	92
Leeuwen, Joost van	47
Leiden, gemeente	484
Leidschendam, gemeente	136, 181, 472, 499, 501
Leidschendam-Noord, recreatieplan	472
Leijdecker, François	165
Lodensteijn, Johan van	167
Loeff, A.C.	38
Loolaan	86, 92, 134, 137, 414, 421
Loolaan-Scheveningen, spoorlijn	470
Lubbe, J.	72
Lubbe, L.J.F. van der	504
Lubben, J. van der	68
Luchtbeschermingsdienst	434

M

Maassluis, gemeente	98
Machinesloot	372, 415
Machinetocht (Voorburg)	555
Mansveld, J.B.	359
Mariahoeve	411, 413
Marlot	411
Meer van Kuffeler, F.C. van der	232
Meeuwisse en Zonen B.V., J.W.	513
Molenbrug	509
Molenkade	417, 418
Molensloot	402, 417, 492, 556
Moll, E.	461
Mulder, Nicolaes	174

N

Nederlandsche Rhijn Spoorweg Maatschappij	30, 78, 89, 132, 150, 162
Nederlandsche Spoorwegen N.V.	511
Nederlandse Aardolie Maatschappij, NV	414, 480, 496
Nederlandse Spoorwegen, NV	453, 455
Nederlandse Waterschapsbank, NV	375, 377

Netto en J. Smit, Ingenieursbureau S.	544
Nicolaas Beetslaan	456
Nieuwe Binkhorstmolen	159, 366, 459, 460, 527, 529, 541, 544
Nieuwe Haven	130
Nieuwe Veenmolen	23, 47, 106, 131, 139, 458, 460, 492, 504, 517, 518, 519, 520, 527, 529, 541, 544
Nieuwe Veenmolen", Stichting "De	513, 540
Noord-II, recreatieterrein	499
Noordpolder	520

O

Oosteinde	134
Oostenburg, buitenplaats	166
Oosterbegraafplaats	553
Oppervlaktetechnieken van Metalen, Vereniging voor	515
Oude Binkhorstmolen	167
Oude Tolbrug	136, 180, 181, 182
Oude Trambaan	483
Oude Veenmolen	22, 24, 25, 26, 46, 80, 95, 363, 369, 373, 527

P

Pax Intransitus	59
Pensioenwet 1922	212
Pieter Posthuis	488
Pot, B.	102
Prinsessegracht	85
"Prins van Oranje", IJzergieterij de	95, 103
Provinciale Waterstaat van Zuid-Holland	435, 551
P.T.T. - Centraal Magazijn	468, 469, 481
P.T.T. - Centrale Werkplaatsen	469
P.T.T., Staatsbedrijf der	416, 468, 469, 481, 484, 486, 496

R

Raadt, J.D. de	403
Reedenburgh, buitenplaats	180
Registratie, ontvanger der	39, 41
Registratuerbureau der Unie van Waterschapsbonden	234
Regt, S.A. de	400, 452, 488
Reigersbergen	411
Reijerdaam, H. van	59
Rijkens, J.A.	134
Rijksarchiefdienst	235
Rijksdienst voor Landbouwherstel	510
Rijksverzekeringsbank	220
Rijksweg-12	464, 470
Rijksweg-14	470, 500, 501
Rijksweg-4	500
Rijn	402
Rijnland, hoogheemraadschap	72, 86, 472, 501, 552
Rijswijk, J.F.W. van	423
Roei Vereniging "De Laak"	412, 428
Rolfes, J.G.M.A.	453
Romani, mevr.	76

Roomsch Katholieke Begraafplaats	480
Rotterdam Hofplein, spoorlijn	511
Ruige kade	37, 38, 55, 62, 80, 86, 365, 398, 427, 443, 446, 562

S

Sallem, Pieter Floris van der	36
Santen, A. van	146
Sas, Th.	84
Schagen, Claas Corneliszn. van	23
Scheijingwatering	36
Scheijnwaterinck	36
Scheingwetering	43
Schenkwatering	36, 43, 74, 75, 86, 409, 418, 420, 421, 426, 449, 454, 461, 495, 513, 551, 552, 559, 561, 562
Schenkweg	36, 58, 74, 75, 78, 86, 89, 137
Scheveningen Kurhaus, spoorlijn	511
Schie	402
Schoonboom, S.	427
Schooren, J.W. van der	104
Schreuder, P.	63
Sint Barbara, begraafplaats	464
Spoorwegsloot	114, 118
Spruijt, K.	38, 99
Staat der Nederlanden, Binnenlandse Zaken	160, 477
Staat der Nederlanden, departement van Algemeen Bestuur	82
Staat der Nederlanden, Dienst Domeinen	85
Staat der Nederlanden, ministerie van Financiën	396, 468, 484
Staat der Nederlanden, ministerie van Financiën (afd. Registratie en Domeinen)	44
Staat der Nederlanden, ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel	462
Staat der Nederlanden, Nederlandsche Spoorwegen N.V.	475, 486
Staat der Nederlanden, Rijksgebouwendienst	488
Staat der Nederlanden, Rijkstelegraaf	90
Staat der Nederlanden, Rijkswaterstaat	464, 470, 486, 500, 501
Staat der Nederlanden, Staatsbosbeheer	367
Staat der Nederlanden, Staatsspoorwegen	240, 475
Staatsbosbeheer	367
Staatsspoorwegen	240
Stadsgracht	85
Stadsuitbreiding "Noorderkwartier", N.V. Maatschappij tot Exploitatie van onroerende goederen	497
Stichting Koppeling Electriciteitsfabrieken Zuid-Holland	456
Straatweg van Rijswijk tot de Vink nabij Leiden, Bestuur van de	133
Swaan, H.	62

T

Tedingerbroekpolder	182
Telefoondistrict 's-Gravenhage	548
Terlaak, W.J.	141
Tetteroo, C.	46
Tetteroo, L.	220

Tetteroo, Th.	221
Trekvaart	60, 428
Trekvliet	365, 398, 402, 410, 415, 421, 424, 427, 429, 443, 550

U

Unie van Waterschapsbonden	401
Utrechtse Baan	464, 470
Uyleboomen	130

V

Van Pabstlaan	452
Veen, C. van	134
Veen- en Binkhorstpolder	5, 8, 144
Veenkade	173
Veenpolder	177, 178
Veenwatering	36, 74, 75, 92, 479, 502, 555
Veenwetering : zie Veenwatering	479
Verbaten, L.	220
Verbree, P.	160
Verkoren, L.	160
Veur, gemeente	86, 136, 181, 317, 320
Veurselaan	553
Vierling, M.	95
Viruly, J.D.	98
Vliegermolen	159, 220, 358, 366, 459, 460, 527, 529, 541, 544
Vliegersloot	414, 423, 426
Vliet en Burch, buitenplaats	134
Vlietkade	36, 57, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 157, 160, 179, 365, 397, 408, 427, 441, 442, 443, 541
Vlietstreek", Drinkwaterleiding "De	498
Volkers, J.G.	228
Voorburg	2, 9, 371, 456, 459
Voorburg, ambacht	36, 37, 38, 53, 62, 70, 80, 86, 136, 139, 141, 156, 158, 159, 165, 167, 168, 169, 173, 180
Voorburg, gemeente	32, 33, 40, 54, 55, 57, 59, 68, 74, 75, 82, 89, 108, 109, 110, 113, 114, 118, 133, 134, 136, 137, 162, 164, 166, 179, 181, 196, 220, 242, 248, 249, 250, 251, 252, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 288, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 320, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 357, 358, 362, 364, 365, 366, 372, 397, 399, 403, 404, 410, 414, 415, 416, 421, 423, 426, 427, 434, 435, 436, 437, 438, 440, 441, 452, 453, 455, 461, 464, 465, 473, 474, 479, 482, 483, 484, 485, 486, 491, 496, 503, 531, 532, 553, 555

Voorburg, Gemeentelijk Gas- en Elektriciteitsbedrijf	356
Voorburgsche IJclub	483
Voorburgse brug	136, 181, 182
Voorburgstraatje	43
Vreerijk, buitenplaats	165

W

Wassenaar, gemeente	32, 33, 248, 249, 250, 251, 252, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 318, 320, 417, 501
Wassenaer van Catwijck-Hoffman, J.A. van	129
Weening, A.	219
Werve, Huis de	118, 166, 173
Wet verontreiniging oppervlaktewateren	515
Wijckerbrug	136, 181, 182

Z

Zegwaardstraat, van	455
Zieken, het	419, 421, 559, 561
Zijdepolder	472
Zonderop-Ammerlaan, H.	532
Zuidcingel	130
Zuid-Holland, provincie	498, 499
Zuid-Hollandsche Electriche Spoorweg-Maatschappij	364